Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: Historie

Studijní program: 2. stupeň

Kombinace: český jazyk – dějepis

Politická perzekuce a politické procesy na Jihlavsku v letech 1949 - 1953
Political Persecutions and Political Trials in the Region of Jihlava in the Years 1949 - 1953
Les persécutions politiques et les procès politiques dans la région de Jihlava dans les années 1949 - 1953

Diplomová práce: 2008 – FP – KHI – 162

Autor: **Podpis:**

Lenka Jiráková ----------

Adresa:
Mlýnská 1703
580 01 Havlíčkův Brod

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Kočová – Lozoviuková, Ph.D.
Konsultant:

Počet

stran	slov	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
113	22 284		8	36	23

V Havlíčkově Brodě dne: 2. ledna 2008

RESUMÉ

Tato diplomová práce se zabývá perzekucí a politickými procesy, které se v letech 1949 – 1953 odehrály v Jihlavském kraji. Cílem práce je přispět k pochopení fungování justice v totalitním Československu a k poznání problematiky politických procesů, které se v padesátých letech dvacátého století uskutečnily na Jihlavsku. V práci jsou zmapovány, analyzovány a zrekonstruovány některé politické procesy, stručně je nastíněna perzekuce vesnického obyvatelstva a funkce regionálního tisku. Klíčovými se však pro práci stala čtvrtá a pátá kapitola. Pozornost je v nich věnována třem soudním přelíčením, která se roku 1950 odehrála před brněnským státním soudem zasedajícím u Krajského soudu v Jihlavě a v Pelhřimově. Cílem v nich bylo zmapovat a analyzovat vznesená obvinění, výši a druhy trestů a blíže charakterizovat některé z obžalovaných osob. Závěr práce obsahuje samostatné přílohy se seznamy odsouzených, kopie archivních materiálů z vyšetřovacích spisů, novinové články a rozhovory s pamětníky.

SUMMARY

This diploma work treats of persecution and political trials in the Jihlava Region in the years 1949 – 1953. This work is to help to understand the function of judicial organs in totalitarian Czechoslovakia and to recognize political trials that took place in this region in the fifties of the 20th century. Some political trials have been summarized, analysed and reconstructed and the persecution of village inhabitants as well as the activities of the regional press have been described. However, the most important parts are Chapters 4 and 5. They treat of three political trials before the Brno State Court that took place in the regional courts in Jihlava and Pelhřimov in 1950. This work aims

at analysing the accusations and verdicts. More details about the accused have also been given. The final part includes separate lists of sentenced persons, copies of records from the investigation documents, newspaper articles and interviews with contemporary witnesses.

RÉSUMÉ

Cette thèse de diplóme s´occupe des persécutions et procès politiques qui avaient lieu dans la région de Jihlava dans les années 1949 – 1953. Le but de cette thèse est d´aider dans le compréhension du fonctionnement de la justice en Tchécoslovaquie totalitaire et dans la connaissance de la problématique des procès politiques ayant lieu dans les années cinquantaines du vingtièmé siècle dans la région de Jihlava. Dans cette thèse il y a des procès politiques notés, analysés et reconstitués. La persécution des habitants de campagne et la fonction de la presse régionale sont esquissées brièvement. Les chapitres à clé de cette thèse sont la chapitre quatre et cinq. On prête attention à trois audiences judiciaires qui ont eu lieu à 1950 devant le tribunal d´Etat de Brno siégeant près de la Cour régionale à Jihlava et à Pelhřimov. Leur but était de noter et d´analyser les accusations présentées, la durée et le genre de la peine et de caracteriser plus an détail quelques personnes condamnées. La fin de la thèse est formée par les pièces jointes coutenant les listes des coudamnés, les copies des matériaux d´archives des actes d´enquête, des articles de journal et des entreticus avec des témoins.

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Havlíčkově Brodě dne: 2. ledna 2008 Lenka Jiráková

Poděkování

Především bych ráda poděkovala, a to nejenom za pomoc při zpracování tohoto tématu a za poskytnuté rady a informace, vedoucí své diplomové práce paní Kateřině Kočové – Lozoviukové. Za ochotu při půjčování materiálů bych rovněž chtěla poděkovat pracovníkům Archivu bezpečnostních složek Ministerstva vnitra v Praze, Moravského zemského archivu v Brně, Státního okresního archivu v Havlíčkově Brodě a v Jihlavě. Mé poděkování patří i členům KPV v Jihlavě a dalším osobám, které mi poskytly zajímavé informace a nezbytné kontakty. Obzvláštní dík patří Josefu Kočímu a Eugenii Točíkové, kteří mi věnovali svůj čas a podělili se se mnou o své vzpomínky.

OBSAH

Kapitola 1. Úvod 3

Kapitola 2. Kritika pramenů a literatura 7

2.1. Kritika pramenů 7

2.2. Kritika literatury 10

Kapitola 3. Perzekuce a politické procesy na Jihlavsku v letech 1949 – 1953 14

3.1. Číhošťský „zázrak“ 15

3.2. Babice 19

3.3. Z dalších procesů a perzekucí v Jihlavském kraji 21

3.3.1. Regionální tisk informuje o procesech 24

3.3.2. a) Vesnické obyvatelstvo v zajetí perzekucí 30

3.3.2. b) Shrnutí 35

Kapitola 4. Případ „Veselý, Rod a Tuček“ 37

4.1. Vznesená obvinění 40

4.2. Pokus o útěk, motákové akce 47

4.3. Vynesené rozsudky 50

4.4. Vliv politické příslušnosti 56

4.5. Obžalovaní 58

4.5.1. Veselý, Rod a Tuček 60

4.5.2. Akademický sochař Jaroslav Šlezinger 63

4.5.3. Středoškolští profesoři Josef Kočí, Vlastimil Kučera a likvidace učitelského stavu 66

4.6. Shrnutí 71

Kapitola 5. Navazující procesy na případ „Karla Veselého a jeho společníků“ 75
5.1. Případ „František Hecht a spol.“ 76
5.2. Případ „František Hašek a spol.“ 83
5.3. Shrnutí 95
Kapitola 6. Závěr 97
Kapitola 7. Použité prameny a literatura 100
8. Seznam zkratek 109
9. Seznam příloh 111
Přílohy

1. ÚVOD

Změny, ke kterým v Československu po únoru roku 1948 došlo, poznamenaly na několik desetiletí život každého člověka. Lidé se museli přizpůsobit a přijmout nová pravidla, o jejichž správnosti a platnosti nemělo být pochyb, společnost a jistý řád v ní se od základů proměnila.

Mnoho lidí se komunistické moci podvolilo, nebo se jí do určité míry alespoň přizpůsobilo. Našli se i tací, kterým dané zásady vyhovovaly, a proto se stali aktivními spolupracovníky režimu. Pro některé se však nová pravidla stala nepřijatelnými, a právě tito českoslovenští občané byli také zpravidla těmi, kterých se komunistický režim nejvíce obával, neboť mezi nimi byli i ti, kteří neváhali za svá práva a demokracii bojovat.

K prvním perzekucím a postihům došlo již roku 1948, v následujících letech (1948 – 1953), kdy si komunistický režim upevňoval svoji moc, pronikal do všech sfér společnosti a zbavoval se svých nepřátel, proběhla hlavní a nejtvrdší vlna politických procesů.[1] Protikomunistická opozice byla postupně izolována a demokracie spolu se západními státy byla označena za hlavního nepřítele.

Míra perzekucí, nespravedlivě obviněných a odsouzených lidí byla obrovská. Státní bezpečnost, prokuratura, ministerstvo spravedlnosti a vnitra vše drželo pevně v rukou. Obviněných bylo mnoho a vysokých, nepřiměřených trestů ještě více.

Cílem této práce je přispět k pochopení fungování justice v totalitním Československu a k poznání problematiky politických procesů, které se v padesátých letech dvacátého století odehrály na Jihlavsku.

V práci jsou zmapovány, analyzovány a zrekonstruovány některé politické procesy, které se ve zdejším kraji uskutečnily. Pozornost je věnována především třem soudním přelíčením, konkrétně případům „Karel Veselý

[1] Karel Kaplan toto období označil za tzv. zakladatelské.

a spol.", „František Hecht spol." a „František Hašek a spol." Podrobněji jsem se v nich věnovala jak obviněním a vyneseným rozsudkům, tak politickému a náboženskému smýšlení obžalovaných, jejich profesnímu zaměření a rovněž odbojové činnosti, které se někteří z nich za druhé světové války účastnili.

Práce má dokazovat nejenom nezákonnosti a samovůli soudu a prokuratury, ale i to, že obžalovaní pocházeli z rozličného prostředí a že byli různého věku, smýšlení i vzdělání. Při zpracování tohoto tématu jsem se zaměřila především na oběti, stranou mého zájmu prozatím zůstali pachatelé, mezi něž řadíme prokurátory, soudce a rovněž příslušníky Státní bezpečnosti, kteří se na přípravách procesů podíleli.

Úvodní část práce stručně pojednává o některých procesech a o perzekuci vesnického obyvatelstva v Jihlavském kraji na přelomu čtyřicátých a padesátých let dvacátého století.

Stěžejní se pro tuto práci staly čtvrtá a pátá kapitola, které jsou věnované soudnímu přelíčení se skupinou „Karel Veselý a spol." a dvěma na tento případ navazujícím procesům „František Hecht a spol." a „František Hašek a spol." Obžalovaní byli v těchto procesech pronásledováni z politických, třídních nebo i jiných důvodů a na základě nezákonných metod politických a justičních orgánů odsouzeni.

V závěrečné části práce, v přílohách, se nalézají seznamy odsouzených podle výše jejich trestu, dále kopie archivních materiálů z vyšetřovacích spisů, rozhovory s pamětníky, fotografie odsouzených, orientační plánky, které si StB vytvořila pro přehlednost a rovněž novinové články.

Při zpracování tohoto tématu se mi staly hlavními pramennými materiály vyšetřovací spisy vedené u případů „Karel Veselý a spol.", „František Hecht a spol." a „František Hašek a spol." nalézající se v Archivu bezpečnostních

složek Ministerstva vnitra v Praze.[2] A rovněž spisy Krajského soudu v Jihlavě, které jsou uloženy v Moravském zemském archivu v Brně.[3]

Vyšetřovací spisy se staly pro výzkum a zpracování těchto tří případů stěžejními. K orientaci ve spisech byly nejdůležitější žaloby, protokoly o výsleších, rozsudky, v některých případech i žádosti o revizi rozsudku a zprávy agentů – udavačů. Vzhledem k tomu, že dokumenty z padesátých let mají specifický jazyk, bylo nutné naučit se tyto spisy správně číst a interpretovat. Pokud jsem v této práci citovala přímo z dokumentů, pak jsem tento text nechala v původní podobě a to i s pravopisnými a stylistickými chybami.

Nezbytným pramenem se pro doplnění informací z vyšetřovacích spisů staly výpovědi pamětníků, které byly získány metodou oral history. Zpovídáni byli Josef Kočí[4] a Eugenie Točíková,[5] lidé, jejichž životy byly s procesem „Veselý a spol." nedobrovolně a již natrvalo spojeny.

Součástí práce bylo i prostudování dobového regionálního tisku a jeho reakce na probíhající procesy.[6] Filmové a rozhlasové dokumenty se zase staly

---

[2] AMV Praha: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Podsvazek vyšetřovacího svazku č. 4, Bartoš Vojtěch a spol., č. V – 1416 Brno. Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Operativní materiál 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[3] MZA Brno: Fond Krajský soud Jihlava (1920 – 1948), 1949 – 1960, prozatímní inventář C 137. B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1949 – 1950, č. 93. B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1951, č. 94. B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1952 – 1953, č. 95. B spisy, Správní oddělení, Důvěrné spisy 1949 – 1952, č. 105.

[4] Josef Kočí – Rozhovor byl uskutečněn 10. prosince 2006 v Domě pokojného stáří v Bohuslavicích u Konic. Více viz příloha č. 8.

[5] Eugenie Točíková – Rozhovor byl uskutečněn 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě. Více viz příloha č. 9.

[6] Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1949, č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1950, č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1951,

důležitým zdrojem k pochopení komunistické propagandy a k bližšímu porozumění osudu obětí.[7]

Práce by měla alespoň částečně načrtnout politickou situaci v kraji. Ukázat, jakým způsobem docházelo k perzekucím a kdo se stával její obětí. Zároveň je důkazem, že i na Jihlavsku, v tzv. zakladatelském období komunistického režimu, proběhly procesy (vyjma případu „Babice", který měl celorepublikový ohlas) regionálního rázu, které měly obyvatelstvo zastrašit a pomoci k jeho přeměně.

č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1952, č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1953, č. 1 – 52. Kraj Českomoravské Vysočiny. Věstník krajského národního výboru v Jihlavě. V Jihlavě 1. října 1950. r. II., č. 15 – 16. Rudé právo. Do podzimních prací – do společných osevů. Vydává redakce Rudého práva pro okres Havlíčkův Brod. Havlíčkův Brod, r. 1950, č. 1 – 13. Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou, r. I., 1952, č. 1 – 22. Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou, r. II., 1953, č. 1 – 41. Vesnické noviny Chotěbořska, r. I., 1951, č. 9, 18, 20. Vesnické noviny Chotěbořska, r. II., 1952, č. 1 – 37. Vesnické noviny Chotěbořska, r. III., 1953, č. 1 – 44.

[7] *Filmové dokumenty:* Běda tomu, skrze něhož pokušení přichází, 1950. In nomine patris, režie J. Polišenský, 97 min, 2004. Vrah se skrývá v poli. Třicet případů majora Zemana, režie J. Sequens, 1h 3 min, 1975. Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera, režie P. Palovčík, 2006.

2. KRITIKA PRAMENŮ A LITERATURY

2.1 KRITIKA PRAMENŮ

Při zpracování tohoto tématu se mi staly hlavními pramennými materiály **vyšetřovací spisy vedené u případu „Veselý a spol."** uložené v Archivu bezpečnostních složek ministerstva vnitra v Praze. Každý ze spisů obsahuje velký počet informací, pomocí nichž můžeme do značné míry procesy „Veselý a spol., „Hecht a spol." a „Hašek a spol." rekonstruovat.[8]

Mezi stěžejní části spisů patří protokoly o výslechu obviněných, žaloby a rozsudky, které zahrnují trestnou činnost obviněných, odůvodnění soudu, výši a druhy udělených trestů. Spisy rovněž obsahují osobní výkazy, zápisy o zajištění majetku, zprávy agentů a udavačů, a rovněž tak petice lidí, žádající propuštění lékaře Jiřího Motýla souzeného v procesu „Veselý a spol." Vzhledem k tomu, že se všichni odsouzení v procesu „Veselý, Rod a Tuček" odvolali k Nejvyššímu soudu do Prahy, nalezneme v těchto spisech i rozhodnutí tohoto soudu, stejně jako několik žádostí o obnovu procesu, které byly některými odsouzenými podány na počátku sedmdesátých let dvacátého století. Veškeré materiály jsou však do značné míry poznamenány používanou dobovou terminologií.

Zajímavým materiálem se pro dokreslení a porozumění chodu jihlavského soudu staly také **spisy Krajského soudu v Jihlavě,** které se nalézají

[8] AMV Praha: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Podsvazek vyšetřovacího svazku č. 4, Bartoš Vojtěch a spol., č. V – 1416 Brno. Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Operativní materiál 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno. Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

v Moravském zemském archivu v Brně. Prozatímní inventář fondu je rozdělen na tzv. Pomocné knihy a Spisy. Nalezneme v nich mimo jiné správní písemnosti, civilní a trestní odvolací spisy, spisy agend jinam nezařazené, ale také důvěrné a tajné spisy, osobní spisy soudních znalců a další. Z nich jsem využila především: Tajné spisy 1949 – 1950, Tajné spisy 1951, Tajné spisy 1952 – 1953 a Důvěrné spisy 1949 – 1952.[9]

Při zpracování seznamu perzekuovaného vesnického obyvatelstva na Havlíčkobrodsku jsem využila záznamy o trestném řízení, které jsou uloženy u Okresního soudu Havlíčkův Brod.[10]

Důležitými a podmětnými zdroji se pro tuto práci stala také **svědectví Josefa Kočího a Eugenie Točíkové.** Josef Kočí se ve čtyřicátých letech dvacátého století věnoval profesi středoškolského učitele, v září roku 1949 byl zatčen, obviněn a v procesu se skupinou „Veselý a spol." odsouzen k dvaceti letům těžkého žaláře. Přestože v době uskutečnění rozhovoru nebyl jeho zdravotní stav příliš dobrý, byl ochotný věnovat mi svůj čas a podělit se se mnou o své vzpomínky a pocity. Jednalo se sice pouze o střípky, ale vzhledem k jeho pokročilému věku a k tomu, že je již posledním přímým žijícím svědkem, se i ony staly nedocenitelnými a především nesmírně motivujícími.[11]

Ucelenější vzpomínky a informace jsem pak získala z rozhovoru s Eugenií Točíkovou, která byla snoubenkou Vlastimila Kučery, jednoho z dalších obviněných a v procesu se skupinou „Veselý, Rod a Tuček" odsouzeným.[12] Je však nutné podotknout, že jde o subjektivní svědectví, která můžou být,

---

[9] MZA Brno: Fond Krajský soud Jihlava (1920 – 1948), 1949 – 1960, prozatímní inventář C 137. B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1949 – 1950, č. 93. B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1951, č. 94. B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1952 – 1953, č. 95. B spisy, Správní oddělení, Důvěrné spisy 1949 – 1952, č. 105.

[10] Okresní soud Havlíčkův Brod. Trestný rejstřík 1949. Trestný rejstřík 1950. Trestný rejstřík 1951. Trestný rejstřík T 1952. Trestný rejstřík T 1953.

[11] Rozhovor s Josefem Kočím byl uskutečněn 10. prosince 2006 v Domě pokojného stáří v Bohuslavicích u Konic.

[12] Rozhovor s Eugenií Točíkovou byl uskutečněn 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

i vzhledem k časovému odstupu od dané události, zkreslena. Rozhovory byly vedeny za pomoci metody orální historie,[13] která je významná především při studiu totalitních režimů, neboť doplňuje písemné archivní materiály, které jsou značně zkreslené, protože pocházejí pouze ze zdrojů státnické a stranické provenience.

Při bádání jsem dále využila regionální tisk, jehož články pomáhají dokreslit atmosféru doby a zároveň jsou důkazem fungování komunistické propagandy. Jedná se především o noviny **Jiskra,** které svým čtenářům přinesly tři velké články, v nichž případ „Veselý, Rod a Tuček" pro své čtenáře barvitě vylíčily.[14] Z regionálních novin to dále byly především **Vesnické noviny Chotěbořska** a **Ledče nad Sázavou.**[15] Články z těchto regionálních novin byly získány ve **Státních okresních archivech v Havlíčkově Brodě a v Jihlavě.**[16]

Dalším pramenem k pochopení osudu obětí totalitního režimu se staly filmové a rozhlasové dokumenty.[17] Z filmových byly vybrány jak ty, které sloužily k tehdejší komunistické propagandě např. ***Běda tomu skrze něhož***

[13] Oral history je metoda, kterou badatel získává nové informace a poznatky, a to na základě ústního sdělení osob, které byly účastníky či svědky událostí, které badatel zkoumá. Více např. viz. Vaněk, M. a kol., Orální historie. Metodické a „technické" postupy. Olomouc 2003.

[14] Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1950, č. 1 – 52.

[15] Novinové články v těchto periodikách byly zaměřeny především na hospodářskou výstavbu a politickou agitaci, na pronásledování „kulaků" a štvavou politiku proti západním státům.

[16] Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1949, č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1950, č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1951, č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1952, č. 1 – 52. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1953, č. 1 – 52. Kraj Českomoravské Vysočiny. Věstník krajského národního výboru v Jihlavě. V Jihlavě 1. října 1950. r. II., č. 15 – 16. Rudé právo. Do podzimních prací – do společných osevů. Vydává redakce Rudého práva pro okres Havlíčkův Brod. Havlíčkův Brod, r. 1950, č. 1 – 13. Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou, r. I., 1952, č. 1 – 22. Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou, r. II., 1953, č. 1 – 41. Vesnické noviny Chotěbořska, r. I., 1951, č. 9, 18, 20. Vesnické noviny Chotěbořska, r. II., 1952, č. 1 – 37. Vesnické noviny Chotěbořska, r. III., 1953, č. 1 – 44.

[17] *Filmové dokumenty:* Běda tomu, skrze něhož pokušení přichází, 1950. In nomine patris, režie J. Polišenský, 97 min, 2004. Vrah se skrývá v poli. Třicet případů majora Zemana, režie J. Sequens, 1h 3 min, 1975. Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera, režie P. Palovčík, 2006.

pokušení přichází,[18] tak filmové zpracování této kauzy ***In nomine patris***[19] a rovněž filmový dokument ***Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera.***[20] Z rozhlasových dokumentů potom ***Příběhy 20. století,*** které uvádí Český rozhlas Rádio Česko.[21] Zdrojem informací se staly také online dokumenty.[22]

2.2 KRITIKA LITERATURY

Literatura zabývající se politickými procesy padesátých let dvacátého století mohla v Československu vycházet až po roce 1989. Povětšinou se tak jedná o práce nové, vzniklé v průběhu posledních sedmnácti let, nebo o literaturu exilovou, která se však na pultech našich knihkupectví mohla rovněž objevit až od počátku devadesátých let.

Vycházející literaturu můžeme rozdělit do několika skupin, jednak na publikace zabývající se procesy v celostátním měřítku a poskytující jejich základní přehled jako to činí práce Karla Kaplana a Pavla Palečka ***Komunistický režim a politické procesy v Československu,***[23] jednak na práce

---

[18] Běda tomu skrze něhož pokušení přichází – dokumentární film, který byl natočen v březnu 1950 a který měl potvrzovat oficiální verzi KSČ, že farář Josef Toufar sestrojil mechanismus, jímž měl ovládat pohyb oltářního křížku. K dispozici bylo 375 kopií, z kin byl film ale nakonec brzy stažen, neboť naopak dokazoval podvod StB. V Číhošti ani v ledečském okrese nebyl nikdy promítán. Z nařízení měly být všechny kopie zničeny, tři se však podařilo zachránit a dochovat.

[19] In nomine patris, režie J. Polišenský, 97 min, 2004.

[20] Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera – dokument pojednávající o životní cestě akademického sochaře Jaroslava Šlezingera, který byl roku 1950 obviněn z velezrady a ze spoluviny na nedokonané vraždě a v následujícím procesu se skupinou „Veselý a spol." odsouzen k pětadvaceti letům těžkého žaláře, režie P. Palovčík.

[21] Rozhlasové dokumenty: Příběhy 20. století, které jsou vysílány Českým rozhlasem Rádio Česko jsou dalším pramenem, který přináší svědectví lidí, kteří byli svědky poúnorových událostí, ale i pamětníky druhé světové války. V pětačtyřicetiminutovém cyklu jsou posluchačům přinášeny autentické vzpomínky pamětníků, jejich pohled na danou dobu a společnost. Autory tohoto pořadu jsou Adam Drda a Mikuláš Kroupa.

[22] www.hrdinove.cz, www.kpv-cr.cz, www.totalita.cz

[23] Kaplan, K. – Paleček, P., Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno 2001.

zaměřené na konkrétní případy jako jsou procesy s Miladou Horákovou[24] a Rudolfem Slánským[25] a rovněž na literaturu, která zachycuje svědectví bývalých politických vězňů a práce, které zpracovávají a zhodnocují statistické údaje.[26]

Do první skupiny patří bezesporu i ***Nekrvavá revoluce,***[27] kniha, která poskytuje jak všeobecný přehled o politické situaci v Československu od února 1948 do první poloviny padesátých let, tak přehled o politických procesech a jejich základní rozbor. Autorem této knihy je Karel Kaplan, historik, z jehož pera vzešla celá řada knih věnující se tomuto tématu. K jeho dalším publikacím patří například ***Sovětští poradci v Československu v letech 1949 – 1956***[28] v níž zachycuje postupy a metody sovětských poradců a ***Nebezečná bezpečnost,*** ve které se zaměřil na schéma aparátu StB, její úlohu a aktivity v komunistickém režimu, pravomoci a vyšetřovací metody. Zajímavá je také práce Viléma Hejla ***Zpráva o organizovaném násilí,***[29] na které pracoval společně s Karlem Kaplanem. Kniha rozebírá samotný systém komunistické moci a to na základě mnoha příkladů nezákonností, procesů a represí.

Ohledně druhé skupiny, kam řadíme publikace věnující se konkrétním politickým celorepublikovým procesům, patří vyjma případů „M. Horákové a spol." a „R. Slánského a spol." také církevní procesy a postavení církve po únoru 1948 jako je tomu opět v práci Karla Kaplana ***Stát a církev.***[30] Zora

---

[24] Ivanov, M., Justiční vražda aneb smrt Milady Horákové. Praha 1991.
Kaplan, K., Největší politický proces: „M. Horáková a spol.". Praha 1995.

[25] Kaplan, K., Zpráva o zavraždění generálního tajemníka. Praha 1992.

[26] Sem můžeme zařadit i práci: Liška, O. a kol., Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918 – 1989. Praha ÚDV 2006. Nutno říci, jak bude v textu i dále uvedeno, že právě Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu stejně jako Ústav pro soudobé dějiny jsou instituce, které vydávají značné množství odborných publikací vztahujících se k tématu politických procesů.

[27] Kaplan, K., Nekrvavá revoluce. Praha 1993.

[28] Kaplan, K., Sovětští poradci v Československu v letech 1949 – 1956. Praha 1993.

[29] Hejl, V., Zpráva o organizovaném násilí. Praha 1990.

[30] Kaplan, K., Stát a církev v Československu 1948 – 1953. Brno 1993.

Dvořáková je zase autorkou knihy ***Navzdory nenávisti a mstě***[31] pojednávající o procesu s tzv. představiteli Zelené internacionály.

Táže autorka vydala publikaci ***Z letopisů třetího odboje,***[32] která se zabývá vzpomínkami a osobními prožitky obětí perzekucí.

Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu vydává důležité odborné práce, mezi něž patří sborníky Securitas Imperii a ediční řada Sešity. Tyto práce vycházejí z dobových dokumentů, které jsou významným zdrojem informací pro pochopení daného období a pro objasnění určitých událostí. Z vydaných Sešitů byly pro tuto práci důležité především ty, které se zabývají justicí a tresty smrti ***Československá justice v letech 1948 – 1953 I. – III.*** a ***Vykonané tresty smrti*** a zároveň ty, které pojednávají o případu v Babicích a v Číhošti.[33]

Zatímco odborných knih pojednávajících o tzv. velkých procesech je dostatek, těch zabývajících se procesy regionálního rázu je nepatrný počet. Teprve v posledních letech se začínají objevovat publikace a především studentské práce, které se snaží perzekuce a politické procesy v jednotlivých regionech postihnout. Ze studentských prací je to například diplomová práce Kláry Míčové pojednávající o procesech se zemědělci v okolí Chotěboře,[34] dále práce Barbory Mládkové, která se věnovala soudním líčením projednávajícím

[31] Dvořáková, Z., Navzdory nenávisti a mstě. Z politických procesů 1952 – 1953. Třebíč 2002.
[32] Dvořáková Z., Z letopisů třetího odboje. Praha 1992.
[33] Vorel, J. – Šimánková, A. a kol., Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech I., Praha ÚDV 2003. Vorel, J. – Šimánková, A. – Babka, L, Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech II. – III., Praha ÚDV 2004, Liška, O. a kol., Vykonané tresty smrti, Československo 1918 – 1989. Praha ÚDV 2000, Rázek, A., StB + justice. Nástroje třídního boje v akci BABICE. Praha ÚDV 2002, Kalous, J., Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť. Praha ÚDV 2001.
[34] Míčová, K., Politické procesy v 50. letech 20. století na Havlíčkobrodsku – procesy se zemědělci v okolí Chotěboře. Diplomová práce. Pardubice 2005.

se u Krajského soudu v Liberci v letech 1953 – 1954[35] a práce Miluše Honzíkové, která se zabývala obdobným tématem.[36]

Pro zpracování tohoto tématu se nejpodnětnějšími staly publikace vydané KPV v Havlíčkově Brodě a v Jihlavě. Konkrétně se jedná o publikace *Osudy politických vězňů Havlíčkobrodska 1948 – 1989* a *Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III.*[37] Zapomenout nesmím ani na dvě menší publikace, o jejichž vydání se opět zasloužila KPV v Jihlavě a které vznikly při příležitosti odhalení památníku obětem popraveným v Jihlavě v letech 1950 – 1952 a k odhalení památníku zničené sochy T. G. Masaryka v Jihlavě.[38]

V minulém roce pak vyšla publikace *Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera,*[39] jejíž autorka Marie Bohuňovská v knize představuje Jaroslava Šlezingera, akademického sochaře, který byl v procesu „Veselý, Rod a Tuček" odsouzen k pětadvaceti letům těžkého žaláře. I tato kniha se stala zdrojem zajímavých informací.

[35] Mládková, B., Politické procesy 50. let – Krajský soud v Liberci 1953 – 1954. Diplomová práce. Liberec 2005.

[36] Honzíková, M., Politické procesy padesátých let – Krajský soud v Ústí nad Labem 1953 – 1954. Diplomová práce. Liberec 2006.

[37] Růžička, M., Osudy politických vězňů na Havlíčkobrodsku 1948 – 1989. Havlíčkův Brod 1999. Pisková, R., a kol., Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001.

[38] Štěpánek, A., - Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popraveným v Jihlavě v letech 1950 – 1952. Jihlava. (nedatováno).

Štěpánek, A., - Laštovičková, Z. a kol., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti II. Publikace k odhalení památníku zničené sochy T. G. Masaryka v Jihlavě. Jihlava. (nedatováno)

[39] Bohuňovská, M., Zavátě šlépěje. Osud sochaře Šlezingera. Jihlava 2006.

3. PERZEKUCE A POLITICKÉ PROCESY NA JIHLAVSKU V LETECH 1949 - 1953

K pronásledování, nespravedlivému obviňování z protistátních činů, k zatýkání osob a k následným procesům docházelo na celém území Československa. Výjimkou nebyl ani Jihlavský kraj, do něhož v letech 1949 – 1953 spadalo třináct okresů: Dačice, Havlíčkův Brod, Humpolec, Jihlava, Kamenice nad Lipou, Ledeč nad Sázavou, Město Žďár,[40] Moravské Budějovice, Pacov, Pelhřimov, Třebíč, Třešť a Velké Meziříčí.

Důvody perzekucí byly různé, mohlo se jednat jak o politické názory a bývalé členství v nekomunistických stranách, tak o náboženskou víru, příslušnost k národnostní menšině, či odpor ke vstupu do zemědělských družstev.[41]

Konfederace politických vězňů v Jihlavě eviduje, že od 25. února 1948 do listopadové revoluce 1989 byli v politických procesech v okrese Jihlava, vyjma tzv. procesu Babice, obžalovaní odsouzeni: 3krtá k trestu smrti, 8krát k doživotnímu žaláři a v ostatních případech k 1090 letům těžkého žaláře. V rozmezí let 1948 – 1960 měl pak okresní soud v Jihlavě, dříve lidový, odsoudit za činy rehabilitované podle z. č. 119/1990 Sb. celkem 700 osob a to k celkové výměře trestu 560 roků těžkého žaláře. V devadesáti případech byl vysloven zákaz pobytu v okrese a u dvaceti propadnutí veškerého majetku. Peněžité tresty byly vyměřeny v celkové výši 2 miliónů 100 tisíc Kčs.[42]

---

[40] Dnes Žďár nad Sázavou.

[41] Podrobný výčet důvodů, podob a stupňů perzekuce nalezneme např. v publikaci: Kaplan, K. – Paleček, P., Kapitola 2. Masová nezákonnost a perzekuce. In: Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno 2001. s. 20 – 36.

[42] Štěpánek, A. – Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popraveným v Jihlavě v létech 1950 – 1952. Jihlava (nedatováno), s. 30.

Z Jihlavského kraje vešly v celorepublikovou známost díky komunistické propagandě zvláště dva případy. Tím prvním je tzv. číhošťský „zázrak“, který je spojen s perzekucí církve na území Československa, tím druhým pak tzv. akce „Babice“, jenž byla vedena proti církvi a tzv. vesnickým boháčům.[43]

3.1. ČÍHOŠŤSKÝ „ZÁZRAK“[44]

Již od roku 1948 se stát snažil různými prostředky a provokacemi zbavit duchovních, kteří odmítali na místo Vatikánu přísahat Československému státu a jeho lidu, a nadále chtěli být ve spojení se Svatou stolicí. Tito církevní hodnostáři byli ze svých úřadů a funkcí postupně odstraňováni a nahrazováni těmi, kteří se zavázali straně a státu.

Na jaře roku 1950 proběhl první z větších procesů, který byl namířen proti katolické církvi a který dostal označení „Machalka a spol.“[45] Devět dní po jeho ukončení proběhla tzv. akce „K“, jejímž cílem byla likvidace církevních mužských řádů a kongregací.[46]

---

[43] Vesnický boháč = dobový, propagandistický termín z 50. let 20. století.

[44] Tzv. číhošťským zázrakem se zabývala již celá řada historiků, žurnalistů i laiků, bylo napsáno velké množství odborných i novinových článků a knih pojednávající o faráři Josefu Toufarovi a případu v Číhošti. Za připomenutí stojí např.: Čelovský B., Strana světí prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara. Šenov u Ostravy 2001. Drašner, F., Číhošťský zázrak. Ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů. Havlíčkův Brod 1990. Kalous, J., Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť. Praha ÚDV 2001. Ströbinger, R. – Nešvera, K., Stalo se v adventu. Číhošťský zázrak. Praha 1991.

Číhošťské události se staly i jedním z témat v románu Josefa Škvoreckého *Mirákl.*

[45] V procesu, který se konal od 31. března – 4. dubna 1950 bylo odsouzeno deset teologů, obžalováni byli ze špionáže, z přechovávání zbraní, z nenávisti k režimu, z přípravy převratu a ze spolupráce s gestapem. Prokurátorem zde byl později neblaze proslulý Urválek, který pro čtyři obžalované žádal trest smrti. Konečný rozsudek soudu zněl: pro pátera Mastiláka doživotí, pro ostatní trest v celkové výši 132 let.

[46] Akce „K“ se týkala všech řádů a kongregací působících v Čechách a na Moravě. První etapa akce proběhla ze 13. na 14. dubna 1950, druhá pak z 27. na 28. dubna 1950. Během celé Akce bylo do tzv. centralizačních klášterů převezeno 2376 mnichů z 28 řádů a z 219 řádových domů, 175 z nich skončilo v internačních klášterech se zvlášť ostrým režimem. Více viz. např. www.totalita.cz, odkud byly rovněž brány výše uvedené údaje.

Mezi deseti obžalovanými v soudním líčení „Machalka a spol." byl i opat želivského kláštera Vít Bohumil Tajovský.[47] Zatčen byl StB v prostorách kláštera 30. ledna 1950 a v následujícím zinscenovaném procesu odsouzen k dvaceti letům těžkého žaláře. V květnu 1960 byl sice na základě amnestie propuštěn, avšak se zákazem vykonávat kněžské povolání.[48]

Při procesu „Machalka a spol." byl také projednáván tzv. číhošťský „zázrak". Ten se měl odehrát v Číhošti, v malé obci ležící nedaleko Ledče nad Sázavou, na přelomu let 1949 a 1950. Zdejší farář Josef Toufar[49] měl sestrojit mechanické zařízení, kterým měl ovládat oltářní křížek. K prvnímu „zázraku" – pohybu křížku – mělo dojít při nedělním kázání 11. prosince 1949. Vše se pak mělo opakovat (vychýlení oltářního křížku směrem doprava) na Boží hod vánoční 25. prosince 1949 a 8. ledna 1950.[50]

Vychýlení křížku nezůstalo bez povšimnutí, do obce přijížděli jak věřící a církevní představitelé (mezi nimi byl i opat želivského kláštera Vít Tajovský

---

[47] Vít Bohumil Tajovský se narodil 3. března 1912 v obci Klanečná u Havlíčkova Brodu. Při studiích na havlíčkobrodském gymnáziu se seznámil s budoucím farářem Josefem Toufarem. Po maturitní zkoušce vstoupil do semináře v Hradci Králové, v roce 1934 se stal novicem a později knězem premonstrátského kláštera v Želivě. O několik let později v lednu 1948 byl zvolen opatem tohoto kláštera. Životní cesta Víta Bohumila Tasovského však nebyla snadná, po následující čtyři desetiletí nesměl oficiálně vykonávat svoje povolání, byl perzekuován, obviněn z protistátních činů a v jednom z prvních procesů s církevními představiteli odsouzen k dlouholetému žaláři. Plné rehabilitace a ocenění se mu dostalo až po roce 1989. Vit Bohumil Tajovský zemřel v prosinci 1999 v Želivském klášteře. Více např. Tajovský, V. B. – Koubek, K., Želivské elegie. Pelhřimov 1999.

[48] Tajovský, V. B. – Koubek, K., Želivské elegie. Pelhřimov 1999.

[49] Josef Toufar se narodil 14. července 1902 na Českomoravské vysočině. Vyučil se truhlářem, avšak později, ve svých šestadvaceti letech, se rozhodl pro dráhu duchovního. Nejprve navštěvoval reálné gymnázium v Havlíčkově Brodě a v Chotěboři, a poté vstoupil do kněžského semináře v Hradci Králové. Poté, co byl vysvěcen na kněze, byl nejprve poslán jako kaplan do Zahrádky na Ledečsku a roku 1948 byl přeložen do Číhoště, což se mu stalo osudným. Zemřel 25. února 1950 ve dvacet hodin pětatřicet minut večer v pražském sanatoriu v Legerově ulici, kam byl rychle převezen z Valdic. Pohřben byl o tři dny později do hromadného hrobu v Praze – Ďáblicích pod jménem Josef Zouhal. Až v létě roku 1954 byli nejbližší příbuzní Josefa Toufara informováni o jeho smrti. Více např. Drašner, F., Číhošťský zázrak. Ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů. Havlíčkův Brod 1990. Ströbinger, R. – Nešvera, K., Stalo se v Adventu. Číhošťský zázrak. Praha 1991.

[50] Tajovský, V. B., Kapitola I. Toufar a Stalin. In: Želivské elegie. Pelhřimov 1999. s. 4 – 19.

a představitel papežské internunciatury v Praze – Ottavia de Livy), tak státní bezpečnost a vedoucí činitelé KSČ, 16. ledna 1950 přijel i prokurátor Dr. Karel Čížek (budoucí hlavní žalobce v procesech s duchovními).[51]

Pohyb křížku byl StB shledán jako promyšlená akce, kterou měl naplánovat a následně realizovat farář Toufar, a nikoli božím zázrakem. Páter Toufar byl zatčen v sobotu 28. ledna 1950 a následující den převezen do Valdic,[52] kde byl podroben krutým výslechům, díky kterým se měl mimo jiné doznat k sestrojení mechanismu na ovládání oltářního křížku.[53]

Jen dva dny po jeho zatčení došlo k zatčení opata Víta Tajovského, který byl v procesu „Machalka a spol." obviněn mimo jiné z toho, že o plánu faráře Toufara věděl.[54] Malý časový odstup od zatčení v Číhošti od události v želivském klášteře nasvědčuje tomu, že se jednalo o připravované a koordinované akce.

V padesátých letech byl číhošťský „zázrak" označen za podvod připravený farářem Toufarem. Pouze katolická církev a hrstka věřících měla zájem na skutečném prošetření případu, to jim však nebylo umožněno, a tak po mnoho let zůstal Josef Toufar neprávem obviněn z činu, který nespáchal.

Teprve na jaře roku 1968 začala pravda o číhošťském „zázraku" pozvolna vycházet na povrch. Zasloužil se o to především novinář Jiří Brabenec, který v Lidové demokracii uveřejnil řadu článků objasňující události v Číhošti. Došel k závěru, že se skutečně nejednalo o zázrak, ale o velký podvod, který ovšem nebyl zorganizován farářem Toufarem a církví, ale StB.[55]

---

[51] Bližší informace: Drašner, F., Číhošťský zázrak. Ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů. Havlíčkův Brod 1990. s. 9 - 10.

[52] Ve Valdicích u Jičína bylo zřízeno proticírkevní oddělení.

[53] Bližší informace: Drašner, F., Číhošťský zázrak. Ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů. Havlíčkův Brod 1990. s. 10.

[54] Tamtéž.

[55] Drašner, F., Číhošťský zázrak. Ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů. Havlíčkův Brod 1990. s. 23. Celý soubor těchto článků je také uveřejněn v: Kratochvíl A., Žaluji III. Cesta k Sionu. Praha 1990.

Jiří Brabenec se ve svých článcích zabýval také osudem faráře Josefa Toufara a snažil se objasnit příčinu a nalézt viníka jeho smrti.[56] Je zřejmé, že farář Josef Toufar se stal obětí politické mašinérie a že celý číhošťský případ byl vyprovokován komunistickou stranou, která se snažila církev před očima věřících zdiskreditovat. I přes různé zásahy státu proti ní, však byly roku 1951 některé okresy v Jihlavském kraji považovány stále za velmi religiózní, patřili mezi ně: Dačice, Moravské Budějovice, Třebíč a Žďár nad Sázavou.[57]

K případu číhošťský „zázrak" se více či méně vztahovaly i některé menší soudní procesy. Na jaře roku 1950 byla u okresního soudu v Humpolci projednávána obžaloba proti poštovnímu podúředníku Josefu Staňkovi a rolníku Janu Blažkovi,[58] kteří měli ve spojení se „zázrakem" v Číhošti šířit zprávy o zázraku na Šumavě a o Boží duze, která měla osvětlovat pochodující vojsko, nad nímž se měla se zdviženou rukou vznášet Panna Marie.[59] Prozatím se nepodařilo zjistit, zda k jejich odsouzení skutečně došlo a pokud ano, jaký trest jim byl vyměřen.

Obžalován byl v souvislosti s Číhoští i František Pícha z Havlíčkova Brodu, který před Krajským soudem v Jihlavě čelil obvinění, že pobuřoval proti republice a rozšiřoval poplašnou zprávu o „zázraku" v Číhošti a o knězích.[60]

[56] Není pochyb, že pátek Toufar byl ve Valdickém vězení týrán a že se na něm jak fyzického, tak psychického nátlaku dopouštěl především člen StB Ladislav Mácha. Roku 1968 proti němu bylo vzneseno obvinění z vraždy Josefa Toufara. Z vyšetřovací vazby byl však nakonec propuštěn, neboť nebyla prokázána souvislost mezi týráním faráře Toufara a jeho smrtí.

[57] Pisková, R., Likvidace církve. In: Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001, s. 53.

[58] Byli obviněni za přečin podle § 23/2 z. č. 231/48 Sb.

[59] MZA Brno. C 137. Tajné spisy 1949 – 1950: karton č. 95.

[60] Tamtéž.
Obviněn byl za přečin podle § 3/1 a § 32/2 z. č. 231/48 Sb.

3.2. BABICE[61]

Akce „Babice", která byla namířena proti církvi a vesnickým boháčům, a následná soudní přelíčení, se odehrála v létě roku 1951. Jak se později mělo ukázat, jednalo se o jednu z největších kauz a politických procesů namířených proti tzv. kulakům. Účelem však bylo zdiskreditovat nejenom tuto skupinu osob, ale i církev.[62]

Dramatické události se odehrály v obci Babice, které spadaly pod okres Moravské Budějovice. V červenci 1951 zde byli zavražděni tři funkcionáři místního národního výboru: Tomáš Kuchtík, Josef Roupec a Bohumír Netolička, čtvrtým postiženým byl František Bláha, který svým střelným zraněním naštěstí nepodlehl, a stal se tak důležitým svědkem babických událostí.[63]

Údajní aktéři tohoto běsnění byli následně pozatýkání, a to především zásluhou Ladislava Malého, který byl nastrčeným agentem StB[64] a který celou akci vyprovokoval. S největší pravděpodobností to byl také on, kdo ony tři funkcionáře zastřelil.

Soud s první skupinou nazvanou „Mytiska a spol." začal v Jihlavě již 12. července 1951. V rámci tohoto procesu byly vyneseny následující rozsudky: sedm rozsudků smrti,[65] které byly vykonány v Jihlavě 3. srpna 1951, 2krát doživotní žalář a u zbývajících pěti odsouzených byly stanoveny tresty v celkové výši 110 let těžkého žaláře. Mezi sedmi obžalovanými

[61] O celém případu, jeho zákulisí a soudních líčení podrobně informují publikace: Rázek, A., StB + justice. Nástroje třídního boje v akci BABICE. Praha ÚDV 2002. Zejda, R., Babice 1991. Věnováno 50. výročí všech obětí. Třebíč 2001. Z těchto knih jsem také při následném zpracování tohoto tématu vycházela.

[62] Mezi obžalovanými a odsouzenými figurovali v babických procesech i duchovní. Vedení KSČ tím chtělo dokázat jejich nepřátelský postoj k republice a jejím obyvatelům.

[63] Bližší informace: Zejda, R., Letní noc přináší smrt. In: Babice 1951. Věnováno 50. výročí všech obětí. Třebíč 2001. s. 11 – 16.

[64] Přímý důkaz o tom, že Ladislav Malý byl nastrčeným agentem StB, však neexistuje.

[65] Mezi popravenými byli: Václav Drbola, František Kopuletý, Antonín Mityska, Drahoslav Němec, František Pařil, Antonín Plichta a Antonín Škrdla.

a následně popravenými byli i dva duchovní: Václav Drbola - farář z Babic a František Pařil - farář z Horního Újezdu.[66]

Druhý proces s babickými aktéry nazvaný „Bula a spol." se konal ve dnech 13. – 15. listopadu 1951 v Třebíči. V čele obviněných stanul duchovní Jan Bula, nad nímž byl vynesen rozsudek trestu smrti. Ten byl vykonán v Jihlavě 20. května 1952. Při tomto soudním přelíčení byl dále vynesen jeden trest doživotního žaláře a u zbývajících patnácti rozsudků tresty v celkové výměře 250 let těžkého žaláře.[67]

Poté následovalo ještě několik dalších procesů se skupinami, které byly dávány do souvislosti s Babicemi, soudní přelíčení se konala v Jihlavě, v Moravských Budějovicích, ve Znojmě a v Brně.[68]

Celkem bylo v případu „Babice" vyneseno jedenáct trestů smrti, čtyři tresty doživotního žaláře, dvaadvacet osob bylo odsouzeno k dvaceti a více letům vězení, čtyřiatřicet osob k deseti až devatenácti letům vězení a třinácti obviněným byly stanoveny tresty menší než deset let žaláře.[69]

Oba hlavní, ale i všechny vedlejší procesy, měly velký vliv na další utváření a podobu Jihlavského kraje a život v něm. O jak významnou kauzu pro komunistické funkcionáře šlo, svědčí i to, že v sedmdesátých letech se tato událost stala námětem pro jeden z dílů televizního seriálu *Třicet případů majora Zemana.*[70]

Dnes není pochyb o tom, že se ze strany StB jednalo o provokaci, která byla pro komunistický aparát typická a na počátku padesátých let dvacátého století bohužel ničím neobvyklým. Ani po padesáti šesti letech však není kauza

[66] Štěpánek, A. – Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popraveným v Jihlavě v létech 1950 – 1952. Jihlava (nedatováno), s. 31.
[67] Tamtéž.
[68] Tamtéž.
[69] Bližší informace: Zejda, R., Obdivuhodně rychlý proces. In: Babice 1951. Věnováno 50. výročí všech obětí. Třebíč 2001. s. 27 - 53.
[70] Vrah se skrývá v poli. Třicet případů majora Zemana, režie Jiří Sequens, 1975.

„Babice" uzavřena. Stále je kolem případu mnoho otázek, na které prozatím nejsou přesvědčivé odpovědi.

3.3. Z DALŠÍCH PROCESŮ A PERZEKUCÍ V JIHLAVSKÉM KRAJI

V Jihlavském kraji se však neodehrál pouze číhošťský „zázrak" a kauza „Babice". Z nich sice představitelé a vedení KSČ učinili události celorepublikového významu, ale perzekucí a procesů politicky motivovaných a osob v nich postižených bylo mnohem více.

Mezi první procesy se řadily ty, které byly vedeny proti skupinám, jež vytvářely a rozšiřovaly protistátní tiskoviny a letáky. V září roku 1949 stanula před Státním soudem v Brně skupina „kolportérů" z Humpolce, která se měla právě těchto zločinů dopustit. Jednou z dalších pak byla skupina soustředěná kolem Fritze Geberta a Jiřího Kopkana z Horní Cerkve. Vyjma rozšiřování letáků byli obviněni z uschovávání vysílačky. Tresty, které se pohybovaly v rozmezí od šesti do dvanácti let, vynesl 27. března 1952 rovněž Státní soud v Brně.[71]

Postupně se také začaly objevovat a zvyšovat počty procesů s účastníky druhého odboje. Někteří z nich vytvářeli protikomunistické skupiny, proti nimž režim zasahoval. Mnohdy však sami komunisté vznik těchto ilegálních skupin podporovali, nebo byli přímo jejich iniciátory, neboť chtěli do svých sítí pochytat co největší počet lidí. To byl případ i Františka Mojžíše, který byl za údajnou spolupráci s organizací „Karla Hořínka a spol." (byla založena na

[71] Pisková, R., Výstražné procesy. In: Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001, s. 14 - 15.

popud StB) Státním soudem v Praze 5. července 1952 odsouzen k trestu smrti.[72] Podobný osud potkal i Karla Pondělíčka z Havlíčkobrodska, ten byl pro údajnou spolupráci s „Němečkovou protistátní skupinou" operující na Čáslavsku obviněn z velezrady. V následném procesu byl odsouzen k devatenácti letům těžkého žaláře.[73] Patrně nejznámější osobností zdejšího regionu, která se stala obětí provokace StB a vykontruovaného procesu je generál Karel Kutlvašr.[74]

V prvních několika letech poúnorového vývoje se komunistická moc zaměřila na čistky v armádě. Vzhledem k tomu, že komunisté chtěli tuto složku zcela ovládnout, bylo z armády propuštěno velké množství důstojníků a generálů.[75] Většina z nich následně stanula před soudy, kde byli povětšinou viněni z toho, že připravovali státní převrat, že navazovali kontakty se západními státy a že jim předávali tajné informace vojenské povahy atd.[76] Mezi těmi, kteří byli z armády propuštěni, obviněni ze zločinů proti republice a následně ve vykonstruovaném procesu odsouzeni, byl i generál československé armády Karel Kutlvašr.

Generál Kutlvašr se účastnil bojů již za první světové války, za té druhé se pak mimo jiné zapojil do odbojové organizace *Obrana národa* a také patřil k hlavním a nepostradatelným aktérům květnového povstání. Po únoru roku 1948 byl z armády propuštěn a následně zatčen. Obviněn byl z velezrady a

---

[72] Arnot, M., Politické procesy v 50. letech na Havlíčkobrodsku. Metody Státní bezpečnosti a příprava kolektivizace na Vysočině. In: Sborník Havlíčkobrodské společnosti pro povznesení regionálně historického povědomí, č. 1, 2001 s. 13 – 20.

[73] Pisková, R., Výstražné procesy. In: Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001, s. 16.

[74] Dokumenty ke kauze „Kutlvašr a spol." (např. obžalobu Státní prokuratury, Rozsudek Státního soudu v Praze) nalezneme i v tzv. Sešitech: Vorel, J. – Šimánková, A. – Babka, L., Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech III. Praha ÚDV 2004.

[75] Karel Kaplan a Pavel Paleček ve své knize Komunistický režim a politické procesy v Československu uvádějí, že do roku 1951 bylo politickými čistkami postiženo více jak 4800 generálů a důstojníků.

[76] První justiční vraždou se stala poprava generála Heliodora Píky, který byl na dvoře plzeňské věznice Bory 21. června 1949 oběšen.

z toho, že vstoupil do skupiny „Pravda vítězí". Opět se jednalo o organizaci, která vznikla na podnět StB a jejímž provokatérem byl pplk. Josef Hruška.[77]

Na základě toho, že se měla skupina rychle rozšiřovat, StB do Silvestra roku 1948 pozatýkala jejích údajných 200 členů a z nich následně vybrala třináct nejvhodnějších obětí. Mezi nimi byl i Karel Kutlvašr, který byl zatčen 18. prosince 1948. Skupina dostala označení „Štáb ilegální organizace Pravda vítězí – generál Karel Kutlvašr." Její členové byli mimo jiné obviněni z toho, že v noci z 16. na 17. května měli připravovat vojenský převrat. Státní soud v Praze odsoudil Karla Kutlvašra 16. května 1949 na doživotí. V květnu roku 1960 byl na základě amnestie prezidenta republiky propuštěn, 2. října 1961 však umírá.[78]

Procesy, které režim v tzv. zakladatelském období připravoval, byly povětšinou veřejné. Mělo se jim dostat pozornosti v místních podnicích, v tisku i v rozhlasu. V podstatě se jednalo o manipulaci s masou a o nátlak na obviněné. Jedním z nich bylo i soudní líčení, které dostalo název „Josef Adam a spol." Státní bezpečnost v tomto případě v červenci 1953 přímo navrhla, aby v trestní věci proti obviněným bylo konáno hlavní líčení s organizovanou veřejností.[79]

Krajským prokurátorem v Jihlavě bylo z trestných činů velezrady a sabotáže obžalováno pět osob: Josef Adam, Josef Schraml, Emil Brada, František Všeohájek a Josef Veselý.[80]

Josefu Adamovi bylo v době zatčení třicet osm let, byl zemědělcem a vlastnil půdu o výměře 24,4 ha. V jeho spisu je uvedeno, že je nábožensky silně založený a že byl příslušníkem lidové strany, kde zastával funkci jednatele.[81]

---

[77] Pisková, R., Výstražné procesy. In: Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001, s. 20 – 22. Více také: Slanina, J. – Vališ, Z., Generál Karel Kutlvašr. Praha 1993.

[78] Slanina, J. – Vališ, Z., Generál Karel Kutlvašr. Praha 1993.

[79] MZA Brno, Veřejný proces „Josef Adam a společníci", In: Tajné spisy 1952 – 1953, č. 95.

[80] Tamtéž.

Josef Schraml byl kapitánem SNB, rovněž on pocházel ze zemědělské rodiny, v roce 1945 sice vstoupil do KSČ, ale již o rok později byl ze strany vyloučen.[82]

I další dva obvinění František Všeohájek a Josef Veselý pocházeli a následně i pracovali jako zemědělci, oba dva byli také členy lidové strany. Poslední obviněný Emil Brada se vyučil řezníkem.[83]

Proces měl být poučením především pro funkcionáře KSČ a JZD, kteří si měli uvědomit nutnost zvýšené „bdělosti a ostražitosti." Zároveň měl být názornou ukázkou záškodnických metod, tzv. kulaků na vesnici a jejich vlivu na střední a drobné zemědělce, zejména pak i poučením a nutností izolace „kulaka" na vesnici.[84]

3.3.1. REGIONÁLNÍ TISK INFORMUJE O PROCESECH

Velmi vehementně o větších i menších procesech informoval regionální tisk, především pak noviny Jiskra, které přinášely velmi podrobné zprávy ze soudních síní. Obžalované vykreslovaly v těch nejhorších barvách, podrobně popisovaly jejich skutky a neopomněly ani na „spravedlivě" vynesené rozsudky.

Vedle procesů celorepublikového rázu jako proces s „Miladou Horákovou a spol."[85], „Slánským a spol."[86], či procesů vedeným proti církvi,[87] se noviny

[81] Tamtéž.
[82] Tamtéž.
[83] Tamtéž.
[84] Tamtéž.
Ve spisu však není uvedeno, jak proces dopadl.
[85] Noviny Jiskra ve svém vydání z 10. června 1950, č. 23 přináší celostránkový článek o procesu s „Miladou Horákovou a jejími společníky." K soudnímu přelíčení se pak noviny vrátily hned v dalším čísle 17. června 1950, č. 24 a poté ještě jednou ve vydání z 1. července 1950, č. 26.

věnovaly do značné míry i soudním přelíčením odehrávajícím se v kraji. Sice, a to ať z jakýchkoli důvodů, nezaznamenaly všechny konající se procesy, přesto se značné části z nich věnovaly, především pak těm uskutečněným v letech 1950 a 1951. V následujících dvou letech zpráv o soudních přelíčení ubylo, roku 1953 pak nenajdeme, až na několik článků popisujících procesy s tzv. kulaky, zprávy žádné.[88]

Pokud nahlédneme do novin Jiskra z roku 1950, zjistíme, že na většině svých stránek se zabývají procesy, které byly vedeny proti tzv. nepřátelům republiky, přičemž největší pozornost, včetně procesu s „Miladou Horákovou a spol.", věnují následujícím šesti soudním přelíčením.

V lednu 1950 noviny Jiskra informovaly o přísných trestech, které byly vyneseny na Dačicku proti sabotérům dodávek. Mezi obviněnými a následně odsouzenými byli Ctibor Kryzan ze Studené, Marie Pivoňková z Krasonic, Antonín Holec, František Chvátal, Václav Hotař a Antonín Mátl z Horní Slatiny, Jan Dvořák z Maříže, Jan Jebavý z Bolíkova u Studené, František Špička a Josef Soukup z Krasonic a Josef Lojka z Bradlína. Všem byla stanovena peněžitá pokuta, Ctibor Kryzan byl zároveň odsouzen k vězení v trvání jednoho měsíce a Marie Pivoňková v trvání sedmi dnů.[89]

[86] Informace o procesu se Slánským přinesl článek: Nejtvrdší trest nechť stihne spiklence a zrádce pracujícího lidu. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VIII., č. 55., 25. listopadu 1952, s. 1.

[87] Jedná se například o článek: Kláštery semeništěm zrady a špionáže. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 14., 8. dubna 1950, s. 5. Článek pojednává o procesu s 10 řeholními kněžími, kteří v pátek 31. března 1950 za zločin velezrady a špionáže stanuli před státním soudem v Praze. Mezi obviněnými byli mimo jiné i Augustin Machalka a Vít Tajovský.

[88] Poznatky vychází z analýzy novin Jiskra z let 1949 – 1953.

[89] Přísné tresty sabotérům výživy na Dačicku. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 1., 7. ledna 1950, s. 5.

Únorová vydání se podrobněji věnují případu „Veselý, Rod a Tuček."[90] Proces je blíže popsán v následující kapitole této práce.

V březnovém vydání Jiskra informovala o protistátní skupině velezrádců z Moravských Budějovic. Osmadvacetičlenná skupina v březnu 1950 stanula před zdejším státním soudem. Její členové byli viněni z vylepování plakátů, z rozšiřování protistátních letáků, z navazování spojení se západním agentem a rovněž z toho, že neoprávněně vlastnili zbraně, že připravovali protistátní převrat a že se stali členy tzv. „národní rady". Vedoucí skupiny dostali následující tresty: Jaroslav Prudík 25 let těžkého žaláře, farář Poláček 20 let těžkého žaláře, Josef Mařík 18 let těžkého žaláře, Karel Novák 20 let těžkého žaláře, Karel Singer 23 let těžkého žaláře, ostatní členové této protistátní skupiny od 1 – 18 let těžkého žaláře.[91]

Jedno z květnových vydání Jiskry[92] své čtenáře zase informovalo o protistátní skupině působící ve Městě Žďáru (Žďár nad Sázavou). V tomto případě bylo obžalováno a následně za zločin velezrady odsouzeno deset osob. Do čela skupiny byl „postaven" Ladislav Grošof, který spolu s dalšími dvěma obviněnými, dostal doživotní trest. Ostatní tresty byly vyměřeny ve výši od třiceti do osmi let nepodmíněně.[93]

Téhož měsíce se v Havlíčkově Brodě konal proces proti bývalým členům agrární strany: dr: Zadinovi, Honsovi, dr. Sovovi a Ing. Zajícovi. Noviny

---

[90] Případu „Veselý, Rod a Tuček" se v novinách Jiskra věnují tyto články: V Jihlavě byl zahájen proces s 23 členy protistátní skupiny. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 6., 11. února 1950, s. 2. Proces s velezrádci v Jihlavě dokázal nutnost zvýšené bdělosti a ostražitosti. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 8., 18. února 1950, s. 5. Mládež si rozvracet nedáme! In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 8., 25. února 1950, s. 9.

[91] Protistátní skupina velezrádců v Moravských Budějovicích po zásluze odsouzena. Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 5., 25. března 1950, s. 5.

[92] Více ostražitosti s bdělosti i v řadách mládeže. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 21., 6. května 1950, s. 7.

[93] Tamtéž.

informovaly o jejich údajných machinacích s penězi, kterými měli malé a střední rolníky připravit o několik milionů korun.[94]

V polovině prosince se v Jiskře objevil článek[95] o procesu s „rozvratnickou skupinou jihlavského advokáta dr. Josefa Smolíny." Soud se konal před státním senátem v Jihlavě a spolu s J. Smolínem byli souzeni: Jan Kocmánek – vedoucí Moravských pil, František Široký – vlastník půdy o výměře 25ha a zubní lékařka Božena Káňová. Skupina byla obviněna z toho, že: *„...chtěla přivodit zvrat lidově demokratické republice. Spolčovala se s nepřítelem, podávala mu zprávy, zřizovala vysílačky, jež měly sloužit Z mocnostem v případě války, s kterou všichni zločinci počítali."*[96] Všichni byli opět uznáni vinnými a odsouzeni k: J. Smolín k 22 letům, J. Kocmánek k 12 letům, František Široký ke 4 rokům a Božena Káňová k 15 letům nepodmíněně.[97]

Velkou pozornost pak noviny věnovaly tzv. kulakům (vesnickým boháčům). Četné články najdeme nejenom v Jiskře, ale především ve Vesnických novinách, které plnily jednu z hlavních úloh v boji proti „neposlušným" vesničanům. Titulky jako *Nevěřte vesnickým boháčům*[98], *Na další vesnici se čistí vzduch*[99], *Spravedlivé tresty pro kulaky*[100], *Jak se JZD*

---

[94] Představitelé předmnichovské reakce Zadina a Honsl před soudem pro čachrování s penězi malých a středních rolníků. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 21., 27. května 1950, s. 5.

[95] Spravedlivý trest nepřátelům republiky a míru. Rozvratnická skupina advokáta dr. Smolína ve službách imperialistů. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 50., 16. prosince 1950, s. 5.

[96] Spravedlivý trest nepřátelům republiky a míru. Rozvratnická skupina advokáta dr. Smolína ve službách imperialistů. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VI., č. 50., 16. prosince 1950, s. 5.

[97] Tamtéž.

[98] Nevěřte vesnickým boháčům. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. I., č. 9., 26. července 1952.

[99] Na další vesnici se čistí vzduch. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. I., č. 16., 12. září 1952.

[100] Spravedlivé tresty pro kulaky. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. I., č. 21 – 22., 6. prosince 1952.

vypořádala s kulaky[101], *Kulaci – sabotéři a křečkové*[102], *Vesnický boháč – škůdce naší vlasti*[103], tvořily jejich pilíř. Tyto noviny přinášely nejenom informace o všech výhodách souvisejících se vstupem do družstev, ale především svým čtenářům předkládaly podrobné seznamy osob, které do JZD vstoupit nechtěly, které byly obviňovány ze sabotování, neplnění dodávek, vyhýbání se práce atd.

Každý, kdo se postavil proti kolektivizaci a znelíbil se komunistickým funkcionářům, byl v novinách očerňován, vinen ze zločinů proti republice, mnozí byli obviňováni i ze spolupráce s nacisty a z toho, že vykořisťovali své zaměstnance. To se týká i Josefa Duška z Pohledu, který byl v novinách označen nejenom za vesnického boháče a sabotéra, ale i za člověka spolupracujícího za druhé světové války s nacisty *„…že hitlerovské bandy vraždily nevinné oběti … on velký sedlák raději nějaké ty zemědělské výrobky Hitlerovi odevzdal …"*[104] Z kolaborace byl v novinách obviněn i Klapka z Plačkova.[105] Byl to jeden ze způsobů, kterým chtěl režim dokázat, že tzv. vesničtí boháči si svůj majetek nezaslouží a že vždy stáli proti republice a jejím občanům.

Velký počet článků informuje čtenáře také o tom, jaké množství různých zemědělských produktů nebylo vesnickými boháči dodáno a jak za to byli následně potrestáni. To se týká např. článku o panu Brixim: *„V Suché na Havlíčkobrodsku hospodaří na 38 ha statku vesnický boháč Jan Brixi. Pan Brixi*

---

[101] Jak se JZD vypořádala s kulaky. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. II., č. 6 – 7., 7. března 1953.

[102] Kulaci – sabotéři a křečkové. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. II., č. 15 – 16., 24. dubna 1953.

[103] Vesnický boháč – škůdce naší vlasti. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. II., č. 9 – 10., 25. března 1953.

[104] Vesnického boháče Josefa Duška z Pohledu stihla spravedlnost. In: Rudé právo. Do podzimních prací – do společných osevů. Vydává redakce Rudého práva pro okres Havlíčkův Brod. č. 13., 18. listopadu 1950, s. 2.

[105] Vesnická organizace v Plačkově přispěla k odhalení VB Klapky – přisluhovače nacistů. In: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. VII., č. 11., 17. března 1951.

má neustále potíže s úřady našeho státu, neboť je to notorický neplnič a sabotér dodávek …Nedávno přišli se jej soudruzi z ONV v Havlíčkově Brodě zeptat, jak je to s dodávkou vajec. Panu Briximu scházela „maličkost" – 1 750 vajec … Jeho výmluvy jsou tytéž jako u většiny venkovských boháčů naprosto neopodstatněné … Případem pana Brixiho se zabývá trestní nalézací komise při ONV v Havlíčkově Brodě a za jeho sabotáž dodávky vyměřila mu 17 000 Kč pokuty, v případě nedobytnosti náhradní trest 2 měsíců odnětí svobody."[106]

Ze stejného činu – neplnění dodávek – byli obviněni i František Smejkal z Chřenovic, Bohuslav Doležal z Kochánova a Jan Vavřička z Tunochod.[107] Nutno říci, že výše dodávek byla většinou záměrně nastavena tak, aby nešla splnit.

Červencové vydání Vesnických novin okresu Ledeč nad Sázavou zase informuje o tom, že se 21. července 1952 konalo v Hranicích veřejné zasedání trestní komise ONV, která se zabývala čtyřmi případy vesnických boháčů: Karlem Chudobou, Bedřichem Cukrem, Antonínem Volfem a Josefem Vosáhlem, kteří byli viněni z toho, že neplnili dodávky, nedodržovali plánovaný stav dojnic apod. Tresty byly vysoké: Antonínu Chudobovi byl vyměřen trest v trvání dvou let, 20 000 Kčs pokuty + propadnutí veškerého jmění, Bedřichu Cukrovi byl stanoven jeden rok vězení a 30 000 Kčs pokuty, stejný trest dostal i Antonín Volf. Všichni tři byli posláni do TNP. Čtvrtému z obviněných Josefu Vosáhlovi byl vyměřen trest v trvání pěti měsíců a 10 000 Kčs pokuty.[108]

Článků věnujících se soudním přelíčením je mnoho, nesmyslných a nepřiměřeně vysokých trestů však ještě více.

---

[106] Pan Brixi má malý dvorek. In: Rudé právo. Do podzimních prací – do společných osevů. Vydává redakce Rudého práva pro okres Havlíčkův Brod. č. 8., 13 října 1950, s. 1.

[107] Spravedlivé tresty pro kulaky. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. I., č. 21 – 22., 6. prosince 1952, s. 1.

[108] Vesničtí boháči před soudem lidu. In: Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. I., č. 9., 26. července 1952, s. 1.

3.3.2. a) VESNICKÉ OBYVATELSTVO V ZAJETÍ PERZEKUCÍ

S nástupem komunistického režimu se na konci čtyřicátých let dvacátého století objevil výraz vesnický boháč – kulak.[109] Tímto pojmem byl označen každý větší zemědělec, ale i střední a drobný rolník, který se nechtěl přizpůsobit požadavkům komunistického režimu. I přesto, že nová vláda proklamovala, že chce podporovat především pracující, mezi nimi i rolníky a zemědělce, stali se právě oni jednou z nejvíce postižených skupin společnosti.

Boj mezi tzv. vesnickými boháči a komunismem byl nerovný. Strana ty, kteří svoji půdu, hospodářství a další majetek, nechtěli dát do společného vlastnictví, obviňovala ze záměrného neplnění a sabotování dodávek, zabavovala jejich majetek, napadala je v tisku, trestně je stíhala a vystěhovávala z vesnic, kde jejich rodiny žily po generace.

Největším procesem, který byl proti nim veden, se ve čtyřicetileté historii komunistické totality stal již zmiňovaný případ v Babicích.

Rolníci, zemědělci a tzv. vesničtí boháči stáli v cestě při kolektivizaci vesnic, byli nuceni k povinným dodávkám obilí, mléka, vajec, masa a dalších surovin. Tyto dodávky se postupně zvyšovaly, až bylo nakonec nemožné je splnit. Byl to jeden ze způsobů, kterým chtěla komunistická moc přimět obyvatele vesnic ke vstupu do společných družstev. Tím druhým se stalo vytváření protistátních skupin. Státní bezpečnost do vybrané oblasti nasadila provokatéra, jehož úkolem bylo založit protistátní skupinu, na kterou se měl

[109] Okresní soud v Havlíčkově Brodě ve své zprávě z 8. února 1952, kterou zaslal na Krajský soud v Jihlavě, referoval o tom, že v letech 1952 – 1953 měl okres Havlíčkův Brod zaznamenaných přibližně 433 osob označených jako vesničtí boháči a okres Dačice 468. In: MZA Brno. C 137. Tajné spisy 1952 - 1953: karton č. 95.

snažit napojit co nejvíce osob. Následný proces s touto skupinou, se pak měl pro vesnici stát výstrahou, a přinutit její obyvatele k poslušnosti.[110]

Jedna z takto vykonstruovaných akcí proběhla v letech 1949 – 1951 i na Havlíčkobrodsku. Ústřední postavu zde sehrál Karel Hořínek, nacistický kolaborant a nastrčený provokatér, který dostal za úkol založit v dané oblasti co nejvíce protistátních skupin, zjistit informace o jiných ilegálních organizacích a o veškerém dění informovat StB. Akce byla zdařilá, k prvnímu většímu zatýkání osob, které byly ve styku s Karlem Hořínkem, došlo v únoru roku 1950. Ve velké míře se jednalo o osoby, které činnost Karla Hořínka znaly pouze z doslechu.[111]

Proces s hlavní skupinou proběhl v září 1951 v Chotěboři, z protistátních činů se zodpovídalo osm obžalovaných (Karel Hořínek, Rudolf Mentlík, Josef Koudelka, Alois Bláha, Vladimír Krška, Jiří Vlach, Jan Štědrý a Mareček), vynesené rozsudky byly vysoké. Nejparadoxnější na celém procesu bylo to, že trest nejvyšší – trest smrti - dostal právě Karel Hořínek. Ostatní tresty byly v rozmezí od 16 do 25 let vězení, všichni odsouzení zároveň přišli o občanská práva a ztrátu veškerého jmění.[112] Své čtenáře o tom v celostránkovém článku *Spravedlivé tresty zrádcům národa* neopomněly informovat ani Vesnické noviny.[113]

Jméno Karla Hořínka se objevilo i na výstavě, která byla na podzim roku 1952 uspořádána v Chotěboři a v rámci niž měli být místní obyvatelé

---

[110] Více např. viz: Jech, K., Soumrak selského stavu 1945 – 1960. Praha 2001. Klukanová, L., Likvidace selského stavu. In: Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001.

[111] Arnot, M., Politické procesy v 50. letech na Havlíčkobrodsku. Metody Státní bezpečnosti a příprava kolektivizace na Vysočině. In: Sborník Havlíčkobrodské společnosti pro povznesení regionálně historického povědomí. č. 1, 2001, s. 13 – 20.

[112] Spravedlivé tresty zrádcům národa. In: Vesnické noviny Chotěbořska. r I., č. 20., 6. října 1951, s. 4.

[113] Vesnické noviny Chotěbořska. r. I., č. 20., 6. října 1951, s. 4.

seznámeni s „protistátní činností" některých svých spoluobčanů.[114] *„… o činnosti šmelináře a sabotéra Macha, odsouzeného přisluhovače gestapa Hořínka, skupiny teroristů, vedené kulakem Mojžíšem, zrádného kněze Chadraby z Kláštera … a dalších.*[115]

Druhým, koho čekal trest smrti a měl co dočinění se skupinou Karla Hořínka, byl již jednou zmiňovaný František Mojžíš. Ten byl zapojen jak do skupiny Karla Hořínka (po rozpadu jeho skupiny se dva roky skrýval), tak do skupiny Františka Novotného z Vepříkova. Později byl však vypátrán, zatčen a v následném procesu odsouzen k trestu smrti.[116]

Nejčastějším trestným činem, kterého se měli zemědělci dopouštět, bylo ohrožování jednotného hospodářského plánu. Jenom v okresu Havlíčkův Brod bylo od září do listopadu 1952 z tohoto trestného činu nebo ze sabotáže obviněno sedm větších zemědělců:[117]

Tabulka č. 1 – Zemědělci obvinění z ohrožování jednotného hospodářského plánu a sabotáže.

JMÉNO A POVOLÁNÍ	TRESTNÝ ČIN	SPISOVÁ ZNAČKA REHABILITACE
František Klofáč zemědělec (40 ha)	§ 134/1, 135/1, 2 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení zásobování a jednotného hospodářského plánu	Pt 155/52 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 34/90
Jan Holub zemědělec (40 ha)	§ 85/1 a) z. č. 86/1950 Sb. - sabotáž	Pt 232/52 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 71/90

[114] „To jsou oni". In: Vesnické noviny Chotěbořska. r. II., č. 32., 22. listopadu 1952.
[115] Tamtéž.
[116] Arnot, M., Politické procesy v 50. letech na Havlíčkobrodsku. Metody Státní bezpečnosti a příprava kolektivizace na Vysočině. In: Sborník Havlíčkobrodské společnosti pro povznesení regionálně historického povědomí. Č. 1, 2001, s. 13 – 20.
[117] Okresní soud Havlíčkův Brod. Trestný rejstřík T 1952.

Ludvík Kotrba zemědělec (39 ha)	§ 134/1 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení zásobování	Pt 229/52 R z. č. 119/90 Sb. 2Rt 480/90
Josef Kučera zemědělec (46 ha)	§ 135/2 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení jednotného hospodářského plánu	Pt 245/52 R z. č. 119/90 2Rt 479/90
Josef Kutlvašr zemědělec (36 ha)	§ 134/1 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení zásobování	Pt 270/52 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 126/90
Ludvík Böhm zemědělec (45 ha)	§ 85/1 a) z. č. 86/1950 Sb. - sabotáž	Pt 151/52 Amnestie 4/5 1953 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 37/90
Josef Panský zemědělec (5 ha)	§ 134/1 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení zásobování	Pt 363/52 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 263/91

V době od dubna do června roku 1953 pak dalších 7 větších zemědělců:[118]

Tabulka č. 2 – Zemědělci obvinění z ohrožování jednotného hospodářského plánu a sabotáže.

JMÉNO A POVOLÁNÍ	TRESTNÝ ČIN	SPISOVÁ ZNAČKA AMNESTIE REHABILITACE
Josef Panoušek zemědělec	§ 85/1 a) z. č. 86/1950 Sb. - sabotáž	Pt 303/52 Amnestie 4/5 1953 R z. č. 119/90 Sb. 2Rt 487/90
Vojtěch Kunz zemědělec (27 ha)	§ 135/1, 2 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení jednotného hospodářského plánu	Pt 133/53 Amnestie 4/5 1953 R z. č. 119/90 Sb. 2Rt 488/90
Gustav Koskan zemědělec (21 ha)	§ 135/2 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení jednotného hospodářského plánu	Pt 148/53 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 266/90
František Sezemský zemědělec (38 ha)	§ 135/2 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení jednotného hospodářského plánu	Pt 41/53 Amnestie 4/5 1953 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 70/90

[118] Okresní soud Havlíčkův Brod. Trestný rejstřík T 1953.

Jan Řezník zemědělec (20 ha)	§ 85/1 a) z. č. 86/1950 Sb. - sabotáž	Pt 145/53 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 27/90
Josef Vomela zemědělec (50 ha)	§ 135/2 z. č. 86/1950 Sb. - ohrožení jednotného hospodářského plánu	Pt 189/53 Amnestie 4/5 1953 R z. č. 119/90 Sb. 1Rt 262/91
Josef Bělohlávek zemědělec (40 ha)	§ 85/1 a) z. č. 86/1950 Sb. - sabotáž	Pt 221/53 Amnestie 4/5 1953 R z. č. 119/90 Sb. 2Rt 489/90

Hospodáři byli často viněni i z neplnění dodávek hovězího a vepřového masa. Článek *Neplniči vepřového dobytka na pranýř!* nás s některými z nich seznamuje. Označeni jsou zde za ně: Josef Panský z Vadína, František Zicha z Dlouhé Vsi a Alois Pátek z Jilemníku.[119]

Obyvatelé vesnic byli také často stíháni za černé porážky dobytka. V Jihlavském kraji bylo z tohoto trestného činu u lidových soudů v době od 15. září 1952 do 31. ledna 1953 souzeno 24 osob z toho 13 kulaků, 9 zemědělců samostatně hospodařících, jeden dělník a jeden zaměstnanec ČSSS.[120]

V době od 15. září 1952 do 31. ledna 1953 pak byly u okresních soudů projednávány další případy černých porážek prasat. U Okresního soudu v Jihlavě se jednalo o dva případy, v Třešti o devět případů, ve Žďáru nad Sázavou o pět případů, v Pacově o tři případy a v Dačicích, v Ledči nad Sázavou a v Moravských Budějovicích vždy o jeden případ. [121]

[119] Neplniči vepřového dobytka na pranýř! In: Rudé právo. Do podzimních prací – do společných osevů. Vydává redakce Rudého práva pro okres Havlíčkův Brod. č. 10., 4. listopadu 1950.
[120] MZA Brno. C 137. Tajné spisy 1952 - 1953: karton č. 95.
[121] Tamtéž.

3.3.2. b) Shrnutí

V únoru roku 1949 parlament schválil zákon o jednotném zemědělském družstvu, který se měl stát hlavním znakem kolektivizace. V následujících letech byla zahájena kampaň na podporu zakládání družstev, která však byla doprovázena vlnou perzekucí.[122] Přesto, že se nakonec mnozí zemědělci rozhodli vstoupit do společných družstev, byli i poté obviňováni z narušování hospodářského plánu, ze sabotování dodávek apod. Velmi podrobně o tom informoval tisk. Novinové titulky jako *Jak se JZD vypořádala s kulaky*[123], *Vesničtí boháči v Horní Vsi se stali brzdou JZD*[124], *Vesnickými boháči si JZD rozvracet nedáme*[125] … atd. nebyly v žádných novinách výjimkou.

Za hlavní překážku kolektivizace byl označen tzv. vesnický boháč. Přitom se jednalo jak o větší rolníky, tak o ty, kteří měli mezi zemědělci značný vliv a kolektivizaci odmítali. Nutno říci, že v první etapě kolektivizace v letech 1948 – 1954 se počet osob pracujících v zemědělství snížil o 600 000.[126]

Tah proti zemědělcům byl tedy úspěšný. JZD byla postupně zakládána a zemědělci, kteří bránili jejich výstavbě byli z vesnic i s celými rodinami vystěhováváni do vzdálených okresů, kde museli pracovat na vymezeném místě.[127] Do míst, kde vyrůstali, kde zanechali dědictví po svých předcích, kde

---

[122] Bližší informace: Kaplan, K. – Paleček, P., Kapitola 2. Masová nezákonnost a perzekuce. In: Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno. 2001. s. 20 – 36.

[123] Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou. r. II., 7. března 1953, č. 6 – 7.

[124] Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. 1950, č. 17, s. 6.

[125] Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě. r. 1950, č. 19, s. 3.

[126] Bližší informace: Kaplan, K. – Paleček, P., Kapitola 2. Masová nezákonnost a perzekuce. In: Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno. 2001. s. 20 – 36.

[127] Karel Kaplan a Pavel Paleček ve své knize: Komunistický režim a politické procesy v Československu, uvádějí, že od listopadu 1951 do léta 1953 bylo nuceně vysídleno 1888 rodin, resp. 8264 osob, z toho 3246 mužů, 2722 žen, 1606 dětí a 672 důchodců. Dále je v knize uvedeno, že vystěhování rodin „vesnických boháčů" se dělo podle tajných směrnic ministerstva národní bezpečnosti, ministerstva vnitra a ministerstva bezpečnosti. O vystěhování rozhodovaly komise ONV; jejími členy byli předseda, bezpečnostní a zemědělský referent ONV, okresní prokurátor, okresní náčelník bezpečnosti a okresní tajemník KSČ.

byl jejich domov, se mohla většina z nich podívat až po uplynutí řady let. Nápravy se pak všichni dočkali až po roce 1989.

4. PŘÍPAD
„VESELÝ, ROD a TUČEK“

Ve dnech 7. – 11. února 1950 proběhlo v Jihlavě soudní přelíčení se skupinou, kterou veřejnost znala pod označením „Veselý, Rod a Tuček“ a nebo také jako „Karel Veselý a spol.“ či „Veselý a spol.“[128] Během několika dní měla a následně také byla prokázána závažnost a rozsah trestných činů, jichž se obžalovaní měli dopustit, pátého dne pak byly vyneseny rozsudky. Ty se spolu s počtem obviněných a svojí výší natrvalo zapsaly do černé listiny československého soudnictví.

Třiadvacet mužů ve věku od 24 do 48 let bylo před brněnským státním soudem zasedajícím u Krajského soudu v Jihlavě obviněno z toho, že v době od podzimu roku 1948 do července roku 1949 v Jihlavě a v nejbližším okolí vytvořili protistátní skupinu, nebo se přinejmenším s touto skupinou spolčili. Všichni její členové, vyjma Aloise Přibyla, byli obviněni z velezrady, které se měli dopustit tím, že v uvedenou dobu opatřovali hospodářské, politické a vojenské zprávy a následně je buď písemně nebo prostřednictvím vysílací stanice či zahraničního agenta předávali do zahraničí. Členové této skupiny byli také obviněni z toho, že vytvářeli, rozmnožovali a rozšiřovali protistátní letáky, že umožňovali jiným osobám útěk za hranice a rovněž, že připravovali vraždy místních politických činitelů a sabotáže v národních podnicích a veřejných budovách.[129]

Procesu byli přítomni jak rodinní příslušníci souzených, tak i veřejnost, od které se vyžadovalo aktivní zapojení. Obyvatelé Jihlavy a okolí neměli být pouhými pozorovateli přelíčení, ale prostřednictvím petic, které měly odrážet

[128] AMV Praha, Jménem republiky!, Or IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 24 – 58.
[129] Tamtéž.

jejich pohoršení a které měly žádat co nejvyšší tresty, se do procesu měli i aktivně zapojit. Sledování soudního líčení se tak v mnohých městských závodech stalo povinnou záležitostí. Aby se proces dostal do povědomí co největší skupiny lidí, byl vysílán městským rozhlasem[130] a značná pozornost mu byla věnována i v regionálním tisku.

Dva velké články[131] přinesly noviny Jiskra,[132] které byly naladěny na stejné vlně jako prokuratura. Zkratkovitě byly v novinách vylíčeny všechny trestné činy, kterých se obvinění měli dopustit, obžalovaní muži byli v článcích označeni za „rozvratníky", „špiony", „teroristy", a proces samotný byl pak nazván „skutečnou politickou školou". Jiskra neopomněla uvést ani jména všech třiadvaceti obviněných a výši jejich trestů. K procesu se pak noviny ještě vrátily v článku *Mládež si rozvracet nedáme!*,[133] v němž bylo zachyceno rozhořčení rodičů nad tím, že mezi obviněnými a následně odsouzenými byli i dva profesoři jihlavského gymnázia, a to Vlastimil Kučera a Josef Kočí.

Přelíčení se skupinou „Veselý a spol.", na jehož konci byly vyneseny tři rozsudky trestu smrti,[134] dva tresty doživotního žaláře[135] a ve zbývajících případech tresty od 4 – 25 let, bylo prvním velkým procesem, který se v Jihlavském kraji odehrál, nikoli však posledním.[136] V jeho spárech skončili živnostníci, obchodníci, několik dělníků, řemeslníků a úředníků, dva

---

[130] Bohuňovská, M., Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera. Jihlava 2006. s. 104.

[131] Zvýšit bdělost a ostražitost v řadách pracujícího lidu. V Jihlavě byl zahájen proces s 23 členy protistátní skupiny. In: Jiskra, r. VI., č. 6., 11. února 1950, s. 2.

Spravedlivý rozsudek nad zrádci pracujícího lidu vynesen. In: Jiskra, r. VI., č. 7., 18. února 1950, s. 5.

[132] V 50. letech 20. století se jednalo o nejznámější a nejrozšířenější noviny v jihlavském regionu.

[133] Mládež si rozvracet nedáme! In: Jiskra, r. VI., č. 8., 25. února 1950, s. 9.

[134] Karel Veselý, Jan Tuček, František Rod.

[135] Vavřinec Schwarz, Stanislav Bárta.

[136] V letech 1949 – 1953 proběhlo v Jihlavském kraji, stejně jako na zbývajícím území Československa, mnoho politických procesů, které byly z části či úplně vykonstruovány. Vyjma procesu se skupinou „Veselý a spol." a osob obviněných v případu Babice, se jednalo například o soudní přelíčení, která blíže popisuji ve 3. kapitole této práce.

středoškolští profesoři, jeden zemědělec, obvodní lékař a také akademický sochař. Jednalo se o osoby pocházející z rozličného prostředí a mající různé politické a náboženské smýšlení. Jak však z následujícího textu blíže vyplyne, hrály právě tyto skutečnosti, stejně jako odbojová činnost obviněných za druhé světové války a jejich členství v různých zájmových a sportovních spolcích jako byl například Sokol[137] či Orel,[138] jednu z klíčových rolí.

O tom, že se jednalo o proces vykonstruovaný, že výpovědi obviněných byly učiněny pod nátlakem a že tedy nešlo o hledání spravedlnosti a v případě Veselého, Roda a Tučka dokonce o justiční vraždy, není pochyb. V roce 1990 sice Krajský soud v Brně všech třiadvacet obviněných rehabilitoval, avšak v případě Veselého, Roda a Tučka vyměřil zbytkové tresty ve výši pěti let žaláře.[139]

V následujícím textu se tak pokusím vysvětlit, proč došlo k zatčení a k obvinění právě oněch dvaceti tří mužů a z jakého důvodu byli zařazeni do procesu „Veselý a spol." Blíže budou popsány jednotlivé trestné činy, kterých se obžalovaní měli dopustit a podrobněji budou vylíčeny životní osudy Karla Veselého, Františka Roda, Jana Tučka, Jaroslava Šlezingera, Josefa Kočího a Vlastimila Kučery.

---

[137] Sportovní organizace Sokol, která se snaží o všestranný tělesný, duševní a sociální rozvoj člověka, byla díky své filozofii a velkému počtu svých členů pro komunistické představitele nepřijatelná. Roku 1948 se sice ještě uskutečnil XI. všesokolský slet, byl však na dlouhá léta posledním (další slet se uskutečnil až roku 1994). XI. slet proběhl až po únorových událostech, a tak členové Sokola mohli a také dali najevo svůj nesouhlas s těmito událostmi. K demonstracím proti režimu a prezidentu Gottwaldovi došlo například během průvodů dorostu a členstva. Po sletu pak bylo komunistickými akčními výbory ze Sokola vyloučeno a existenčně postiženo přes 11 000 členů.

[138] Katolická organizace Orel byla stejně jako Sokol trnem v oku komunistického režimu, a to především pro svoje pěstování a rozvíjení sportovních a křesťanských hodnot člověka. Během roku 1948 byly tělovýchovné organizace, mezi nimi i Sokol a Orel, zrušeny a nahrazeny sjednocenou tělovýchovou, nad kterou měl režim kontrolu.

[139] Štěpánek, A. – Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popraveným v Jihlavě v letech 1950 – 1952. Jihlava (nedatováno), s. 9, 11, 13.

Z jakého důvodu byly vyměřeny zbytkové tresty v trvání pěti let se s určitostí nepodařilo zjistit. Jedním z důvodů mohlo být to, že byly u Veselého, Roda a Tučka nalezeny zbraně.

4.1. VZNESENÁ OBVINĚNÍ

Obžalovaní byli v procesu souzeni podle zákona 231/48 Sb., který začal platit od října 1948 a jemuž předcházel zákon č. 50 z roku 1923. Od 1. srpna 1950 do 1. ledna 1962 se pak trestné činy politické povahy projednávaly podle trestního zákona č. 86.[140]

Československí soudci podle zákona 231/48 Sb. za dobu jeho platnosti odsoudili celkem 26 079 osob, tyto muže a ženy následně justice po roce 1990 rehabilitovala.[141] Nejvíce odsouzených bylo podle tohoto zákona, a to celých 17,4%, odsouzeno za velezradu.[142] A právě i z tohoto zločinu bylo v případu „Veselý a spol.“ obviněno dvacet dva mužů.[143]

V procesu dále „padlo“ sedm obvinění za zločin vyzvědačství,[144] tři ze zločinu spoluviny na zločinu vraždy[145] a dvě ze zločinu nedokonané vraždy úkladné.[146] Jaroslav Šlezinger, Vlastimil Kučera a Josef Kočí pak byli obviněni ze zločinu spoluviny na nedokonané vraždě a Jan Tuček ze zločinu nedokonaného svádění k zločinu vraždy. Dva obžalovaní byli rovněž obviněni

---

[140] Kaplan, K. – Paleček, P., Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno 2001. s. 38.
Více např. viz.: Doležal, M., Dějiny státu a práva v Československu 1938 – 1960. Praha 1986, Babka, L. – Šimánková, A. – Vorel, J., Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech I – III. Praha ÚDV 2004.

[141] Kaplan, K. – Paleček, P., Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno 2001. s. 39.

[142] Kaplan, K. – Paleček, P., Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno 2001. s. 40.

[143] Ze zločinu velezrady nebyl ze třiadvaceti souzených obviněně pouze Alois Přibyl. AMV Praha, In: Jménem republiky, Or IIa 563/49, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 29.

[144] Obviněni z tohoto zločinu byli: Karel Veselý, Jan Tuček, František Rod, Vavřinec Schwarz, Ladislav Bulant, Karel Čumpl, František Heřman. AMV Praha, In: Jménem republiky!, Or IIa 563/49, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 29.

[145] Obviněni z tohoto zločinu byli: Karel Veselý, Jan Tuček, František Rod. AMV Praha, In: Jménem republiky!, Or IIa 563/49, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 29.

[146] Obviněni z tohoto zločinu byli: Vavřinec Schwarz, Stanislav Bárta. AMV Praha, In: Jménem republiky!, IIa 563/49, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 29.

z nedovoleného ozbrojování.[147] Alois Přibyl pak jako jediný ze souzených čelil obvinění ze zločinu sdružování proti státu.[148]

V procesu „Veselý, Rod a Tuček" bylo osm osob obviněno z toho, že se buď přímo nebo nepřímo podíleli na pokusu zavraždit komunistické funkcionáře z Jihlavy. Jejich oběťmi se měli stát bývalý předseda okresního národního výboru Dobrovolný, tajemník krajského akčního výboru Antonín Beneš, bývalý okresní tajemník KSČ Solař a krajský funkcionář KSČ Švarc. K jejich odstranění mělo dojít pomocí ručních granátů, které si měla skupina opatřit a také prostřednictvím jedu, ten měl být použit v případu Dobrovolného.[149]

Při hlavním líčení se sice podle zápisu někteří obžalovaní hájili tím, že jed neměl sloužit k odstranění Dobrovolného, ani jiného komunistického funkcionáře, ale že měl být použit v případě zatčení k jejich vlastní likvidaci. Tímto způsobem se měli u soudu obhajovat Jaroslav Šlezinger, Josef Kočí, Vlastimil Kučera a rovněž Karel Veselý a Jan Tuček. Soud však této obhajobě, kterou pokládal za smluvenou, nepřikládal příliš velkou váhu.[150]

Žádná z připravovaných vražd se sice neuskutečnila, ale již jejich samotné plánování bylo soudem v podstatě hodnoceno jako jejich realizace.

Během přelíčení byla také projednávána záležitost týkající se především Josefa Lichtenberga, jenž měl být do skupiny přiveden svým spolupracovníkem Vavřincem Schwarzem. Obžalovanému Lichtenbergovi se mimo jiné dávalo za vinu, že spolu s dalšími členy skupiny,[151] které na organizaci napojil, zamýšlel vyhodit do povětří Dělnický dům v Jihlavě, v němž se v té době nalézal krajský

[147] Obviněni z tohoto zločinu byli: Karel Veselý, Jiří Med. AMV Praha, In: Jménem republiky!, IIa 563/49, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 29 – 30.

[148] AMV Praha, Jménem republiky!, IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno. s. 30.

[149] Tamtéž.

[150] Tamtéž.

[151] Josef Lichtenberg měl na skupinu napojit rolníka Tona z Cerekvičky, Františka Valeše, Jaroslava Šindlera a Jana Hrbáče z Jihlavy, Bohumila Dobrovolného z Polné a především pak Františka Hechta ml., Oldřicha Körbra, Raboně a Brychtu.

sekretariát KSČ. K samotné realizaci podle vyšetřovatelů nakonec nedošlo proto, že tuto akci nepovolil František Rod.[152]

Jan Tuček a Karel Veselý byli rovněž obviněni z toho, že připravovali útěk dr. Prokeše z TNP,[153] ke kterému nedošlo jen proto, že dr. Prokeš, bývalý významný jihlavský přestavitel ČSL, tento připravovaný útěk, jak je uvedeno ve vyšetřovacím spisu, odmítl. Z TNP v Třinci[154] se měla „Veselého" skupina pokusit také unést JUDr. Zdeňka Mohra.[155]

Další obvinění, kterému skupina původně čelila, se týkalo organizování podpisové akce na velvyslanectví USA v Praze, kdy měli někteří její členové usilovat o vynucení svobodných voleb, které by byly pod patronací Organizace spojených národů. Tuto informaci měli vyšetřovatelé získat v lednu roku 1950 během výslechu učiněného s Jaroslavem Zápotočným,[156] který měl rovněž celou podpisovou akci organizovat. V této věci se měl dále obrátit na svého bratra Františka Zápotočného, rolníka Jana Dvořáka a Václava Kubíka,[157] kterým měl nařídit, aby provedli, každý ve své vesnici, podpisovou akci pro vynucení svobodných voleb. Všichni jmenovaní měli spolupráci přislíbit. Později pak měl J. Zápotočný od nich obdržet seznamy občanů, kteří žádali

[152] AMV Praha, Jménem republiky!, Or IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 40.

[153] TNP neboli tábory nucené práce měly sloužit jako jeden ze způsobů „převýchovy" osob, které byly protikomunisticky zaměřené. Podnět k vytvoření těchto táborů dali roku 1948 Rudolf Slánský a Karel Šváb, na ministerstvo vnitra a ministerstvo spravedlnosti byl jimi zaslán požadavek na vytvoření táborů nucených prací. Pro důstojníky armády, kteří byli zatýkáni z nejrůznějších důvodů, byl zřízen zvláštní tábor nucených prací na Mírově. Více informací nabízí publikace: Borák, M. – Janák, D., TNP v ČSR 1948 – 1954. Tilia 1996.

[154] Tábor nucené práce v Třinci byl v provozu od 28. prosince 1948 do 20. ledna 1951, jeho kapacita byla 600 osob.

[155] AMV Praha, Jménem republiky!, Or IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 37.

[156] Jaroslav Zápotočný byl v září roku 1950 v Pelhřimově v procesu „František Hašek a spol." odsouzen za zločin velezrady k 20 letům.

[157] Všichni tři F. Zápotočný, J. Dvořák a V. Kubík byli taktéž v září roku 1950 v Pelhřimově odsouzeni v procesu „František Hašek a spol." Za zločin sdružování proti státu jim byl vyměřen trest v trvání šesti let.

nové volby, a následně je v Pelhřimově předat Františku Haškovi.[158] Protože se však toto obvinění týkalo osob, u kterých bylo nakonec rozhodnuto o tom, že budou souzeny v rámci jiného procesu, a to v procesu se skupinou „Františka Haška a spol.“, byla tato záležitost nakonec projednávána především právě v rámci tohoto soudního jednání.[159]

Jedním z dalších provinění, jehož se členové této ilegální skupiny měli dopustit, byla výroba a rozšiřování letáků, které svým obsahem měly podvracet komunistický režim, zpochybňovat květnové volby a usilovat o nové. Konkrétně se jednalo o letáky s názvy „Občané Československé republiky“, „Dělníci“ a „Důstojníci československé armády toho času v gruzinském protektorátu“.[160]

Letáky „Občané Československé republiky“ pojednávající o svobodných volbách v Československu pod patronací Spojených národů měly být po celém Jihlavském kraji rozhozeny v noci z 30. dubna na 1. května 1949. I k rozšíření letáků „Dělníci“ a „Důstojníci československé armády toho času v gruzinském protektorátu“ mělo v kraji dojít v jarních měsících roku 1949.[161]

V souvislosti s letákovými akcemi byl šetřen především MUDr Jiří Motýl. Jeho zatýkací protokol je přeplněn takovými výrazy, o jejichž pravdivosti musí zapochybovat každý, kdo je čte, a za lživé je brát ten, kdo Jiřího Motýla znal osobně. Ve spisech se totiž dochovaly tři petice s 221 podpisy, které byly sepsány jeho spoluobčany poté, co byl zatčen. Lidé v nich ujišťují o bezúhonnosti doktora Motýla, o tom, že vždy svědomitě vykonával svoji

[158] František Hašek byl postaven do čela procesu, který navazoval na soudní přelíčení se skupinou „Veselého a spol.“ a který se uskutečnil v září roku 1950 v Pelhřimově. Za zločiny velezrady a vyzvědačství byl odsouzen na doživotí.
[159] AMV Praha, Jménem republiky!, IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 24 – 58.
[160] Tamtéž.
[161] Tamtéž.

profesi a ochotně všem pomáhal a že zajisté muselo dojít k omylu, když došlo k jeho zatčení.[162]

U jeho spisu je také uvedeno, že první oddělení zdejšího útvaru (myslí se tím útvar u Krajského velitelství StB v Jihlavě) na něho provádí již dva roky šetření, a to v souvislosti s jeho činností v době okupace, kdy byl podle vyšetřovatelů členem partyzánské skupiny *Rady tří.*[163] V této době se měl také stýkat s dcerou barona Wiedmanna – Sedlnitzského z Luk nad Jihlavou. Ta měla být po okupaci zaměstnaná na britském velvyslanectví v Praze, a to i přesto, že za okupace měla mít na policejní přihlášce uvedenou německou národnost. Po únoru roku 1948 byla na zákrok ústředních orgánů z britského velvyslanectví odvolána.[164]

To, že byl Jiří Motýl v době okupace činný v partyzánské skupině a že se stýkal se šlechtickou rodinou, jejíž jeden člen působil po dobu tří let na britském velvyslanectví, byly přitěžující okolnosti, které se následně podepsaly i na výši rozsudku.

Na Jiřího Motýla byl vyšetřovateli před jeho uvězněním také nasazen agent, jehož jméno však ve vyšetřovacím spisu uvedeno není. Tomuto agentu se měl doktor Motýl svěřit se svojí protistátní činností a měl mu dát jeden z letáků. Rovněž se měl stýkat s učitelem Studnickým z Vysokých Studnic, jenž byl v té době z neznámých důvodů vyšetřován a s důstojníkem západní armády Františkem Širokým, který byl v té době vyšetřován v souvislosti se CIC.[165]

Doktoru Motýlovi přitížilo i to, že podle vyšetřovatelů byl v době vládní krize (myšlen je tím únor roku 1948) v Praze. Ve Vysokých Studnicích se pak

---

[162] AMV Praha, Petice za propuštění MUDr. Motýla, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 81 – 86.
[163] Odbojová organizce Rada tří (jinak R 3) měla centrum na Českomoravské vrchovině svojí činností však zasahovala i do dalších moravských a českých oblastí.
[164] AMV Praha, Veselý Karel z Jihlavy a spol. - šetření z 10. srpna 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 10 – 11.
[165] Tamtéž.

mělo hovořit o tom, že Jiří Motýl odjel do Prahy pro jisté informace a směrnice. Funkcionáři Československé strany lidové ve Vysokých Studnicích prý očekávali, že je bude informovat o dalším postupu, avšak žádné zprávy jim údajně nepředal. Rovněž to, že se měl znát s vrchním strážmistrem Rudolfem Hronem, který měl mít styky až u poslance Hory,[166] na jeho situaci nepřidalo.[167]

Krajskému velitelství StB bylo 17. března 1948 také důvěrně sděleno další obvinění týkající se doktora Motýla. Naříčen byl z toho, že provádí lékařskou „sabotáž" a to v tom smyslu, že všechny pacienty, kteří k němu přijdou do ordinace, nechává na nemocenské dovolené, a to i přesto, že nejsou nemocní.[168]

Členové skupiny „Veselý a spol." byli pak dále obviněni z toho, že vlastnili vysílací stanici, jejímž prostřednictvím měli posílat různé zprávy o situaci v Československu do zahraničí, čímž se měli dopouštět protistátního jednání.

Kapitán Jiří Pražák[169] údajně při jedné schůzce navrhl, že by mohl opatřit vojenskou vysílací stanici, kterou by ilegální organizace mohla mít k dispozici. Zároveň měl být do skupiny na jeho návrh napojen škpt. Bartoš, s nímž se znal od roku 1946 z jihlavské vojenské posádky.[170]

Vojtěch Bartoš se narodil 8. srpna 1914 v Šumici v okresu Uherský Brod. V červnu 1939 odešel do Polska, později byl odeslán do Francie a do vypuknutí války působil v cizinecké legii v Saidě. Poté se přihlásil do československé zahraniční armády, koncem roku 1940 byl po pádu Francie odeslán do Anglie, kde byl až do srpna 1944, při invazi byl opět poslán do Francie, domů se vrátil

[166] Ota Hora byl poslancem Prozatímního a posléze Ústavodárného Národního shromáždění Československé republiky.
[167] AMV Praha, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 120.
[168] Tamtéž.
[169] Jiří Pražák byl v únoru roku 1950 odsouzen v procesu se skupinou „František Hecht a spol." konaném v Jihlavě za zločin velezrady a vyzvědačství k 25 letům vězení.
[170] AMV Praha, Tajná vysílačka v Okříškách, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 138 – 140.

v květnu 1945. Téhož roku mu byl za zásluhy na osvobození udělen válečný kříž, avšak již o čtyři roky později 20. září 1949 byl poslán na dovolenou, a od následného propuštění z armády ho neochránilo ani to, že v březnu roku 1948 vstoupil do KSČ.[171]

První výslech, v souvislosti s aktivitami skupiny kolem Veselého, Roda a Tučka, s ním byl učiněn 17. září 1949. Bartoš odmítal přiznat, že by věděl o existenci ilegální organizace a tudíž, že měl její činnost ohlásit, avšak v dodatkovém protokolu u svého výslechu již pod patrným nátlakem uvedl: *„Jsem si dobře vědom toho, že věc jsem měl tehdy ihned ohlásiti bezpečnosti. orgánům. Neučinil jsem tak z důvodu, že věc jsem nebral dosti vážně."*[172]

Vojtěch Bartoš nakonec nebyl souzen v procesu „Veselý a spol.", ale byl postaven do čela skupiny, která nesla jeho jméno „Bartoš a spol.".[173] Režim se tak zbavil dalšího válečného hrdiny.

Vysílací stanice byla nakonec „nalezena" v Okříškách. Tuto vesnici měli navštívit Jan Novotný a František Rod, kteří přijeli za Josefem Kočím,[174] který byl považován za odborníka ohledně radiomechaniky a v bytě měl mít celou radiomechanickou dílnu. Mezi další osoby, které podle vyšetřovatelů měly mít co dočinění s vysílací stanicí, patřili František Hobza, Methoděj Diviš, Josef Diviš, Josef Vetešník, manželka Josefa Kočího Marie, dále pak místní farář Ondruška a Oldřich Křenek. Tyto informace měl příslušným orgánům sdělit „důvěrník", který měl být v té době příslušníkem KSČ a jenž měl zájem o přijetí do služeb StB.[175]

---

[171] AMV Praha, Podsvazek vyšetřovacího svazku č. 4, Bartoš Vojtěch a spol., č. V – 1416 Brno, s. 4 – 6.
[172] Tamtéž.
[173] Tamtéž.
[174] V tomto případu se jedná o Josefa Kočího narozeného 22. března 1913, který byl odsouzen v procesu „František Hecht a spol." k 1,5 roku vězení.
[175] AMV Praha, Tajná vysílačka v Okříškách, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 138 – 140.

Ovšem vzhledem k tomu, že proti Josefu Kočímu nebylo během šetření zjištěno nic „závadného", byl dne 14. září 1949 v půl desáté dopoledne propuštěn na svobodu.[176] Později byl však opět zatčen a v procesu „František Hecht a spol." za zločin neoznámení trestného činu odsouzen k 1,5 roku těžkého žaláře.[177]

Do záležitosti s vysílací stanicí měl být zapojen i Jiří Motýl, který měl pro organizaci sestavit vlastní vysílací stanici, která měla sloužit k navázání spojení s cizinou.[178]

4.2. POKUS O ÚTĚK, MOTÁKOVÉ AKCE

Členové ilegální skupiny „Veselý a spol." František Rod, Václav Schwarz a Josef Zbránek, měli před svým zatčením z Jihlavy uprchnout. Zápis referátu *63 c* z 31. srpna 1949 uvádí, že výše jmenovaní se spolu s Juliem Zamazalem, o kterém v tomto okamžiku orgány nevěděly ještě nic bližšího, ukrývají někde v okolí Jihlavy a že jsou rozhodnuti ilegálně odejít do Německa.[179]

Ve spisech se dále uvádí, že na jejich vyjednavače se napojil agent *Ap útvaru 520 – A,* kterému vyjednavač sdělil, že uprchlíci mají spojení na jistou skupinu na Žďársku, která je již delší dobu sledována útvarem *518 a* a *520 – A.* Agent při rozmluvě s vyjednavačem slíbil zprostředkování ilegálního odchodu do zahraničí celé skupině, a to proto, aby tak získal spojení na žďárskou skupinu.[180]

---

[176] AMV Praha, Prohlášení Krajského velitelství státní bezpečnosti v Jihlavě. Jihlava, dne 14. září 1949, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 146.

[177] AMV Praha, Rozsudek. Jménem republiky!, Or IIa 567/49, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 34.

[178] AMV Praha, Tajná vysílačka v Okříškách, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 138 – 140.

[179] AMV Praha, „Návrh na tajné zatčení" z 31. srpna 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 7.

[180] AMV Praha, Veselý Karel z Jihlavy a spol. - šetření z 10. srpna 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 11 – 12.

Referát *63 c* navrhoval provedení fingovaného převodu přes hranice a výslechu na úřadovně německé pohraniční stráže. Po provedení výslechu měli být jmenovaní domnělými německými orgány předáni SNB k zatčení. Akce měla být provedena proto, aby nebyl prozrazen agent a aby byly získány další poznatky o „Veselého" skupině a sledované skupině ve Žďáru. Akce měla být provedena čtvrtým sektorem jihlavského útvaru StB.[181]

Vavřinec Schwarz, který byl zatčen a který měl patřit do skupiny „Karla Veselého a spol.", byl Státní bezpečností v Jihlavě využit jako agent v případě útěku Roda a Zamazala. Vyšetřovatelé jej z vazby propustili s tím, že jako jejich agent zjistí souvislost mezi Juliem Zamazalem a skupinou Karla Veselého a dovede je dále na Žďársko, kde dosud pracovali neúspěšně. Útvar se domníval, že Schwarz je přivede na určité místo, kde by navázal spojení a všechny tři, t. j. Schwarze, Zamazala a Roda, zajistil. Schwarz následně zjistil, kde se Rod a Zamazal skrývají, a předal o tom StB v Jihlavě zprávu. Rovněž jim sdělil, kdy se chystají odejít na Žďársko a sám měl dát několik návrhů na to, jak by bylo nejlépe dále udržovat vzájemné spojení.[182] Schůzka, na které měli být všichni tři pozatýkáni, se měla uskutečnit 31. července 1949, ale nakonec k ní nedošlo. S největší pravděpodobností Rod, Zamazal i Schwarz odešli téhož dne v ranních hodinách neznámo kam.[183]

Žďárská ilegální organizace do níž mělo být zapojeno 1200 osob, měla uprchnuvším zprostředkovat ilegální přechod do zahraničí.[184] František Rod, Vavřinec Schwarz a Josef Zbranek byli nakonec vypátráni, sledováni a zatčeni

[181] Tamtéž.

[182] Schůzka se Schwarzem, na které se toto ujednalo se uskutečnila 30. července 1949, následně se však situace změnila a akce nevyšla.

[183] AMV Praha, Veselý Karel z Jihlavy a spol. - šetření z 10. srpna 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 11 – 12.

[184] AMV Praha, Telegram z 30. září 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 38 – 41.

při pokusu o přechod hranice 2. září 1949.[185] K útěku do zahraničí se měli připravovat i Bříza, Zdeněk Falkenauer a Jan Dočekal.[186]

Rovněž Jan Tuček, který měl navázat spojení s agentem CIC Zdeňkem Pavlicou, jenž údajně zprostředkovával ilegální přechody do Německa, chtěl uprchnout za hranice. Společně s Pavlicou měl vytvořit šifrovací klíč a předat jej Karlu Veselému, aby mezi nimi mohlo být následně navázáno spojení prostřednictvím vysílací stanice, kterou měl obstarat poštovní úředník Alois Krčál z Luk nad Jihlavou od Jiřího Motýla. Když byl však Jan Tuček v dubnu roku 1949 před chystaným ilegálním útěkem do zahraničí zatčen, měla činnost skupiny ochabnout, ale jen do té doby, než bylo Karlem Veselým zjištěno, že Jan Tuček z ilegální činnosti skupiny nic nevyzradil.[187]

Karel Veselý měl za spolupráce vězeňského zaměstnance Kučery poté, co byl Jan Tuček zatčen, skupinu prostřednictvím motáků informovat o tom, že nic při výslechu nevyzradil a naopak je měl vyzývat k intenzivnější činnosti. Karel Veselý později rovněž přišel s plánem vysvobodit nejenom Jana Tučka, ale i jiné vyšetřované z jihlavské věznice.[188]

Dozorce SVS Josef Kučera byl 8. září 1949 státní bezpečností v Jihlavě zatčen a ponechán ve vazbě, a to z důvodu maření šetření u případu „Veselý a spol."[189] Následným vyšetřováním bylo zjištěno, že Kučera byl asi v dubnu 1949 získán pro vynášení motáků, a to patrně Františkem Holcmanem, autodopravcem z Kněžic a nebo jistým Němcem, který se v té době nalézal ve věznici krajského soudu. V květnu roku 1949 měl od Jana Tučka vynést asi

[185] AMV Praha, Zpráva referenta Syrovátka z referátu 63 c z 5. září 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 23.
[186] AMV Praha, Veselý Karel z Jihlavy a spol. - šetření z 10. srpna 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 12.
[187] AMV Praha, Telegram 3491 z 30. září 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 39.
[188] AMV Praha, Telegram 3491 z 30. září 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 39 – 40.
[189] AMV Praha, Kučera Josef, podstrážmistr SVS z Jihlavy – protistátní činnost, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 183.

pět nebo šest motáků a následně je předat přes Františka Holcmana Karlu Veselému. Tou samou cestou měl pak Kučera zase přijímat motáky pro Tučka.[190]

Dalšími výslechy a vyšetřováním postupně vyšlo najevo, že celá skupina byla organizována čtyřkovým systémem[191] a že tzv. štáb měl mít 4 lidi: Veselého, Roda, Bártu a Šlezingera. Vedoucím vojenského sektoru ilegální organizace se měl stát kpt. Jiří Pražák, politickým vedoucím Jan Tuček a vedoucím hospodářského sektoru jistý Vondra.[192]

Ve vazbě byli následně ponecháni jen ti, kteří byli organizátory ilegální skupiny a ti, kteří se zúčastnili příprav vražd a sabotáží. Všichni ti, kteří byli „k protistátní činnosti svedeni“, byli po výsleších a politickém zhodnocení své činnosti propuštěni.[193]

Útvar *520 – a* StB v Jihlavě získal agenturní cestou zprávu, že skupina „Veselý a spol.“ je jen dílčí částí ilegální činnosti v Československu. Hlavní štáb celé ilegální činnosti měl být údajně v Praze a dílčí skupiny měly být roztroušeny po celém Československu.[194]

4.3. VYNESENÉ ROZSUDKY

Na konci přelíčení, které bylo částečně veřejné a částečně neveřejné, padly tři rozsudky trestu smrti, a to v případě Karla Veselého, Františka Roda a Jana

[190] AMV Praha, Kučera Josef – dozorce SVS, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 184 – 186.
[191] AMV Praha, Telegram ze 16. září 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 35 – 36.
[192] AMV Praha, Telegram 439 z 5. září 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 19 – 21.
[193] AMV Praha, Telegram 3491 z 30. září 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 40.
[194] AMV Praha, Dálnopis, Útvar 520 – a (Věc: Dr. Homa – spolupráce s cizí zpravodajskou službou), In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 97.

Tučka.[195] Všech 23 odsouzených se sice odvolalo, ale Nejvyšší soud v Praze rozsudky 25. dubna 1950 potvrdil. Pod rozhodnutím je podepsán Dr. Havlíček, jedná se však pouze o strojopisný podpis, nikoli vlastnoruční.[196]

Veřejnost, nejbližší příbuzní odsouzených a ani oni samotní však předem nevěděli, kdy budou tresty smrti provedeny. Veselý, Rod a Tuček se o datu poprav dozvěděli až krátce před jejich vykonáním. Druhý pátek v měsíci 16. června 1950 za přítomnosti vězeňské stráže, příslušníků SNB a StB byly od sedmé hodiny večerní zahájeny poslední návštěvy rodinných příslušníků k smrti odsouzenými Karlem Veselým, Františkem Rodem a Janem Tučkem. Návštěvy byly z důvodu bezpečnosti rozděleny do tří místností a ukončeny ve tři čtvrtě na dvanáct v noci.[197]

V operativním materiálu patřícímu k případu „Veselý a spol." se dochovaly dva úřední záznamy popisující návštěvu Františka a Marie Tučkových s jejich synem Janem. Vyplývá z nich, že se o výkonu trestu smrti připravované na následující den dozvěděli těsně předtím, než se setkali se synem. Ve zprávě ze 17. června 1950, která byla pořízena jedním z příslušníků sboru vězeňské stráže (jeho jméno neznáme, místo podpisu je v závěru zprávy uvedeno pouze číslo 06/396), je napsáno: *„Když jsem přišel k rodičům Tučka a oznámil jsem jim, že jsou povolené návštěvy, že se mohou jít podívat, ptali se mne, jak to. Řekl jsem jim, že je druhý pátek v měsíci a dopoledne jich bylo moc, takže mají dovolený rozhovor teď. S radostí se oblékli a jeli jsme do věznice. Když jsme tam přijeli a velitel věznice jim částečně naznačil oč jde, začal otec Tučka stínat pěstí, škrábat po zdi a tlouct do oken. Při tomto počínání vzali jej příslušníci vězeňské stráže do místnosti pro službu a řekli mu, aby se uklidnil, jinak že by*

[195] AMV Praha, Rozsudek. Jménem republiky!, Or IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 24 – 58.
[196] AMV Praha, Jménem republiky!, To 272/50, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 59 – 76.
[197] AMV Praha, Úřední záznam ze 16. 6. 1950, In: Operativní materiál 4, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 400.

nemohli návštěvu uskutečnit, že by se mohlo něco stát. Přitom tento prohlásil, že se stane, že vrazí někomu nůžky do břicha někdy, že mu vzali syna, který nic neprovedl. Pak se trochu uklidnil a přivedli jejich syna Jana Tučka."[198]

V průběhu návštěvy, kterou měl Tuček s rodiči, se odebral ke zpovědi a k přijímání. František a Marie Tučkovi tak po určitou dobu zůstali v místnosti pouze s dozorem, který měl dbát toho, aby nedošlo k nějakým výtržnostem. Ve zprávě se uvádí, že poté, co Jan Tuček odešel, rodiče se rozhovořili o tom, že celý soudní proces byla v podstatě jenom fraška a že nad jejich synem bude vykonána vražda. Ve zprávě se doslovně píše: *„Když odešel ke spovědi a k přijímání, řekla Tučková, že obhájce Tučka jí při přelíčení říkal, že je to klukovské soudnictví, takové soudnictví, že ještě neměl, otec na to dodal, že je to vražda a počal plakat. Když přišel Tuček, tak je uklidnil."*[199]

Návštěva Jana Tučka s rodiči byla ukončena v deset hodin večer. Odsouzený Tuček pak požádal o možnost setkání s Olgou Benešovou. Ta byla odsouzena z protistátní činnosti, které se měla dopustit se skupinou z Moravských Budějovic. Chtěl se s ní sejít, aby se jí vyznal ze svých citů, které vůči ní choval. Příslušník SVS ve zprávě ze 16. května 1950 uvedl: *„Benešová byla touto rozmluvou překvapena a jak sama se vyjádřila toto neočekávala. Byla překvapena, že Tuček bude na druhý den popraven a nahlas se vyjádřila, kdo si jeho smrt veme na svědomí a kdo má právo na jeho život. Kdyby zde byla spravedlivost tak by se toto stát nemohlo. Dále byla vedena rozmluva většinou samotným Tučkem, který jí toto se snažil rozmlouvat. Vysvětlit jí, že ji zná již když ona byla maličká a když jí zde uviděl ve věznici, poznal, že jí má rád. Při rozmluvě líbal ji na ruce, kouřili jednu cigaretu za druhou a popíjeli*

[198] AMV Praha, Zpráva o návštěvě Jana Tučka v krajs. věznici v Jihlavě dne 17. 6. 1950, In: Operativní materiál 4, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 401.
[199] Tamtéž.

víno."[200] Po hodině a čtvrt byla však i tato návštěva ukončena. Jan Tuček poté napsal ještě několik dopisů a rovněž se rozloučil s příbuznými Františka Roda.[201] Se svojí manželkou, Sylvou Tučkovou, tak však učinit nemohl, neboť na ni byl vydán zatykač a v uvedenou dobu se skrývala na neznámém místě.

V sobotu 17. června 1950 pak byly na dvoře Krajské věznice v Jihlavě[202] po páté hodině ranní vykonány tři popravy oběšením. Františku Rodovi bylo v době vykonání rozsudku trestu smrti 47 let, Janu Tučkovi 34 let a Karlu Veselému 33 let. Popravy se však neobešly bez dramatických událostí. Skupinka přihlížejících byla svědkem nejenom klidného přijetí rozsudku v případě Tučka, ale i psychického kolapsu u Veselého. Nejdramatičtější však byla poprava Františka Roda, který se utrhl, a proto musel být znovu pověšen.[203]

Zajímavé je sledovat, jak byla informace o provedených popravách přijata veřejností. Zpráva sekretariátu velitelství Sk. z 22. června 1950 uvádí, že nebylo zjištěno nic, co by nasvědčovalo větším ohlasům ohledně provedených poprav. Podle zprávy bylo zjištěno, že se tak stalo s největší pravděpodobností z toho důvodu, *„že širší okruh občanů o provedených popravách mnoho neví a nevěděl a to proto, že o nich nebyla zveřejněna žádná zpráva a poprav samotných se v celku zúčastnilo jen několik jedinců. Mnoho občanů také výkonu trestu nevěřilo z toho důvodu, že již dříve několikráte proběhla Jihlavou zpráva, že Tuček, Rod a Veselý byli popraveni, což se později zase ukázalo jako nepravdivým."*[204] Dále je ve zprávě uvedeno, že lidé, kteří byli o popravách informováni, na tuto skutečnost reagovali různě, někteří

[200] AMV Praha, Úřední záznam. V Jihlavě dne 16. 5. 1950, In: Operativní materiál 4, Veselý Karel a spol. , č. V – 1416 Brno, s. 400.
[201] Tamtéž.
[202] V knize Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918 – 1989 od Otakara Lišky a kolektivu je nesprávně uvedeno, že tyto popravy byly vykonány v Brně.
[203] Rozhovor s Eugenií Točíkovou, 12. října a 30. listopadu 2007.
[204] AMV Praha, Akce Veselý a spol., In: Operativní materiál 4, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 403.

popravy schválili, jiní tvrdili, že tresty jsou velmi přísné, a to i vzhledem k procesům konaných v Praze. V samotném závěru zprávy je uvedeno, že se o vykonaných trestech mezi lidmi příliš nemluvilo a že se tato zpráva nijak zvlášť nerozšiřovala i z toho důvodu, že ani zahraniční rozhlas své posluchače o této skutečnosti neinformoval.[205] Zprávu o tom, že byly rozsudky smrti nad odsouzenými vykonány, nepřinesly ani hlavní regionální noviny Jiskra.[206] Zde je na místě položit si otázku, zda se tak nestalo záměrně, tedy ze strachu, jak by na tuto informaci reagovala veřejnost.

Dalším dvěma obviněným, Vavřinci Schwarzovi a Stanislavu Bártovi, byl stanoven trest doživotního žaláře, zbývajícím osmnácti odsouzeným byly vyměřeny tresty v rozsahu od 4 - 25 let.[207] Celkem bylo odsouzeným uloženo 258 let těžkého žaláře zostřeným jedním tvrdým ložem půlletně a 250 tisíc korun pokuty.

Tabulka č. 3 – Odsouzení v procesu „Veselý a spol.“,

seřazeno podle výše trestu.

JMÉNO	ROZSUDEK	DÉLKA TRESTU
KAREL VESELÝ	zločin velezrady, vyzvědačství, spoluvina na zločinu vraždy, přečin nedovoleného ozbrojování	trest smrti
JAN TUČEK	zločin velezrady, vyzvědačství, spoluvina na zločinu vraždy, nedokonané svádění k zločinu vraždy	trest smrti
FRANTIŠEK ROD	zločin velezrady, vyzvědačství, spoluvina na zločinu vraždy	trest smrti
VAVŘINEC SCHWARZ	zločin velezrady, vyzvědačství, nedokonané vraždy úkladné	doživotí
STANISLAV BÁRTA	zločin velezrady, nedokonané vraždy úkladné	doživotí
JAROSLAV ŠLEZINGER	zločin velezrady, spoluvina nedokonané vraždy	25 let

[205] Tamtéž.

[206] Pravděpodobně se tak nestalo z příkazu KSČ.

[207] AMV Praha, Rozsudek. Jménem republiky!, Or IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 27 – 28.

JOSEF KOČÍ	zločin velezrady, spoluvina nedokonané vraždy	20 let
VLASTIMIL KUČERA	zločin velezrady, spoluvina nedokonané vraždy	18 let
ALOIS KRČÁL	zločin velezrady, vyzvědačství	18 let
JIŘÍ MED	zločin velezrady, nedovoleného ozbrojování	17 let
KAREL ČUMPL	zločin velezrady, vyzvědačství	16 let
LADISLAV BULANT	zločin velezrady	15 let
OLDŘICH KŐRBEL	zločin velezrady	15 let
JOSEF LICHTENBERGER	zločin velezrady	15 let
MUDr. JIŘÍ MOTÝL	zločin velezrady	15 let
FRANTIŠEK HEŘMAN	zločin velezrady, vyzvědačství	13 let
JAN DOČEKAL	zločin velezrady	12 let
JAROSLAV DVOŘÁK	zločin velezrady	12 let
JAN NOVOTNÝ	zločin velezrady	12 let
ZDENĚK FALKENAUER	zločin velezrady	11 let
VLADIMÍR KŘIVÁNEK	zločin velezrady	10 let
JOSEF ZBRÁNEK	zločin velezrady	10 let
ALOIS PŘIBYL	zločin sdružování proti státu	4 let

Přelíčení se konalo před Krajským soudem v Jihlavě,[208] protože se však jednalo o proces, ve kterém se obžalovaní museli zodpovídat z protistátních činů, spadal svým charakterem pod státní soud.[209] Tyto soudy ustanovil komunistický režim sice již v březnu 1948, ale svoji činnost zahájily až v září

[208] Okresní pobočka Konfederace politických vězňů v Jihlavě zaznamenala, že okresní soud v Jihlavě, dříve lidový, odsoudil v letech 1948 – 1960 za činy rehabilitované podle zákona č. 119/1990 Sb., celkem 700 osob k celkové výměře trestu 560 roků těžkého žaláře, u 90 případů byl vysloven zákaz pobytu v okrese, 20krát propadnutí veškerého majetku a vyměřeny peněžité tresty ve výši 2 miliónů 100 tisíc Kčs.

[209] Protistátní činy byly od října 1948 do konce roku 1952 projednávány před státním soudem. Předtím a potom tyto činy projednávaly obvykle krajské soudy a menší delikty okresní soudy.

t. r. Státní soud působil v českých zemích v Praze a v Brně, ale mohl zasedat kdekoliv v republice.[210]

4.4. VLIV POLITICKÉ PŘÍSLUŠNOSTI

Po únoru 1948 se politická situace v Československu výrazně změnila. Určité náznaky a varovné signály bylo sice možné vysledovat již dříve, avšak teprve od tohoto okamžiku se začal masivně zostřovat pohled na to, do jaké politické strany kdo patří či dříve patřil.

Působení v jednotlivých stranách se stalo jedním z určujících kritérií. Samotné členství v komunistické straně však ještě nebylo zárukou poklidného a bezstarostného života. Důležitou roli hrálo také to, kdy dotyčný do KSČ vstoupil, zda v ní zastává či zastával nějaké funkce, zda se aktivně podílel na budování nové společnosti apod. Osoby, které do KSČ vstoupily až po únoru 1948, nebo těsně předtím, se jevily jako podezřelé, jako ty, které pouze předstírají zájem o budování státu, ale přitom usilují o jeho zničení.

Z obviněných ze skupiny „Karla Veselého a spol.“ bylo v době zatčení osm obžalovaných členy Komunistické strany Československa[211], sedm jich bylo členy Československé strany lidové[212], Jan Tuček byl členem Československé strany národně socialistické a zbývajících sedm v době zatčení nebylo příslušníky žádné politické strany.[213] Z toho měl však Josef Lichtenberg podanou přihlášku do KSČ a Alois Krčál byl až do února 1948 národním socialistou.

---

[210] Balík, S. – Hloušek, V. – Holzer, J. – Šedo, J., Politický systém českých zemí 1848 – 1989. Brno 2004, s. 146.

[211] Vavřinec Schwarz, Stanislav Bárta, Jaroslav Šlezinger, Vlastimil Kučera, Josef Zbránek, František Heřman, Vladimír Křivánek, Jan Dočekal.

[212] Karel Veselý, František Rod, Josef Kočí, Jiří Med, Jaroslav Dvořák, MUDr. Jiří Motýl, Jan Novotný.

[213] Ladislav Bulant, Karel Čumpl, Josef Lichtenberg, Oldřich Korber, Zdeněk Falkenauer, Alois Krčál, Alois Přibyl.

Tabulka č. 4 – Politická příslušnost obviněných v době jejich zatčení.

ČSL	ČSNS	KSČ	BEZ POLITICKÉ PŘÍSLUŠNOSTI
7	1	8	7

Komunistická strana si své protivníky v podobě ostatních politických stran hlídala. Sledovala jejich aktivitu v krajích, v jednotlivých městech a vesnicích a hledala možnosti, jak jejich vliv a moc oslabit.

V zápisech komunistické strany je uvedeno, že v Jihlavském kraji, a to zejména v silně zemědělských oblastech, lidovci vždy měli a stále mají značnou pozici. Komunističtí představitelé došli k závěru, že je nutné v Jihlavě jako v krajském městě otřást lidoveckými pozicemi, jejichž síla spočívá, alespoň podle nich, především v řadách živnostníků a soukromých podnikatelů, v úřednictvu JNV, KNV a JSČZ. Tedy u mužů a žen, kteří po Únoru sice vstoupili do strany, ovšem z existenčních důvodů a nikoliv z přesvědčení a tím jsou tedy zaměřeni proti socialismu.[214]

Podle vyšetřovatelů došlo vzhledem k velkému politickému vlivu lidové strany v Jihlavském kraji také k tomu, že v místě bydliště doktora Motýla byly podnikány podpisové akce, ve kterých občané žádali jeho propuštění.[215]

Negativní vliv ve zdejším regionu měli mít podle vyšetřovatelů a představitelů komunistické strany také bývalí poslanci lidové strany Janáček a Charvát a bývalý krajský tajemník Antonín Štěpánek, kteří patřili do skupiny *„Vajnory“*, jejíž likvidace měla podle představ komunistických funkcionářů politicky prospět celému kraji. Přesto, jak je dále uvedeno, byli

[214] AMV Praha, Veselý Karel z Jihlavy a spol. - šetření z 10. srpna 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 16 – 21.
[215] Tamtéž.

v lidoveckých kruzích a v tzv. „smetánce" tito reakční a protistátní živlové daleko bližší, než kterýkoliv dělník.[216]

4.5. OBŽALOVANÍ

Každý ze třiadvaceti mužů souzených v procesu „Veselý a spol." vedl do svého zatčení poměrně poklidný život, který se ničím neobvyklým nelišil od těch ostatních. Již v první části této kapitoly jsem uvedla, že se jednalo o poměrně různorodou skupinu, o skupinu, jejíž členové vykonávali různá povolání a byli rozličného politického a náboženského smýšlení a směřování. Bez povšimnutí by však neměla zůstat ani odbojová činnost, kterou někteří z nich ve válečných čtyřicátých letech vykonávali.

Vladimír Křivánek, v procesu obžalovaný a následně odsouzený za zločin velezrady, působil za okupace v odbojové skupině *Re – vy* pod vedením jistého majora Michala, po skončení války mu byl MNO přiznán charakter československého partyzána.[217] Odboje se taktéž zúčastnil lékař Jiří Motýl, který pracoval ve skupině *Lenka – Jih* a ve skupině *R 3,* po osvobození byl za svoji činnost odměněn záslužnou medailí první třídy.[218]

Dalšími, kdo se za druhé světové války zapojili do odbojové činnosti, byli Karel Veselý působící ve skupině generála Luži[219] a Stanislav Bárta spolupracující se skupinou poručíka Šrámka, MNO mu byl následně přiznán charakter českého partyzána a v Jihlavě se stal rovněž členem Svazu bojovníků

---

[216] Tamtéž.

[217] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Vladimír Křivánek z 8. srpna 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 369 – 376.

[218] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jiří Motýl z 30. července 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 343 – 344.

[219] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Karel Veselý z 28. července 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 83 – 91.

za svobodu.[220] Několik dní před ukončením okupace se do odbojové činnosti zapojil také Alois Přibyl, který působil v odbojové skupině Julia Zamazala.[221]

Někteří z obžalovaných byli za druhé světové války také vězněni či deportováni do koncentračních táborů. To je případ i Jaroslava Dvořáka a Jiřího Meda. Jaroslav Dvořák byl za poslech cizího rozhlasu roku 1942 zatčen gestapem a odsouzen ke třem letům vězení, po osvobození se stal členem Svazu osvobozených politických vězňů.[222] Téhož roku byl zatčen i Jiří Med, který byl pak až do konce války vězněn v koncentračních táborech.[223] V nich byli uvězněni také Vavřinec Schwarz se svojí rodinou[224] a Jaroslav Šlezinger.[225] Vězení neunikl ani Josef Zbranek, který byl za druhé světové války totálně nasazen v Německu,[226] odtud však uprchl a následně se skrýval u známých, avšak posléze byl dopaden a uvězněn.[227]

Jiřímu Medovi, jenž je zmiňován již v předešlém odstavci, při procesu bezesporu přitížilo i to, že v mládí vstoupil do kláštera salvatoriánů ve Velkém Meziříčí, kde byl až do roku 1938, kdy tamní studia přerušil. Vyšetřovatelům bez povšimnutí nezůstala ani skutečnost, že jeden z jeho bratrů v této době působil jako katolický misionář v Indii a že jeho další dva sourozenci, rovněž

[220] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Stanislav Bárta z 1. srpna 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvavzek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 208 – 210.
[221] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Alois Přibyl z 2. srpna 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 401 – 403.
[222] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jaroslav Dvořák z 8. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 307 – 308.
[223] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jiří Med z 8. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 300 – 303.
[224] Ve spisu je uvedeno, že k zatčení celé rodiny gestapem došlo v důsledku toho, že jeden z bratrů Vavřince Schwarze odešel počátkem okupace do zahraničí, vrátil se jako parašutista, účastnil se atentátu na Heydricha a přitom přišel o život.
[225] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jaroslav Šlezinger ze 7. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 230 – 236.
[226] Nějaký čas byli ještě dva z obžalovaných totálně nasazeni v Německu: František Heřman a Zdeněk Falkenauer.
[227] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Josef Zbranek ze 3. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 314 – 318.

bratři, byli Státním soudem pro protistátní činnost již odsouzeni.[228] To vše byly skutečnosti, které během přelíčení hrály v neprospěch Jiřího Meda.

U dalšího z obviněných, Josefa Lichtenberga, soud zase využil poválečné protiněmecké nálady, neboť přitěžující okolností se v jeho případu stala skutečnost, že větší část svého života strávil v Německu, a to i v době druhé světové války. Do Československa se měl vrátit až roku 1947. O tom, že byl považován spíše za německého než československého občana a tudíž za člověka, kterému jsou poměry a uspořádání země lhostejné, vypovídá i část zápisu, jímž vyšetřovatelé mimo jiné Josefa Lichtenberga charakterizovali: *„Národní cítění nemá naprosto žádné, což jest zřejmé již z toho, že svým dětem dal německá křestní jména."*[229]

4.5.1. Veselý, Rod a Tuček

Ze dne 29. srpna 1949 se dochovala zpráva, ve které je uvedeno, že je v Jihlavě likvidována ilegální organizace příslušníků lidové strany a soukromých podnikatelů, přičemž organizátorem celé skupiny má být Karel Veselý a jeho nejbližšími spolupracovníky Jan Tuček a František Rod.[230]

V únorovém procesu pak byli skutečně všichni tři veřejnosti představeni jako hlavní strůjci a organizátoři skupiny, jako osoby nejvýše nebezpečné a neštítící se žádných zločinů, ani vraždy. Závažnost jejich provinění pak měla být ještě podtržena absolutními tresty, které jim Krajský soud v Jihlavě vyměřil.

Karel Veselý se narodil 1. ledna 1917, spolu se svými šesti sourozenci vyrůstal a žil v Jihlavě a v jejím okolí, pouze sestra Růžena Jihlavský kraj roku

[228] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jiří Med z 8. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 300 – 303.
[229] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Josef Lichtenberg z 8. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 277 – 281.
[230] AMV Praha, Zpráva referenta Syrovátka z referátu 63 c z 29. srpna 1949, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 6.

1946 opustila, údajně byla na vlastní žádost odsunuta do Německa. Po absolvování obecné a měšťanské školy se Karel Veselý vyučil brašnářem, a po osvobození si pak otevřel malou dílnu, ve které zaměstnával další dvě osoby.[231]

Ve svém bydlišti patřil k aktivním členům tehdejší Československé strany lidové, spolupracoval s Orlem a podílel se na mnohých katolických a kulturních akcích pořádaných v Jihlavě. V době vyšetřování byl ženatý a otcem dvou dětí.[232]

Zatčen byl na dožádání útvaru *518 – a* pro podezření z protistátní činnosti 16. července 1949 v pravé poledne ve své brašnářské dílně. Obviněn byl z toho, že vytvořil protistátní skupinu, že byl spoluorganizátorem vraždy na Dobrovolném a dalších politických činitelích. Dále byl viněn z toho, že pro skupinu opatřoval zbraně a že spolu s dalšími osobami plánoval přepadení věznice Krajského soudu v Jihlavě a TNP za účelem vysvobodit politické vězně.[233]

František Rod pocházející z pětičlenné dělnické rodiny se narodil 15. září 1902 ve Staré Říši, ze tří hlavních obviněných byl nejstarší. Ve dvacátých letech dvacátého století se vyučil truhlářem a roku 1934 se osamostatnil. Za okupace mu pak sice německé úřady živnost zavřely, ale již roku 1946 se stal opět majitelem truhlářské dílny, ve které zaměstnával dva

[231] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Karel Veselý z 28. července 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 83 - 91.
[232] Štěpánek, A. – Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popravených v Jihlavě v létech 1950 – 52. Jihlava. (nedatováno), s. 8 – 9.
[233] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Karel Veselý z 28. července 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 83 – 91.

dělníky. V Jihlavě byl jednou z nepostradatelných postav katolického orelského hnutí a rovněž se angažoval v Československé straně lidové[234]

Zatčen byl pro podezření z protistátní činnosti 3. září 1949 v jedenáct hodin dopoledne v Kačlehách spadající pod okres Jindřichův Hradec. František Rod byl viněn z toho, že spoluvytvořil protistátní skupinu, na kterou měl následně napojit další osoby, že se podílel na přípravě vražd a že poskytoval svou dílnu ke konání protistátních schůzek, na nichž se měly plánovat vraždy, sabotáže a přepadení jihlavské věznice. Rovněž měl být zapojen do rozmnožování a rozšiřování letáků „Občané", „Dělníci" a „Důstojníci československé armády toho času v gruzinském protektorátu". Do skupiny měl mimo jiné zapojit strážmistra SNB Rostislava Orla, který toho času působil v telefonní a dálnopisné ústředně u zdejšího útvaru. Od něho měl Rod zjistit informace ohledně ilegální činnosti krajského velitele SNB, škpt. Salka, který měl být podle Roda napojen na nějakou ilegální skupinu. Vyšetřovatelům se však tato informace nezdála pravděpodobná.[235]

Posledním z trojlístku obviněných byl Jan Tuček, narodil se 7. května 1916 ve Vídni, v době zatčení byl ženatý se Sylvou Tučkovou (rozenou Zbořilovou). U svého otce, který provozoval krejčovskou živnost, se tomuto řemeslu vyučil a posléze si pořídil vlastní obchod s textilním zbožím. Tuto živnost provozoval do roku 1948, kdy mu byl obchod združstevněn. V době zatčení byl tak Tuček vedoucím textilního obchodu. Stejně jako Veselý a Rod i on byl politicky

[234] Štěpánek, A., - Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popravených v Jihlavě v létech 1950 – 52. Jihlava. (nedatováno), s. 8 – 9.

[235] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Rod ze 14. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 148 – 185.

činný, byl členem Československé strany národně socialistické a rovněž tělovýchovného spolku Sokol.[236]

Zatčen byl již 24. dubna 1949 o půlnoci v Jihlavě v blízkosti velitelství StB pro přípravy útěků do zahraničí. Byl viněn z toho, že spoluvytvořil protistátní skupinu, že se podílel na přípravách vraždy Dobrovolného a že plánoval vraždy na dalších politických činitelích. Prostřednictvím motáku měl také vybízet k další protistátní činnosti a k podání zprávy do zahraničí o jeho zatčení a zároveň v nich měl vybízet k osvobození osob z pracovního tábora.[237]

4.5.2. Akademický sochař Jaroslav Šlezinger

Mezi třiadvaceti obviněnými byli i akademický sochař Jaroslav Šlezinger[238] a profesoři jihlavského gymnázia Vlastimil Kučera a Josef Kočí. Všichni tři se sice znali, avšak zatímco oba učitele pojilo přátelství, u Jaroslava Šlezingera se o tak hlubokém poutu mluvit nedá.[239] Vyšetřovatelé StB v Jihlavě se však i přesto rozhodli učinit z nich nejlepší kamarády a věrné spojence, Vlastimila Kučeru a Josefa Kočího napojili na sochaře Šlezingera, který podle nich měl mít přímé kontakty s ústředím, tedy s Veselým, Rodem a Tučkem.

Jaroslav Šlezinger se narodil 29. dubna 1911 v jihomoravském městě Jemnici jako druhorozený syn Adolfu a Kateřině Šlezingerovým. Od dětství nebylo sporu o jeho velkém výtvarném talentu. Díky svému

---

[236] Štěpánek, A., - Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popravených v Jihlavě v létech 1950 – 52. Jihlava. (nedatováno), s. 10 – 11.

[237] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jan Tuček z 28. července 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 120 – 132.

[238] O akademickém sochaři Jaroslavu Šlezingerovi byla roku 2006 vydána kniha od Marie Bohuňovské s názvem *Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera.* Kniha mapuje život tohoto umělce od jeho narození až po jeho poslední dny. Nabízí i velký počet fotografií zachycujících jeho tvorbu a tři kapitoly jsou věnovány i soudnímu procesu „Veselý a spol." Na začátku roku 2006 byla také v Jihlavě v Domě Gustava Mahlera pořádána o tomto sochaři výstava. Rovněž o něm byl natočen filmový dokument, který nese stejný název jako již zmiňovaná kniha *Zaváté šlépěje.*

[239] Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006.

mecenáši, řídícímu učiteli jemnické školy Karlu Gartnerovi, který mu zapůjčil peníze ke studiu, mohl absolvovat Státní průmyslovou školu sochařskou a kamenickou v Hořicích. Ve studiích pak pokračoval na pražské Akademii výtvarných umění a po jejím dokončení se stal profesorem na Uměleckoprůmyslové škole v Brně, nedlouho poté však vypukla druhá světová válka. V listopadových dnech roku 1939 se konaly studentské demonstrace. Němci na ně reagovali tím, že v noci 17. listopadu studenty s jejich učiteli, mezi nimiž byl i Šlezinger, pozatýkali a deportovali do koncentračního tábora Oranienburg-Sachsenhausen, z něho byl Šlezinger propuštěn v červenci 1942. O dva roky později se pak s manželkou Marií (za svobodna Čížkovou) přestěhoval do Jihlavy, kde pokračoval v umělecké tvorbě a kde se rovněž zabýval výrobou hraček.[240]

Nejenom v Jihlavě a v jejím okolí, ale i v Hrotovicích a v Jemnici vytvořil řadu uměleckých památek.[241] Mezi ty nejvýznamnější bezpochyby patří sousoší „Zaváté šlépěje", jež je věnováno obětem 2. světové války a které je umístěno na městském hřbitově v Jihlavě,[242] a rovněž socha T. G. Masaryka, která se od roku 1948 do počátku 60. let nalézala před jihlavským gymnáziem, roku 1961 však byla z tohoto místa odstraněna.[243]

---

[240] Bohuňovská, M., Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera. Jihlava 2006, s. 59 – 60.

[241] Vyjma následujících dvou k nim patří řada reliéfů (např. reliéf na zámku v Hrotovicích, nebo čtrnáct reliéfů znázorňujících Křížovou cestu), dále byl autorem velkého počtu bust a plastik (např. na jemnickém hřbitově se nalézá pět sepulkrálních plastik), vytvořil také celou řadu soch a sousoší povětšinou s poetickými názvy jako „Zapadající sluneční paprsky", „Bolestná touha", „Souznění" a mnoho dalších. Jeho posledním dílem, vytvořeným ještě na svobodě, je pak socha svatého Václava. Podrobný výčet uměleckých děl Jaroslava Šlezingera i s obrazovým doprovodem a podrobnějšími informacemi o jejich vzniku se nalézá v publikaci: Bohuňovská, M., Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera. Jihlava 2006, především s. 204 – 237.

[242] Replika tohoto sousoší byla umístěna i na hřbitově v Hrotovicích.

[243] Laštovička, Z. a kol., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti II. Jihlava. Marie Bohuňovská ve své knize: Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera uvádí, že ji tajně nechala odstranit StB.

Jaroslav Šlezinger byl zatčen v Jihlavě 6. září 1949 v sedm hodin večer pro podezření z protistátní činnosti a o den později vyslechnut. Ve výslechovém protokolu je uvedeno, že se Šlezinger přiznal k tomu, že byl do skupiny zapojen v březnu 1949 Stanislavem Bártou, který jej měl také přivést na schůzi k Františku Rodovi. Vyšetřovateli byl Šlezinger obviněn z toho, že se právě na této schůzce měl nabídnout k tomu, že sám opatří jed cyankali, jímž skupina zamýšlela otrávit Dobrovolného. K získání tohoto jedu měl využít svého přátelství s Vlastimilem Kučerou a Josefem Kočím, které měl do organizace následně také zapojit. Dále byl viněn z toho, že se účastnil i dalších schůzek konaných u K. Veselého a F. Roda a že předal organizaci větší množství nábojů do samopalu a také, že o své činnosti informoval další osoby, a to kromě obou středoškolských profesorů i Karla Kryštůfka, ředitele jihlavského pivovaru.[244]

V závěru protokolu je uvedeno, že se Jaroslav Šlezinger k části své trestné činnosti doznal a že na svoji obhajobu uvedl, že byl do skupiny zlákán v důsledku své politické neuvědomělosti a styku s osobami nemajícími v našem státě kladný poměr k dnešnímu státoprávnímu zřízení a také z toho důvodu, že se jako soukromý podnikatel cítil být poškozen nedostatkem surovin.[245] Dále prohlásil, že na něho měl velký vliv Stanislav Bárta, a to zvlášť, když přesvědčivě prohlašoval, že v dubnu tohoto roku (myslí se tím rok 1949) u nás dojde k převratu. Jak je však dále uvedeno, vyšetřovatelé byli přesvědčeni o tom, že jeho výpověď a obhajoba nemůže obstát, protože jako akademický sochař mající vyšší vzdělání musel sám poznat neopodstatněnost tvrzení ilegalistů, se kterými byl ve styku, a z celkového jeho chování je prý zřejmé,

[244] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jaroslav Šlezinger ze 7. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 230 – 236.

[245] Jaroslav Šlezinger v Jihlavě vlastnil dílnu na výrobu hraček, ve které také zaměstnával několik lidí. Více informací v knize Marie Bohuňovské: Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera.

že sledoval jen osobní zištnost a společenské postavení.[246] Z toho je patrné, jak se také během vyšetřování pohlíželo na výše získané vzdělání a profesní zařazení. Svými výpověďmi ho také měli usvědčit F. Rod, K. Veselý, S. Bárta, V. Kučera a J. Kočí.[247]

Jaroslav Šlezinger byl odsouzen[248] k trestu těžkého žaláře v trvání 25 let.[249] Po vynesení rozsudku byl rok vězněn na Mírově, někdy v průběhu let 1951 – 1952 byl internován v táboře Ostrov-Vykmanov, a to přímo do „Věže smrti“. Díky pomoci přátel se dostal v době, kdy měl již podlomené zdraví, z „ELKA“ do města Ostrov u Karlových Varů, kde pracoval na sousoší Domu kultury. Jeho zdravotní stav byl v této době však již velmi špatný. Zemřel 2. srpna 1955 ve vězeňské nemocnici ve Vykmanově.[250]

4.5.3. Středoškolští profesoři Josef Kočí, Vlastimil Kučera a likvidace učitelského stavu

Bývalý středoškolský profesor Josef Kočí je posledním žijícím svědkem a současně i jedním z třiadvaceti obviněných v procesu „Veselý, Rod a Tuček“.

Josef Kočí, který se narodil 18. března 1918 ve Slavětíně u Litovle, pochází z devítičlenné zemědělské rodiny, jejíž příslušníci byli členy Československé strany lidové. Tatínek Antonín Kočí ve Slavětíně dokonce po dobu 25 let vykonával funkci místního starosty.[251]

---

[246] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jaroslav Šlezinger ze 7. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 230 – 236.
[247] Tamtéž.
[248] Odsouzen byl na základě § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. z. za použití § 113 z. č. 319/48 Sb.
[249] AMV Praha, Jménem republiky!, Or IIa 563/49, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 27.
[250] Bohuňovská, M., Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera. Jihlava 2006, s. 181.
[251] Ze vzpomínek Josefa Kočího a ze Zápisu o výpovědi – Josef Kočí z 9. září 1949, AMV Praha, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 250 – 256.

Po studiích na klasickém gymnáziu v Kroměříži, kde roku 1937 maturoval, začal Josef Kočí studovat na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně obor latina – dějepis. Na přelomu 30. a 40. let dvacátého století získal stipendium ke studiu v Kaunasu v Litvě, válka s Polskem mu však zabránila této možnosti využít a po uzavření českých vysokých škol musel na několik let studia zcela přerušit. Za druhé světové války zastával ve Slavětíně funkci obecního tajemníka, na starost měl především zásobovací referát. Po osvobození dokončil studia a stal se středoškolských profesorem.[252]

Na jihlavském gymnáziu, kam byl J. Kočí přeložen z gymnázia v Litovli, působil od září roku 1948. V následujícím školním roce pak přijal místo zatímního správce na Vyšší sociální škole v Humpolci, avšak již 7. září 1949 zde byl o šesté hodině večerní pro podezření z protistátní činnosti zatčen. Zápis o zatčení byl proveden 8. září t. r., a to již na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Jihlavě. Následující den byl J. Kočí vyslechnut a jeho výpověď byla zaprotokolována.[253]

O den dříve 6. září 1949 byl o páté hodině večerní ve svém bytě na Komenského třídě čp. 9 zatčen, kolega Josefa Kočího, Vlastimil Kučera. Obviněn byl ze spoluúčasti na protistátní činnosti. Zápis o výpovědi byl učiněn následující den 7. září 1949.[254]

Vlastimil Kučera, který pocházel z pětičlenné živnostenské rodiny, se narodil 18. dubna 1915 v Niškovicích v okresu Slavkov. Roku 1935 složil maturitní zkoušku a poté zahájil studia na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně, která po čtyřletém studiu úspěšně ukončil závěrečnými zkouškami z tělesné výchovy a zeměpisu. Ve stejném roce, 1939, nastoupil vojenskou prezenční službu, tu však musel z důvodu vypuknutí druhé světové

[252] Tamtéž.
[253] Tamtéž.
[254] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Vlastimil Kučera ze 7. září 1949. In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2., Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 239 - 240.

války ukončit. Za druhé světové války (od 1. října 1939) vyučoval v Prostějově, po dvou letech byl přeložen na jihlavské reálné gymnázium, kde setrval do uzavření českých škol 17. listopadu 1941. Do ukončení okupace pak působil na jednom z brněnských gymnázií. Po osvobození nastoupil prezenční vojenskou službu, a poté se vrátil na jihlavské gymnázium.[255]

Vlastimil Kučera, který byl od roku 1941 členem Československé strany národně socialistické v ní setrval do únorových událostí roku 1948, o měsíc později t. r. se stal členem Komunistické strany Československa. Od mládí byl rovněž členem Sokola,[256] stejně jako jeho hlavní žalobce Jiří Kepák.[257]

Josef Kočí a Vlastimil Kučera byli obviněni z toho, že se v průběhu první poloviny roku 1949 stali členy protistátní organizace a že odcizili jed cyankali, jenž měl být použit k zavraždění bývalého předsedy okresního národního výboru Dobrovolného. Tím měli spáchat zločin velezrady a zločin spoluviny nedokonané vraždy. Spolu s nimi byl z těchto zločinů obviněn a později i odsouzeni Jaroslav Šlezinger.[258]

Ve výpovědi Josefa Kočího, která je zaznamenána na sedmi strojopisných stránkách formátu A4, je popsána a v závěru také odůvodněna ilegální činnost, které se měl Josef Kočí dopustit. Každá z těchto stránek jím musela být na konci podepsána, v samotném závěru této výpovědi se pak nalézá i podpis vyslýchajícího, ten byl však učiněn tak, že jej není možné přečíst.

Na těchto několika stránkách se Josef Kočí přiznal mimo jiné k tomu, že se již delší dobu zná s akademickým sochařem Šlezingerem a že to byl právě on, kdo jeho a Vlastimila Kučeru informoval a následně přivedl do ilegální skupiny vedené Veselým, Rodem a Tučkem. Dále doznal to, že spolu s Vlastimilem Kučerou odcizili z učebny chemie jed cyankali, a to poté, kdy je

[255] Tamtéž.
[256] Tamtéž.
[257] Rozhovor s Eugenií Točíkovou, 12. října a 30. listopadu 2007.
[258] Tamtéž.

Jaroslav Šlezinger seznámil s tím, že skupina má v úmyslu zavraždit bývalého předsedu ONV Dobrovolného prostřednictvím jedu cyankali a kdy je požádal o to, aby tento jed z gymnázia, na kterém oba učí, ukradli.[259]

Podpisy, které všichni obžalovaní, a tedy nejenom Josef Kočí, museli učinit na konci každé stránky své výpovědi, neznamenaly, že by obvinění souhlasili s tím, co je na té či oné stránce napsáno. Jednalo se pouze o jeden ze způsobů, kterým se vyšetřovatelé a prokuratura jistili pro případ, že by se některý z obviněných před soudem rozhodl vypovídat jinak, než jak bylo písemně zaznamenáno. Zároveň ten, kdo se pozorně do oněch výpovědí začte, musí dojít k závěru, že slova, fráze, věty, celé odstavce, které čte, vyslýchající přímo vkládali do úst obžalovaným, tedy, že se jedná o takové výpovědi, které byly obviněným nadiktovány.

Proti Josefu Kočímu stála řada přitěžujících okolností. Nejenže pocházel ze zemědělské katolické rodiny, která se ve Slavětíně těšila značné vážnosti, ale dokonce se jednalo o rodinu, která se přímo hlásila k Československé straně lidové. Josef Kočí se sice za první republiky ještě nikde politicky neangažoval, avšak po osvobození vstoupil do strany lidové a za tuto stranu zastával v ONV v Litovli funkci náhradníka Po Únoru pak zůstal jejím členem a co je nejpodstatnější, účastnil se různých kulturních akcí, na kterých přednášel o současné politické situaci. Krátce před volbami roku 1948 pak vykonal asi 11 takovýchto přednášek.[260]

A ještě jedna skutečnost nahrávala proti J. Kočímu a V. Kučerovi, jejich profese, neboť jednou ze skupin, na kterou komunistický režim zaměřil svůj hledáček, byli učitelé. Ani jim se nevyhnuly prověrky a čistky, většina z nich se samozřejmě stejně jako značná část inteligence, státních zaměstnanců

[259] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Josef Kočí z 9. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karesl a spol., č. V – 1416 Brno, s. 250 – 256.
[260] Ze vzpomínek Josefa Kočího a ze Zápisu o výpovědi – Josef Kočí z 9. září 1949, AMV Praha, In: Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 251.

i soukromníků podřídila komunistické moci, ať z přesvědčení, či z existenčních důvodů. Ti, kteří nesouhlasili s danými změnami a kteří se nechtěli podřídit politickému tlaku, byli různým způsobem postiženi. Tito učitelé buď nesměli vyučovat v místě svého bydliště, nebo byli přímo v důsledku reorganizace školství propuštěni. Častou formou perzekuce se pak staly přesuny učitelů z jedné obce do druhé.[261] Tak tomu bylo i v případě Josefa Kočího, který v průběhu let 1945 - 1949 působil postupně na třech školách.

Učitelé pro režim představovali nebezpečí, které bylo nutné ne-li úplně, tak alespoň co nejvíce eliminovat. Důvod byl očividný, neboť to byli a stále jsou právě oni, kteří vychovávají a vzdělávají budoucí generace, kteří ovlivňují jejich myšlení, seznamují je s hodnotami a morálními zásadami. To bylo pro režim, který chtěl mít kontrolu nad vším, i nad vzděláním, nepřijatelné. Učitelé, kteří se nechtěli přizpůsobit, kteří setrvávali v jiné politické straně než v KSČ, kteří byli členy různých kulturních a sportovních spolků, kteří byli věřící, byli nepřijatelní a režim se jich začal „zbavovat". Učitel, který nebyl politicky spolehlivý, se stal pro režim nevhodným. Takový pro ně byl i Josef Kočí.

Do jaké míry byla však obvinění pouhým výmyslem StB a pod jakým tlakem byly učiněny výpovědi, svědčí i rozhovor s Josefem Kočím. Na svobodu byl propuštěn 5. prosince 1963. Ve vězení strávil 14 let a 3 měsíce. Během této doby se ve věznicích ze spoluobviněných setkal pouze s Vlastimilem Kučerou. Rehabilitován byl 5. prosince 1990 Krajským soudem v Brně.[262]

[261] Jakubíčková, A., Stíhání inteligence a mládeže. In: Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001.
[262] Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006.

4.6. SHRNUTÍ

To, že na konci soudního přelíčení padly tak vysoké tresty, dokonce tresty absolutní, bylo bezpochyby dáno i tím, že proces s „Karlem Veselým a s jeho společníky" byl prvním tohoto typu v kraji. Měl se stát výstrahou každému, kdo by se pokusil postavit se proti stávajícímu režimu a kdo by nebyl ochoten přijmout roli přisouzenou mu komunistickými funkcionáři. Svým rozsahem, mírou obvinění a výší rozsudků dávala strana veřejnosti zároveň na odiv svoji moc.

O tom, že s případem měla být seznámena co nejširší veřejnost svědčí nejenom novinové články a rozhlasové vysílání, ale i část operativního materiálu vedená u tohoto případu, ve které je uvedeno, že s předsednictvem KV KSČ bylo dohodnuto, že po vynesení rozsudků a po politickém zhodnocení bude celý případ přenesen a dále projednáván v místních a závodních organizacích jako příklad toho, jak určité skupiny lidí bojují proti „budovatelskému úsilí pracujícího lidu při výstavbě socialismu" a jak je zapotřebí ostražitosti vůči všem osobám.[263] Tím, že toto rozhodnutí padlo ještě před vynesením samotných trestů a skončením řízení, je tedy patrné, že se s výší rozsudků kalkulovalo již předem, což dokládají i vzpomínky Eugenie Točíkové.[264]

V operativním materiálu se např. dále dochovala zpráva ze 7. března 1949 přinášející informaci o sledování Karla Veselého, kterým byl tehdy pověřen útvar *701 – A*.[265] V těchto materiálech se rovněž nalézá velký počet úředních záznamů, v nichž jsou uvedena hlášení agentů, důvěrníků, informátorů, kteří StB v Jihlavě poskytovali informace ohledně osob Veselého, Roda, Tučka

[263] AMV Praha, Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol. , č. V – 1416 Brno.
[264] Viz. příloha č. 10 – rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.
[265] AMV Praha, Útvar 701 – A, In: Operativní materiál 4, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

a dalších. Ve spisech samozřejmě nenajdeme jejich jména, ale pouze přezdívky jako *agent Kadlec – D* a jejich podpisy typu: *IP – XX/D-1/, IP – XX /D-34/ či IP – XX /D-39/.*[266]

Soudní řízení a následně stanovená výše trestů, mezi nimiž byly i tři tresty absolutní, byly pro občany zdejšího kraje něčím novým, jak se však v brzké době mělo ukázat nikoli ojedinělým. Již o rok později 14. července 1951 byly v sále Dělnického domu v Jihlavě vyneseny další rozsudky trestu smrti a to hned nad sedmi obviněnými,[267] jednalo se o osoby souzené v jednom z tzv. babických procesů.[268]

Proces se skupinou „Veselý, Rod a Tuček" se strana snažila co nejvíce medializovat, a to ať v rámci článků v regionálních novinách, zpráv v rozhlasovém vysílání, či oběžníků a přednášek na pracovištích. Pokud však jde o samotný výkon nejvyšších trestů, tak zde jakoby se krajské vedení KSČ bálo reakce svých spoluobčanů, přátel a rodin odsouzených, neboť o datu poprav neměl předem, vyjma několika osob připravujících výkon trestu, nikdo ani ponětí. Tresty byly vykonány 17. června 1950, o deset dní později byli popraveni Milada Horáková, Jan Buchal, Oldřich Pecl a Záviš Kalandra, kteří byli odsouzeni v procesu „Milada Horáková a spol."

I zbývajících dvacet mužů, souzených v procesu „Veselý a spol.", stejně jako Veselý, Rod a Tuček, se odvolalo, ale změny o výměrech trestů se nedočkalo. Museli tak nastoupit do věznic, uranových i jiných dolů. Například Stanislav Bárta, Josef Lichtenberg a Vavřinec Schwarz nastoupili k výkonu trestu

---

[266] AMV Praha, Úřední záznam č. 8/48, In: Operativní materiál 4, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 203.

[267] P. Václav Drbola, František Kopuletý, Antonín Mityska, Drahoslav Němec, P. František Pařil, Antonín Plichta, Antonín Škrdla.

[268] Proces se konal ve dnech 12. – 14. července 1951, před soudem stanulo čtrnáct obviněných, z toho sedm z nich bylo odsouzeno k trestu smrti, dva na doživotí a zbývajících pěti byl vyměřen trest 110 let těžkého žaláře celkem.

ve stejný den, 11. února 1950 v Plzni – Borech,[269] Bohumil Dobrovolný, Josef Šandera s Bedřich Touš pak v Ostrově u Karlových Varů[270] a Jan Dočekal v Příbrami.[271]

Během věznění se rovněž pokoušeli o přezkoumání svého procesu a omilostnění, ale bezvýsledně. Ti, kteří byli ještě ve výkonu trestu a ve věznici nezemřeli, byli podmínečně propuštěni v polovině šedesátých let.[272] I poté se pak snažili očistit své jméno, žádali o přezkoumání řízení a nápravu. Všichni však byli rehabilitováni až Krajským soudem v Brně roku 1990, přičemž Karlu Veselému, Františku Rodovi a Janu Tučkovi byli vyměřeny zbytkové tresty ve výši pěti let žaláře.[273]

V současné době případ, který se odehrál před více než padesáti lety je veřejnosti znám především prostřednictvím postavy Jaroslava Šlezingera. U bývalé krajské věznice v Jihlavě byl také vystavěn památník na počest obětem popraveným v Jihlavě v letech 1950 – 1952, na němž je uvedeno jedenáct jmen, přičemž na prvních třech místech jsou jména Rod, Tuček a Veselý.

---

[269] AMV Praha, Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 68, 192, 306.

[270] AMV Praha, Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 88, 347, 395.

[271] AMV Praha, Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 92.

[272] K první revizi politických procesů došlo v letech 1955–1957. Komunistické vedení k tomuto kroku došlo pod tlakem okolností, neboť v okolních státech sovětského bloku začalo prověřování některých procesů a v Československé republice se množily stížnosti obětí nebo jejich příbuzných proti nezákonným rozsudkům. V roce 1955 byla zřízena komise v čele s ministrem vnitra Rudolfem Barákem. Mezi členy komisí byli i funkcionáři bezpečnosti a justice, kteří se na nezákonnostech přímo podíleli. V čele druhé komise stanul tehdejší tajemník ÚV KSČ Drahomír Kolder. Zpráva této komise, schválená roku 1963, se stala podnětem k soudní rehabilitaci všech bývalých vysokých komunistických funkcionářů. Řízení se však protahovala a skutečně rehabilitovaných v letech 1964 -1967 bylo málo. Impulsem k završení rehabilitací měl být zákon č. 82 z roku 1968, avšak po zahájení normalizace v sedmdesátých letech soudy rehabilitace revidovaly a některé z nich zrušily. Podmínky pro plnou rehabilitaci nastaly až přijetím zákona č. 119 z roku 1990.

[273] Štěpánek, A. – Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popraveným v Jihlavě v létech 1950 – 1952. Jihlava. (nedatováno)

Na případ „Karel Veselý a spol.“, jako na každý větší proces, navazovala další soudní přelíčení, v tomto případě se jednalo o procesy „František Hecht a spol.“ a „František Hašek a spol.“.

5. NAVAZUJÍCÍ PROCESY NA PŘÍPAD „KARLA VESELÉHO A JEHO SPOLEČNÍKŮ“

Soudní přelíčení se skupinou „Karla Veselého a spol.“ nebylo jediné, které roku 1950 nepříjemně zasáhlo do životů obyvatel Jihlavského kraje. Představitelé komunistické strany prostřednictvím státní bezpečnosti a prokuratury nezamýšleli svoji práci ukončit jediným procesem.

V případu „Veselého, Roda a Tučka“ figurovalo třiadvacet obviněných, ovšem těch, kteří se v očích „režimu“ provinili, kteří se měli dopustit ilegální činnosti a kteří byli podle vyšetřovatelů ve spojení s jihlavskou podzemní organizací, bylo mnohem více. Cílem bylo kraj zbavit všech „škůdců“, a tak se roku 1950 odehrály ještě dva soudní procesy, které na případ „Veselý, Rod a Tuček“ přímo navazovaly.[274]

Tím prvním se stalo soudní přelíčení se skupinou, jenž dostala označení „František Hecht a spol.“. Proces se konal v Jihlavě ve dnech 14. – 18. února 1950, před soudním tribunálem stanulo 26 osob.[275]

Druhý proces vešel pro veřejnost ve známost pod názvem „František Hašek a spol.“, obviněných a následně odsouzených zde bylo 17, hlavní líčení proběhlo v Pelhřimově ve dnech 26. – 29. září 1950.[276]

V těchto procesech, kdy byla většina odsouzena za zločiny velezrady, vyzvědačství a neoznámení trestného činu, sice nepadly tresty absolutní, ale jejich výše byla i přesto vysoká a to v rozmezí od doživotního žaláře do osmi měsíců nepodmíněně. Nikoho opět nezajímalo, zda se obvinění

[274] Po každém větším procesu následovala řada dalších, které na hlavní přelíčení navazovaly. Například na proces vedený proti „Miladě Horákové a spol.“ navazovalo dalších 35 procesů.
[275] AMV Praha, Rozsudek. Jménem republiky!, Or IIa 567/49, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 32 – 35.
[276] AMV Praha, Jménem republiky!, Or II/II 70/50, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 22 – 26.

skutečně provinili a pokud ano, tak do jaké míry. Tempo a směr soudního přelíčení byl nastaven již v procesu se skupinou „Veselý a spol.“ a pokračovalo se v něm i nadále.

Spravedlnosti všichni odsouzení dosáhli až na počátku 90. let 20. století, kdy došlo k jejich rehabilitaci.

5.1. PŘÍPAD „FRANTIŠEK HECHT A SPOL.“

Prvním ze dvou procesů navazující na soudní přelíčení se skupinou „Veselý, Rod a Tuček“ se stalo soudní líčení se skupinou „Františka Hecht a spol.“ Začalo hned tři dny po ukončení hlavního procesu 14. února 1950 a trvalo pět dní, 18. února t. r. byly vyneseny rozsudky.[277]

Před soudem stanulo šestadvacet mužů, nejmladšímu z nich Františku Hechtovi ml. bylo pouhých 21 let, naopak nejstarším účastníkem byl Jan Horáček, kterému v době soudního přelíčení bylo 51 let. Ze dvaceti šesti obžalovaných jich pět mělo nahlášený trvalý pobyt v Jihlavském okrese,[278] dva v okrese Třebíč,[279] Miroslav Fous v okresu Třešť a Bohumil Dobrovolný v okresu Havlíčkův Brod, zbývajících sedmnáct obviněných bydlelo přímo v Jihlavě.[280]

Členům této skupiny bylo dáváno za vinu, že se přidali k protistátní skupině, která měla svůj základ u Karla Veselého, Jana Tučka a Františka Roda. Byli obviněni z velezrady, ze sdružování proti státu a z nepřekažení nebo z neoznámení trestných činů. Svoji protistátní aktivitu měli stejně jako

---

[277] AMV Praha, Rozsudek. Jménem republiky!, Or IIa 567/49, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 32.

[278] Jan Horáček, František Běloch, Jan Novák, František Hecht st., František Ton.

[279] Josef Kočí, František Holzman.

[280] František Hecht ml., Miroslav Bydžovský, Julius Zamazal, Jiří Pražák, Bedřich Touš, Josef Kučera, Jaromír Brychta, Alois Drtina, Vojtěch Bartoš, František Horáček, Josef Šandera, Karel Kryštůfek, Antonín Toth, Jan Pospíchal, Jan Hrbáč, František Valeš, Jaroslav Šindler.

obžalovaní v hlavní skupině vyvíjet v době od podzimu 1948 do července 1949.[281]

Do čela skupiny byl vyšetřovateli postaven František Hecht ml., který měl mít ze všech dvaceti šesti obviněných ke skupině „Karla Veselého“ nejužší vztah.[282] František Hecht ml., který se narodil 17. listopadu 1928 ve Velkém Beranově, byl pro podezření z protistátní činnosti zatčen 8. září 1949 o třetí hodině odpolední. Politicky byl od roku 1947 do únorových událostí roku 1948 činný v Československé straně národně socialistické. Po Únoru již do žádné politické strany nevstoupil.[283]

Františka Hechta ml. měl do organizace přivést Josef Lichtenberg odsouzený již v předešlém procesu. Pro Veselého a jeho společníky měl Hecht ml. opatřovat především cyklostyl, který měl skupině sloužit k rozmnožování letáků, na jejich rozšiřování se potom Hecht ml. měl i sám podílet. Do skupiny měl také přivést svého strýce Františka Hechta st. z Velkého Beranova. V procesu nakonec nedostal nejvyšší trest, za zločin velezrady byl odsouzen k 10 letům těžkého žaláře.[284]

Nejvyšší trest, a to v trvání pětadvaceti let těžkého žaláře, soud vyměřil Jiřímu Pražákovi (narozen 19. dubna 1915 v Jihlavě) obviněnému z velezrady a ze zločinu vyzvědačství.[285]

---

[281] AMV Praha, Rozsudek. Jménem republiky!, Or IIa 567/49, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 33.
[282] Tamtéž.
[283] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Hecht ml. z 9. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 40.
[284] AMV Praha, Rozsudek. Jménem republiky!, Or IIa 567/49, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 33.
[285] Tamtéž.

Tabulka č. 5 – Odsouzení v procesu „František Hecht a spol.“, seřazeno podle výše trestu.

JMÉNO	ROZSUDEK	DÉLKA TRESTU
JIŘÍ PRAŽÁK	zločin velezrady, vyzvědačství	25 let
JULIUS ZAMAZAL	zločin velezrady	20 let
MIROSLAV BYDŽOVSKÝ	Zločin velezrady	15 let
FRANTIŠEK HECHT st.	zločin velezrady	12 let
FRANTIŠEK HECHT ml.	zločin velezrady	10 let
BEDŘICH TOUŠ	zločin velezrady	10 let
JOSEF KUČERA	zločin podle § 37 z. č. 231/48 Sb.	8 let
JAROMÍR BRYCHTA	zločin velezrady	7 let
ALOIS DRTINA	zločin velezrady	6 let
FRANTIŠEK HOLCMAN	zločin vyzvědačství a § 37 z. č. 231/48 Sb.	6 let
VOJTĚCH BARTOŠ	zločin neoznámení trestného činu	4 roky
FRANTIŠEK HORÁČEK	zločin neoznámení trestného činu	3 roky
JAN NOVÁK	zločin neoznámení trestného činu	2,5 roku
JAN HORÁČEK	zločin neoznámení trestného činu	2 roky
FRANTIŠEK BĚLOCH	zločin neoznámení trestného činu	1,5 roku
JOSEF KOČÍ	zločin neoznámení trestného činu	1,5 roku
KAREL KRYŠTŮFEK	zločin neoznámení trestného činu	1,5 roku
BOHUMIL DOBROVOLNÝ	zločin neoznámení trestného činu	1 rok
MIROSLAV FOUS	zločin neoznámení trestného činu	1 rok
JAN HRBÁČ	zločin neoznámení trestného činu	1 rok
JAN POSPÍCHAL	zločin neoznámení trestného činu	1 rok
JOSEF ŠANDERA	zločin sdružování proti státu	1 rok
JAROSLV ŠINDLER	zločin neoznámení trestného činu	1 rok
ANTONÍN TOTH	zločin neoznámení trestného činu	1 rok
FRANTIŠEK VALEŠ	zločin neoznámení trestného činu	1 rok
FRANTIŠEK TON	zločin neoznámení trestného činu	8 měsíců

Kromě výše stanovených nepodmíněných trestů byly obžalovaným Jiřímu Pražákovi a Juliu Zamazalovi uloženy[286] vedlejší peněžité tresty ve výši 20 000 Kčs a v případě nedobytnosti pak k náhradnímu trestu těžkého žaláře ve výši dvou měsíců, Miroslavu Bydžovskému ve výši 15 000 Kčs a v případě

[286] Podle § 47 z . č. 231/48 Sb.

nedobytnosti k náhradnímu trestu těžkého žaláře v trvání šesti týdnů a Františku Hechtovi ml., Františku Hechtovi st., Bedřichu Toušovi, Josefu Kučerovi, Jaromíru Brychtovi, Aloisu Drtinovi, Františku Holcmanovi a Josefu Šanderovi ve výši 10 000 Kčs a v případě nedobytnosti k náhradnímu trestu těžkého žaláře v trvání jednoho měsíce. U všech těchto osob, kterým byl stanoven vedlejší peněžitý trest, došlo rovněž[287] ke konfiskaci jejich jmění.[288]

Dále bylo obžalovaným Juliu Zamazalovi a Janu Horáčkovi odebráno živnostenské oprávnění[289] na dobu 5 let po odpykání nebo promlčení výkonu trestu.[290] Obžalovaným byla také odebrána občanská práva,[291] přičemž nezpůsobilost k jejich novému nabytí u jedenácti z nich[292] zaniklo po uplynutí pěti let a u dalších sedmi obžalovaných[293] po uplynutí tří let po odpykání či promlčení výkonu trestu.[294]

Stejně jako v procesu „Veselý a spol.“ tak i v tomto hrálo jednu z klíčových rolí politické smýšlení obžalovaných. Třináct z nich jich bylo v době zatčení v KSČ,[295] z toho však čtyři osoby[296] se staly jejími členy až poté, kdy se sociální

---

[287] Podle § 48 z. č. 231/48 Sb.

[288] AMV Praha, Rozsudek. Jménem Republiky!, Or IIa 567/49, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 35.

[289] Podle § 51 z. č. 231/48 Sb.

[290] AMV Praha, Rozsudek. Jménem Republiky!, Or IIa 567/49, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 35.

[291] Podle § 52 z. č. 231/48 Sb.

[292] Jiří Pražák, Julius Zamazal, Miroslav Bydžovský, František Hecht ml, František Hecht st., Bedřich Touš, Josef Kučera, Jaromír Brychta, Alois Drtina, František Holman, Vojtěch Bartoš.

[293] František Horáček, Jan Novák, Jan Horáček, Karel Kryštůfek, Josef Šandera, František Běloch, Josef Kočí.

[294] AMV Praha, Rozsudek. Jménem Republiky!, Or IIa 567/ 49, Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol., (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 35.

[295] AMV Praha, Zápisy o výpovědích – Julius Zamazal ze 16. září 1949, s. 49, Josef Šandera z 9. září 1949, s. 64, Jiří Pražák 21. září 1949, s. 84, Josef Kučera z 9. září 1949, s. 113, Karel Kryštůfek z 10. září 1949, s. 119, Antonín Toth z 9. září 1949, s. 125, Jaromír Brychta z 12. září 1949, s. 155, Jan Křížek ze 14. září 1949, s. 160, Jan Hrbáč ze 13. září 1949, s. 162, Bohumil Dobrovolný ze 14. září 1949, s. 167, Jaroslav Šindler ze 14. září 1949, s. 169, František Hecht st. z 12. září 1949, s. 173, Josef Kočí z 12. září 1949, s. 194, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, 2, č. V – 1416 Brno.

[296] Antonín Toth, Jan Křížek, Jan Hrbáč, Jaroslav Šindler.

demokracie, tedy strana, ve které byli původně, s touto stranou sloučila.[297] František Valeš další obviněný, který byl před únorovými událostmi rovněž členem sociální demokracie, sloučení odmítl a ze strany vystoupil,[298] v době zatčení tak nebyl příslušníkem žádné politické strany. I Alois Drtina, dříve člen Československé strany lidové, po Únoru, ze strany odešel[299] stejně jako František Hecht ml., jenž opustil Československou stranu národně socialistickou.[300] Další obžalovaný František Ton se roku 1945 sice stal členem KSČ, avšak neplatil příspěvky, a tak byl ze strany vyloučen.[301] Zbývajících osm obviněných[302] pak nebylo nikdy příslušníky žádné politické strany.

Tabulka č. 6 – Politická příslušnost obviněných v době jejich zatčení.

ČSL	ČSNS	KSČ	BEZ POLITICKÉ PŘÍSLUŠNOSTI
1[303]	–	13[304]	12[305]

[297] Československá sociální demokracie byla 27. června 1948 sloučena s Komunistickou stranou Československa.

[298] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Valeš ze 14. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 166.

[299] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Alois Drtina ze 7. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 101.

[300] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Hecht ml. z 9. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 40.

[301] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Ton z 9. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 201.

[302] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - Miroslav Bydžovský z 9. září 1949, s. 93, Jan Pospíchal z 12. září 1949, s. 131, Bedřich Touš ze 13. září 1949, s. 135, Jan Horáček ze 13. září 1949, s. 142, František Běloch z 12. září 1949, s. 147, Jan Novák z 10. září 1949, s. 150, Miroslav Fous z 19. září 1949, s. 171, František Holzman z 10. září 1949, s. 197, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno.

[303] Alois Drtina.

[304] Julius Zamazal, Josef Šandera, Jiří Pražák, Josef Kučera, Karel Kryštůfek, Antonín Toth, Jaromír Brychta, Jan Křížek, Jan Hrbáč, Bohumil Dobrovolný, Jaroslav Šindler, František Hecht starší, Josef Kočí.

[305] Miroslav Bydžovský, Jan Pospíchal, Bedřich Touš, Jan Horáček, František Běloch, Jan Novák, František Valeš, Miroslav Fous, František Holman, František Horáček, František Tom, František Hecht mladší.

Obvinění Alois Drtina a Josef Šandera byli v minulosti také členy křesťansko sportovní organizace Orel. Bedřich Touš, rovněž souzený ve skupině „František Hecht a spol.“, byl zase až do doby sloučení tělovýchovných organizací členem sportovní organizace Sokol, jiný souzený Karel Kryštůfek v ní zůstal i po sloučení.[306]

Ze dvaceti šesti obviněných mužů jich bylo v době zatčení dvacet dva ženatých, tři byli svobodní[307] a jeden rozvedený[308]. Zajímavé jsou také údaje ohledně jejich vyznání. Do výslechových protokolů dvacet z nich uvedlo, že jsou věřící,[309] z toho se jich osmnáct přihlásilo k Římskokatolické církvi[310] a dva k Československé církvi evangelické.[311]

Za bližší popsání také stojí činnost některých obviněných za druhé světové války. Například Julius Zamazal, který byl v procesu obviněn z velezrady, byl za okupace kpt. Partizánského oddílu brigády Jana Koziny. Později si vytvořil

---

[306] AMV Praha, Zápisy o výpovědích – Alois Drtina ze 7. září 1949, s. 101, Josef Šandera z 9. září 1949, s. 63, Bedřich Touš z 13. září 1949, s. 136, Karel Kryštůfek z 10. září 1949, s. 119, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, 2, č. V – 1416 Brno.

[307] AMV Praha, Zápisy o zatčeních - František Hecht ml. z 8. září 1949, s. 39, Bedřich Touš ze 13. září 1949, s. 134, zápis o výpovědi – Miroslav Fous z 19. září 1949, s. 171, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, 2, č. V – 1416 Brno.

[308] AMV Praha, Zápis o zatčení - Julius Zamazal z 2. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 48.

[309] Pouze šest obviněných do výslechových protokolů uvedlo, že jsou bez vyznání: zápisy o výpovědi - Karel Kryštůfek z 10. září 1949, s. 119, Antonín Toth z 9. září 1949, s. 124, Jan Pospíchal z 12. září 1949, s. 131, Jan Hrbáč ze 13. září 1949, s. 162, Bohumil Dobrovolný ze 14. září 1949, s. 167, Jaroslav Šindler ze 14. září 1949, s. 169, AMV Praha, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno.

[310] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - František Hecht ml. z 9. září 1949, s. 40, Julius Zamazal ze 16. září 1949, s. 49, Josef Šandera z 9. září 1949, s. 63, Jiří Pražák z 21. září 1949, s. 84, Miroslav Bydžovský z 9. září 1949, s. 92, Alois Drtina ze 7. září 1949, s. 101, Josef Kučera z 9. září 1949, s. 113, Bedřich Touš ze 13. září 1949, s. 135, Jan Horáček ze 13. září 1949, s 142, František Běloch z 12. září 1949, s. 147, Jan Novák z 10. září 1949, s. 150, František Valeš ze 14. září 1949, s. 165, Miroslav Fous z 19. září 1949, s. 171, František Hecht st. z 12. září 1949, s. 173, Josef Kočí z 12. září 1949, s. 194, František Holzman z 10. září 1949, s. 197, František Ton z 9. září 1949, s. 201, František Horáček z 12. září 1949, s. 205, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, 2, č. V – 1416 Brno.

[311] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - Jaromír Brychta z 12. září 1949, s. 154, Jan Křížek ze 14. září 1949, s. 160, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno.

vlastní ozbrojenou skupinu, která byla včleněna do brigády J. Koziny a která operovala pod názvem *01 Jihlava*. Po válce byl vyznamenán válečným křížem. Při zatčení u něho byla také nalezena legitimace válečných poškozenců (Družina).[312]

Neméně zajímavý je příběh Antonína Totha pocházejícího z Ukrajiny. Za druhé světové války nejprve působil jako četník v maďarské armádě, avšak později zběhl a přidal se k armádě československé.[313]

Dalším armádním uprchlíkem byl Bedřich Touš. Neboť byl jeho otec německé národnosti, musel Touš v době okupace sloužit v německé armádě, jako vojín německé branné moci působil ve Vídni u pancéřového oddílu č. 39. Získal hodnost desátníka, avšak roku 1944 od německé armády zběhl.[314]

Podobný osud potkal i Jana Hrbáče, jehož otec na počátku 40. let získal německé občanství. Protože Jan Hrbáč tehdy ještě nebyl plnoletý, musel svého otce následovat, a tak stejně jako Touš nastoupil službu v německé armádě. Nejprve byl přiřazen k pěchotě a později působil u protiletadlového dělostřelectva ve Francii. V polovině roku 1944 při invazi spojenců do Francie však zběhl, následně se dostal do Anglie a zde se přihlásil do československé armády.[315]

A stručně ještě ke třem osobám a jejich činnosti v době okupace a těsně po ní. František Ton, v procesu odsouzený za zločin neoznámení trestného činu, byl za druhé světové války totálně nasazen v Říši, po osvobození 23. června

[312] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Julius Zamazal ze 16. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno, s. 49.
[313] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Antonín Toth z 9. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 124.
[314] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Bedřich Touš z 13. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 135.
[315] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Jan Hrbáč z 13. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 162.

1945 zabral v Cerekvi rolnickou usedlost po Němcích.[316] Josef Kučera byl zase v době okupace 2x vyšetřován pro sabotáž, ale odsouzen nebyl. Později působil jako dozorce vězňů ve Valdicích a následně od 1. dubna 1949 v Jihlavě.[317]

Proti Františku Hechtovi st. bylo zase roku 1945 v Jihlavě vedeno na základě malého retribučního dekretu[318] trestní řízení, v říjnu 1946 byl však pro nedostatek důkazů obvinění zproštěn.[319]

5.2. PŘÍPAD „FRANTIŠEK HAŠEK A SPOL.“

Hlavní přelíčení se skupinou „František Hašek a spol.“ proběhlo ve dnech 26. – 29. září 1950 v Pelhřimově.[320] Údajní členové této organizace byli obviněni z toho, že se v době od února do konce července 1949 pokusili rozvrátit stávající lidově – demokratické zřízení. Toho se měli dopustit tím, že vytvořili ilegální protistátně zaměřenou skupinu, jejímž úkolem bylo obstarávat různé hospodářské, politické i obranné zprávy. Někteří z obžalovaných se měli rovněž podílet na připravování vražd komunistických činitelů. Dále měli plánovat teroristické a záškodnické akce a rozšiřovat

[316] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Ton z 9. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 201.
[317] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Josef Kučera z 9. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 113.
[318] Malý retribuční dekret č. 138/1945 Sb. o trestání některých provinění proti národní cti byl přijat 27. října 1945. O provinění a výši trestu rozhodovaly okresní národní výbory, které podléhaly ministerstvu vnitra. Výbory mohly občany potrestat veřejným pokáráním, jedním rokem vězení či pokutou ve výši jednoho milionu korun československých. Více např. Kuklík, J., Mýty a realita tzv. „Benešových dekretů“. Praha 2002.
[319] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Hecht st. z 12. září 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno, s. 173.
[320] AMV Praha, Jménem republiky!, Or II/II 70/50, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. Hašek František), č. v – 1416 Brno, s. 22.

pobuřující ilegální tiskoviny, které měly vyzývat k novým volbám v Československu.[321]

Soudní líčení se na rozdíl od předešlých dvou konalo v Pelhřimově, což bylo snad dáno i tím, že čtyři ze sedmnácti obviněných měli nahlášené trvalé bydliště v Pelhřimově[322] a jeden v České Výskytné,[323] která spadala pod okres Pelhřimov. I když se nejednalo o převažující počet, šest dalších obžalovaných pocházelo přímo z Jihlavy[324] a zbývajících šest z blízkého okolí,[325] je zřejmé, že snahou bylo, aby se proces se skupinou, která měla být napojena přímo na organizaci „Veselého a spol.“, dostal do podvědomí co největšího počtu osob. Zároveň tím bylo poukázáno na rozsah a šíři celé organizace, na to, že jejími členy byly obyvatelé nejenom z Jihlavy a okolních vesnic.

V lednu 1950 bylo rozhodnuto, že František Hašek, člen skupiny „Veselého a spol.“, s nimi nebude ve stejném procesu odsouzen. Důvodem bylo to, že pokud by v tomto procesu představoval jednoho z obžalovaných, nemohla by být dostatečně zhodnocena jeho další trestná činnost, které se měl dopustit na Pelhřimovsku. Proto bylo rozhodnuto o tom, že v přelíčení „Veselého a spol.“ bude figurovat pouze jako svědek. Dále bylo usneseno to, že trestní

---

[321] AMV Praha, Jménem republiky!, Or II/II 70/50, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 22 – 26.

[322] AMV Praha, Zápisy o zatčeních - Antonín Hložek z 11. ledna 1950, s. 53, Zbyněk Stárek z 5. ledna 1950, s. 60, Antonín Štěpánek z 20. ledna 1950, s. 107, Václav Štěpánek z 21. ledna 1950, s. 114, In: Skupinový vyšetřovací sazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[323] AMV Praha, Zápis o výpovědi - Václav Kubík z 1. února 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 86.

[324] AMV Praha, Zápisy o zatčeních - František Hašek z 30. listopadu 1949, s. 28, Karel Vašek z 8. února 1950, s. 89, Alois Řídký z 9. prosince 1949, s. 118, Alois Hamerník z 22. prosince 1949, s. 143, Oldřich Veselý z 21. prosince 1949, s. 152, Sylva Tučková (se Sylvou Tučkovou zápis o zatčení ani o výpovědi proveden nebyl, neboť před zatčením uprchla s největší pravděpodobností do zahraničí a vyšetřovatelé, v době šetření a přípravy procesu, neznali místo jejího pobytu), In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č V – 1416 Brno.

[325] Jaroslav Zápotočný bydlel v Maršově okres Humpolec, František Zápotočný v Opatově rovněž okres Humpolec, Jan Dvořák v Dušejově okres Jihlava, František Kavka v Čučicích okres Rosice, Karel Tlapák ve Vranově okres Hlinsko a Vojtěch Krejčí v Táboře.

oznámení na pelhřimovskou skupinu bude učiněno zvlášť a Hašek bude postaven do jejího čela. Důvodem mělo být to, že to měl být právě on, kdo do organizace zapojil všechny osoby z Pelhřimova. Rovněž se došlo k závěru, že přelíčení právě v takovéto podobě bude mít „hodnotný politický význam“, což bude ve zdejším kraji i „kladně“ působit na „pracující lid“.[326]

František Hašek, který se narodil 1. srpna 1916 v Moravských Budějovicích, byl zatčen pro podezření z protistátní činnosti 30. listopadu 1949 o desáté hodině dopolední v Jihlavě. Pocházel ze tříčlenné úřednické rodiny. V době okupace byl jeho bratr Milan Kříž, který sloužil za okupace u protektorátní policie, pro ilegální činnost roku 1943 popraven. Sám František Hašek u výpovědi uvedl, že on sám nebyl za doby okupace perzekuován. Za prvé republiky byl členem republikánské strany, ze které byl však vyloučen. Teprve až roku 1947 se stal členem KSČ, ve které byl i v době svého zatčení.[327]

František Hašek, který se údajně s Karlem Veselým stýkal od samého počátku založení ilegální skupiny „Veselého a spol.“, měl poté, kdy se tato skupina rozšířila, na popud Karla Veselého založit ilegální protistátní skupinu v Pelhřimově a jeho okolí a postupně na ni napojit dalších deset osob.[328]

Členové skupiny také čelili obvinění z toho, že v měsíci červnu roku 1949 obdrželi tři ruční granáty, kterými měli odstranit poslance KSČ Šmída, předsedu ONV v Pelhřimově Hraběte a jistého ruského důstojníka, jehož jméno ve výslechových protokolech není uvedeno. U Františka Haška, kde se měly konat ilegální schůzky při jedné z nich, kdy měli být přítomni

[326] AMV Praha, Útvar 520 a, 18. ledna 1950 k rukám referátu 62c, In: Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 55 – 57.
[327] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Hašek z 9. prosince 1949?, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 31.
[328] AMV Praha, Trestní oznámení, Or II/II 70/50, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 3- 17.

i odsouzení Rod a Veselý, měl Jaroslav Zápotočný doporučit také odstranění poručíka SNB Tolmy.[329]

Dalším z obvinění, kterému skupina čelila, byla skutečnost, že se František Hašek měl údajně rozhodnout navázat spojení s důstojníky ČSA. Z tohoto důvodu měl do své skupiny také přizvat Václava Štěpánka a jeho syna Antonína, kteří mu měli zprostředkovat schůzku s některými důstojníky z pelhřimovské posádky.[330]

Antonín Štěpánek měl být také pověřen opatřením zbraní ze závodních milic a s Františkem Haškem se měli rovněž domluvit na osvobození kaplana Merta, jenž se v té době nalézal ve věznici v Českých Budějovicích.[331]

František Hašek měl taktéž ze své vlastní iniciativy vymyslet plán na vyhození sekretariátu KSČ v Pelhřimově. Dále podle pokynů Karla Veselého měl převážet v měsíci květnu 1949 společně s Karlem Vaškem strojní pušku i s náboji, kterou měl převzít od Sylvy Tučkové, manželky Jana Tučka, a kterou měl následně odevzdat Jaroslavu Zápotočnému.[332]

Někdy na přelomu měsíců června a července 1949 měl být do organizace Karlem Veselým zapojen i Alois Řídký.[333] Na základě daných směrnic měl utvořit samostatnou ilegální skupinu, která se měla soustředit na úkoly povahy organizační a na získávání zpráv rázu politického, hospodářského a obranného. Alois Řídký byl údajně již jednou zapojen do protistátní skupiny a to v září roku 1948, neboť byl však jeden člen této skupiny zatčen, v polovině října 1948 měl této činnosti A. Řídký zanechat.[334]

---

[329] Tamtéž.
[330] Tamtéž.
[331] Tamtéž.
[332] Tamtéž.
[333] Alois Řídký se stal roku 1947 zaměstnancem sekretariátu ČSL a vykonával funkci redaktora v administraci „Lidová obroda" v Jihlavě.
[334] AMV Praha, Zpráva o vyšetření, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 5 – 16.

Alois Řídký měl do skupiny získat další osoby a to Karla Tlapáka z Havlíčkova Brodu a Vojtěcha Krejčího. Všichni tři Řídký, Tlapák a Krejčí byli následně souzeni v procesu „Hašek a spol."[335]

Karel Tlapák měl do činnosti dále zapojit Jaroslava Johanidese, který údajně na základě daných směrnic založil vlastní skupinu v Golčově Jeníkově a v jeho okolí. Na obviněného Jaroslava Johanidese učinilo následně trestné oznámení KV – StB Pardubice. Stejné velitelství učinilo trestní oznámení na Bedřicha Štáfla z Havlíčkova Brodu a to z toho důvodu, že i on měl založit ilegální skupinu tentokráte v Havlíčkově Brodě a jeho okolí.[336]

Podle vyšetřovatelů s největší pravděpodobností právě také Alois Řídký získal v měsíci červenci 1949 ke spolupráci i příslušníky SNB strážmistra Aloise Hamerníka a Oldřicha Veselého, od kterých požadoval zprávy z řad příslušníků SNB.[337]

Alois Hamerník i Oldřich Veselý pracovali na Krajském velitelství StB v Jihlavě.[338] Alois Hamerník pocházel ze zemědělské nábožensky zaměřené rodiny, za druhé světové války byl v letech 1942 – 1944 totálně nasazen u Glockneru. Po únoru 1948 vstoupil do KSČ, jeho otec a dva bratři byli původně členy sociální demokracie, ale po sloučení se rovněž stali členy KSČ. Od roku 1946 byl pak Hamerník členem ROH a od roku 1949 byl členem Svazu přátel SSSR a členem Sokola. V protokolu o zatčení Alois Hamerník uvedl, že přesto, že je členem KSČ, o politické dění se nikdy příliš nezajímal.[339]

Spoluobviněný Oldřich Veselý nastoupil v říjnu 1942, v důsledku pronásledování německými úřady, k bývalé protektorátní policii v Mladé

[335] Tamtéž.
[336] Tamtéž.
[337] Tamtéž.
[338] AMV Praha, Zápisy o výpovědích – Alois Hamerník ze 4. ledna 1950, s. 144, Oldřich Veselý z 22. prosince 1949, s. 153, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.
[339] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Alois Hamerník ze 4. ledna 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 144.

Boleslavi. Roku 1946 vstoupil do KSČ, od roku 1945 byl také organizován v ROH a ve Svazu přátel SSSR. V době zatčení byl také členem Sokola.[340]

Při domovní prohlídce měly být u Aloise Hamerníka nalezeny přísně tajné zápisy a náčrty o zbraních, které byly následně zabaveny a přiloženy k věcem doličným. Alois Hamerník byl zatčen v Jihlavě 22. prosince 1949 v sedm hodin večer u KV – StB pro podezření z trestných činů podle z. č. 231/48 Sb.,[341] vyslechnut byl 4. ledna 1950. Na konci jeho výslechového protokolu je uvedeno, že činy, ze kterých byl obviněn, dlouho popíral, ale že se nakonec pod tíhou důkazů z větší části přiznal. Svými výpověďmi ho měli také usvědčit Alois Řídký a Oldřich Veselý.[342]

Oldřich Veselý byl zatčen v Jihlavě 21. prosince 1949 ve čtyři hodiny odpoledne[343] a vyslechnut byl o den později 22. prosince 1949. Rovněž i on se měl nakonec pod tíhou důkazů z části přiznat, rozhodně však popíral, stejně jako Hamerník, že by věděl o ilegální činnosti Řídkého. Svými výpověďmi jej měli usvědčit i Alois Řídký a Alois Hamerník.[344]

Přitěžující okolností se pro Aloise Hamerníka i Oldřicha Veselého stalo zajisté i to, že do zatýkacích protokolů uvedli, že jsou věřícími, přihlásili se k Římskokatolické církvi.[345]

V zatýkacích protokolech, které obdržela i správa místní věznice, bylo u obou obžalovaných také uvedeno, že musí být ve věznici drženi odděleně a

---

[340] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Oldřich Veselý z 22 prosince 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 153.
[341] AMV Praha, Zápis o zatčení – Alois Hamerník z 22. prosince 1949, s. 143, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 143.
[342] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Alois Hamerník ze 4. ledna 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 151.
[343] AMV Praha, Zápis o zatčení – Oldřich Veselý z 21. prosince 1949, s. 152, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 152.
[344] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Oldřich Veselý z 22. prosince 1949, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 160.
[345] AMV Praha, Zápisy o zatčení – Alois Hamerník z 22. prosince 1949, s. 143, Oldřich Veselý 21. prosince 1949, s. 152, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

že nesmí přijít do kontaktu s žádnými jinými osobami zatčenými v souvislosti s případem „Veselý, Rod a Tuček.“[346]

Do pelhřimovské organizace měla být Františkem Haškem rovněž zapojena Sylva Tučková, manželka Jana Tučka. Ke skupině se měla přidat v dubnu 1949, krátce po zatčení svého manžela. Usvědčena byla výpovědí Františka Haška, sama však vyslechnuta nebyla, neboť uprchla. Celostátní pátrání po ní bylo vyhlášeno 26. ledna 1950.[347]

Ze sedmnácti obviněných a následně odsouzených dostal nejvyšší trest František Hašek odsouzený za zločin velezrady a vyzvědačství na doživotí, nejnižší trest v trvání 1,5 roku za zločin neoznámení trestného činu obdržel Václav Štěpánek.[348]

Tabulka č. 7 – Odsouzení v procesu „František Hašek a spol.“, seřazeno podle výše trestu.

JMÉNO	ROZSUDEK	DÉLKA TRESTU
FRANTIŠEK HAŠEK	zločin velezrady, vyzvědačství	doživotí
FRANTIŠEK KAVKA	zločin velezrady	22 let
ALOIS ŘÍDKÝ	zločin velezrady, vyzvědačství	22 let
JAROSLAV ZÁPOTOČNÝ	zločin velezrady	20 let
ANTONÍN HLOŽEK	zločin velezrady	15 let
ANTONÍN ŠTĚPÁNEK	zločin velezrady	12 let
KAREL TLAPÁK	zločin velezrady	10 let
ALOIS HAMERNÍK	zločin ohrožení obrany republiky	8 let
OLDŘICH VESELÝ	zločin ohrožení obrany republiky	8 let
JAN DVOŘÁK	zločin sdružování proti státu	6 let
VÁCLAV KUBÍK	zločin sdružování proti státu	6 let
FRANTIŠEK ZÁPOTOČNÝ	zločin sdružování proti státu	6 let

[346] Toto nařízení se týkalo všech osob, které byly zatčeny v souvislosti s případy „Veselý a spol“, „Hecht a spol.“ a „Hašek a spol.“.

[347] AMV Praha, Trestní oznámení, Or II/II 70/50, III. Zpráva o vyšetření, Tučková Sylva, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 12 – 13.

[348] AMV Praha, Jménem republiky!, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 22 – 26.

ZBYNĚK STÁREK	zločin neoznámení trestného činu	4,5 roku
KAREL VAŠEK	zločin neoznámení trestného činu	4 roky
VOJTĚCH KREJČÍ	zločin neoznámení trestného činu	2 roky
VÁCLAV ŠTĚPÁNEK	zločin neoznámení trestného činu	1,5 roku
SYLVA TUČKOVÁ (roz. Zbořilová)		

Odsouzeným byl také uložen vedlejší peněžitý trest[349] u Zbyňka Stárka ve výši 100 000 Kčs, u Františka Kavky a Jaroslava Zápotočného ve výši 50 000 Kčs, u Františka Hechta a Aloise Řídkého se jednalo o částku 20 000 Kčs a u Antonína Hložka o sumu ve výši 10 000 Kčs, v případě nedobytnosti měl být odsouzeným prodloužen trest o šest měsíců. U dalších osmi obžalovaných[350] pak byl rovněž vyměřen vedlejší peněžitý trest ve výši 10 000 Kčs a v případě nedobytnosti ztráta svobody na další jeden měsíc.[351]

Dále byla[352] u Františka Haška, Antonína Hložka, Jaroslava Zápotočného, Františka Kavky, Antonína Štěpánka, Aloise Řídkého a Karla Tlapáka provedena konfiskace veškerého majetku.[353]

U obviněných došlo rovněž k propadnutí předmětů,[354] jichž bylo použito ke spáchání trestných činů, ve prospěch státu.[355] Podle výše uvedeného zákona došlo také ke ztrátě čestných práv občanských[356] z toho u pěti odsouzených[357] s tím, že nezpůsobilost k jejich novému nabytí zaniká po uplynutí 10 let

[349] Podle § 47 z. č. 231/48 Sb.
[350] František Zápotočný, Jan Dvořák, Václav Kubík, Karel Vašek, Antonín Štěpánek, Václav Štěpánek, Karel Tlapák, Vojtěch Krejčí.
[351] AMV Praha, Jménem republiky!, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol., (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 22 – 26.
[352] Podle § 48 z. č. 231/48 Sb.
[353] AMV Praha, Jménem republiky!, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol., (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 22 – 26.
[354] Podle § 50 z. č. 231/48 Sb.
[355] AMV Praha, Jménem republiky!, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 22 – 26.
[356] Podle § 52 z. č. 231/48 Sb.
[357] František Hašek, Antonín Hložek, Jaroslav Zápotočný, František Kavka, Alois Řídký.

od výkonu nebo promlčení hlavního trestu, u dalších pěti[358] s lhůtou 5 let a u zbývajících sedmi[359] s lhůtou 3 let.[360]

Alois Hamerník a Oldřich Veselý měli být také původně obžalováni ze zločinu velezrady, ale nakonec bylo[361] z této obžaloby upuštěno a Hamerník s Veselým byli odsouzeni pouze za zločin ohrožení obrany republiky.[362]

Nejmladšímu ze sedmnácti obviněných Aloisu Řídkému bylo v době konání procesu 24 let, nejstaršímu Václavu Štěpánkovi 62 let. Jedenáct obviněných bylo v době konání soudního procesu ženatých,[363] pět svobodných[364] v zápisu u Václava Štěpánka pak není jeho stav uveden. Dále mělo patnáct osob ve výslechových záznamech uvedeno, že jsou věřící,[365] dvanáct z nich se

---

[358] František Zápotočný, Jan Dvořák, Václav Kubík, Antonín Štěpánek, Karel Tlapák.

[359] Alois Hamerník, Oldřich Veselý, Zbyněk Stárek, Karel Vašek, Vojtěch Krejčí, Václav Štěpánek.

[360] AMV Praha, Jménem republiky!, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 25.

[361] Podle § 162 lit. c/nov. tr. z.

[362] AMV Praha, Jménem republiky!, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 26.

[363] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - František Hašek z 5. srpna 1949, s. 31, Antonín Hložek z 12. ledna 1950, s. 54, Zbyněk Stárek z 10. ledna 1950, s. 61, Jaroslav Zápotočný z 1. února 1950, s. 69, Jan Dvořák z 28. ledna 1950, s. 82, Václav Kubík z 1. února 1950, s. 86, Karel Vašek z 9. února 1950, s. 91, Alois Řídký z 10. ledna 1950, s. 120, Karel Tlapák ze 3. ledna 1950, s. 132, Vojtěch Krejčí ze 4. ledna 1950, s. 140, Sylva Tučková, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant a spol.), č. V – 1416 Brno.

[364] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - František Zápotočný z 31. ledna 1950, s. 77, František Kavka ze 6. února 1950, s. 98, Antonín Štěpánek z 23. ledna 1950, s. 108, Alois Hamerník ze 4. ledna 1950, s. 144, Oldřich Veselý z 22. prosince 1949, s. 153, In: Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[365] Pouze u dvou osob ne Václav Štěpánek, Sylva Tučková.

přihlásilo k Římskokatolické církvi,[366] dva k Českobratrské církvi evangelické[367] a jeden k Československé církvi evangelické.[368]

Třináct obžalovaných bylo do února 1948 členy některé z politických stran, dva z nich byli členy KSČ,[369] pět osob přináleželo k Československé straně lidové,[370] pět k Československé straně národně socialisté[371] a jeden k Československé sociální demokracii,[372] tři zbývající osoby byly bez politické příslušnosti.[373]

Situace a postavení jednotlivých politických stran se radikálně změnila po únoru 1948, kdy došlo mimo jiné k tomu, že část obyvatel, přestoupila ze své původní strany do KSČ, nebo ti, kteří doposud nebyli členy žádné strany, do

---

[366] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - František Hašek z 5. srpna 1949, s. 31, Antonín Hložek z 12. ledna 1950, s. 54, Zbyněk Stárek z 10. ledna 1950, s. 61, Václav Kubík z 1. února 1950, s. 86, Karel Vašek z 9. února 1950, s. 91, František Kavka ze 6. února 1950, s. 98, Antonín Štěpánek z 23. ledna 1950, s. 108, Alois Řídký z 10. ledna 1950, s. 120, Karel Tlapák ze 3. ledna 1950, s. 132, Vojtěch Krejčí ze 4. ledna 1950, s. 140, Alois Hamerník ze 4. ledna 1950, s. 144, Oldřich Veselý z 22. prosince 1949, s. 153, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[367] AMV Praha, Zápisy o výpovědí - František Zápotočný ze 31. ledna 1950, s. 77, Jan Dvořák z 28. ledna 1950, s. 82, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[368] AMV Praha, Zápis o výpovědi - Jaroslav Zápotočný z 1. února 1950, s. 69, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno. s. 69.

[369] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - František Hašek z 5. srpna 1949, s. 31, Oldřich Veselý z 22. prosince 1949, s. 153, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[370] Zápis o výpovědích - Antonín Hložek 12. ledna 1950, s. 55, František Kavka ze 6. února 1950, s. 98 - 99, Alois Řídký z 10. ledna 1950, s. 120, Karel Tlapák ze 3. ledna 1950, s. 134, Vojtěch Krejčí ze 4. ledna 1950, s. 140 – 141, AMV Praha, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[371] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - Jaroslav Zápotočný z 1. února 1950, s. 69 - 70, František Zápotočný ze 31. ledna 1950, s. 77, Jan Dvořák z 28. ledna 1950, s. 83, Václav Kubík z 1. února 1950, s. 86 - 87, Václav Štěpánek z 21. ledna 1950, s. 115, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[372] AMV Praha, Zápis o výpovědi - Karel Vašek z 9. února 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 91.

[373] AMV Praha, Zápisy o výpovědích - Antonín Štěpánek z 23 ledna 1950, s. 109, Zbyněk Stárek z 10. ledna 1950, s. 62, Alois Hamerník ze 4. ledna 1950, s. 144 – 145, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

KSČ vstoupili. A tak v době, kdy byli údajní členové „Haškovy skupiny“ zatčeni, jejich politická příslušnost byla jiná než před únorem 1948.

Tabulka č. 8 – Politická příslušnost obviněných v době jejich zatčení.

ČSL	ČSNS	KSČ	BEZ POLITICKÉ PŘÍSLUŠNOSTI
4[374]	–	4[375]	8[376]

Po Únoru se rovněž začalo jinak pohlížet na členství v různých sportovních a křesťanských spolcích jako byl Orel a Sokol. Ze souzených ve skupině „Hašek a spol.“ byli Antonín Štěpánek a Vojtěch Krejčí[377] v minulých letech, tedy před rokem 1948, členy Sokola, Antonín Hložek,[378] Alois Hamerník a Oldřich Veselý pak byli jeho členy i v době svého zatčení.[379] Antonín Hložek, František Kavka a Karel Tlapák byli dříve rovněž organizováni v Orlu.[380]

I v tomto případu je zajímavé blíže se seznámit se životy některých obviněných za druhé světové války a po osvobození. Právě to, jak činní někteří ze souzených v této době byli, hrálo při obvinění a během procesu další důležitou roli. Namísto, aby se partyzánská činnost, či účast v západní armádě, stala pro tyto muže a ženy devízou toho, že budou bráni jako ti, kteří bojovali

[374] František Kavka, Alois Řídký, Karel Tlapák, Vojtěch Krejčí.

[375] František Hašek, Karel Vašek, Alois Hamerník, Oldřich Veselý.

[376] Antonín Hložek, Jaroslav Zápotočný, František Zápotočný, Jan Dvořák, Václav Kubík, Antonín Štěpánek, Václav Štěpánek, Zbyněk Stárek.

[377] Ze zápisu u jeho osoby není zcela zřejmé, zda byl členem Sokola i po sloučení všech tělovýchovných organizací.

[378] Antonín Hložek, který byl v době zatčení členem Sokola se stal v Pelhřimově také členem spolku Marathon.

[379] AMV Praha, Zápisy o výpovědích – Antonín Hložek z 12. ledna 1950, s. 54 – 55, Alois Hamerník ze 4. ledna 1950, s. 145, Oldřich Veselý z 22. prosince 1949, s. 154, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

[380] AMV Praha, Zápisy o výpovědích – Antonín Hložek z 12. ledna 1950, s. 54 – 55, František Kavka ze 6. února 1950, s 98, Karel Tlapák ze 3. ledna 1950 s. 134, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.) č. V – 1416 Brno.

za vlast, že na ně bude pohlíženo jako na hrdiny, stal se po únoru 1948 pravý opak. Ani soudní proces „Hašek a spol." se tak neobešel bez těchto hrdinů.

Mezi osoby, které za druhé světové války nezůstaly nečinnými patřil i Zbyněk Stárek. Za okupace se stal v Táboře členem ilegální organizace *Vacek – Červinka* a rovněž se podílel na vydávání ilegálního časopisu „V boj". Pro tuto svoji činnost byl 10. března 1943 gestapem zatčen a až do 15. dubna 1945 postupně vězněn v Táboře, Terezíně, Kladně a Buchenwaldu.[381] Vyšetřovateli je v zatýkacím protokolu uvedeno, že z tohoto důvodu, měl u sebe v době zatčení také průkaz organizace Vacek – Červinka číslo 393.[382]

Dalším z obviněných, kdo za doby bojů nezahálel, byl František Kavka. Na podzim roku 1944 se přidal k partyzánské skupině vedené Antonínem Řepkou z Moravského Krumlova. Jednalo se o ilegální skupinu, která byla řízena jistým Hybešem. V květnu roku 1945 pak měla tato skupina navázat spojení s RA.[383]

Další obviněný Antonín Štěpánek byl po roce 1948, ještě před svým zatčením, vyšetřován pro napomáhání k ilegálnímu útěku do zahraničí Jiřímu Vahalovi, pro nedostatek důkazu byl však osvobozen.[384] Jeho otec Václav Štěpánek, který byl v procesu „Hašek spol." rovněž obžalován a odsouzen, ve své výpovědi také uvedl, že na jeho syna byla podána žaloba z důvodu uveřejnění jistého článku, v němž se měl ostře ohradit proti bývalému prezidentu Edvardu Benešovi, avšak byl osvobozen.[385]

---

[381] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Zbyněk Stárek z 10. ledna 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 416 Brno, s. 61 – 62.

[382] AMV Praha, Zápis o zatčení – Zbyněk Stárek, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 60.

[383] AMV Praha, Zápis o výpovědi – František Kavka ze 6. února 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 98.

[384] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Antonín Štěpánek z 23. ledna 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 108.

[385] AMV Praha, Zápis o výpovědi – Václav Štěpánek z 21. ledna 1950, In: Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno, s. 115.

5.3. SHRNUTÍ

V obou procesech bylo dohromady obžalováno z protistátní činnosti třiačtyřicet osob, až na Sylvu Tučkovou, které se jako jediné z obviněných podařilo uprchnout, byli všichni odsouzeni k různě dlouhým trestům nepodmíněně. Do trestu se každému z nich započítala jak zajišťovací tak vyšetřovací vazba, všichni obžalovaní také museli uhradit náklady na trestné řízení.

V těchto procesech, v nichž byla většina odsouzena za zločiny velezrady, vyzvědačství a neoznámení trestného činu, sice nepadly tresty absolutní, ale jejich výše byla i přesto vysoká, a to v rozmezí od osmi měsíců nepodmíněně až do trestu doživotního žaláře. Nikoho opět nezajímalo, zda se obvinění skutečně provinili a pokud ano, tak do jaké míry. Tempo a směr soudního přelíčení byl nastaven již v procesu se skupinou „Veselý a spol.“ a pokračovalo se v něm i nadále. A protože se jednalo o tzv. procesy navazující, prokuratura se snažila životy a činnost osob, v těchto procesech souzené, co nejvíce proplést s odsouzenými v tzv. hlavním procesu. O tom, jakou práci si s tím vyšetřovatelé dali, svědčí i orientační plány,[386] které pro větší přehlednost a názornost, vyhotovili.

I v těchto případech se po vynesení rozsudků obžalovaní odvolali, avšak neúspěšně. Po propuštění se pak například František Hecht,[387] Bedřich Touš,[388] a Jiří Pražák[389] pokoušeli u Krajského soudu v Brně v průběhu šedesátých

---

[386] Konkrétně se jedná o tři orientační plány, jedním je velký orientační plán vyhotovený především kvůli případu „Veselý a spol.“ , a pak dva menší plánky patřící k případu „Hašek a spol.,“. Více viz. přílohy 16, 17 a 18. AMV Praha, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

[387] AMV Praha, Usnesení, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 223.

[388] AMV Praha, Usnesení, In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 220.

[389] AMV Praha, Usnesení – 1Tr 32/68. In: Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno, s. 221.

a sedmdesátých let o přezkoumání soudního řízení a rozsudku, neúspěšně. Spravedlnosti všichni odsouzení dosáhli až na počátku devadesátých let dvacátého století, kdy došlo k jejich rehabilitaci.

Na rozdíl od hlavního procesu „Veselý a spol.“, nebyly tyto dva navazující procesy nijak medializovány, a to i přesto, že proces se skupinou „František Hecht a spol.“ začal před Krajským soudem v Jihlavě hned tři dny po ukončení soudního procesu s „hlavní skupinou.“ Ani o druhém procesu „František Hašek a spol.“ nenajdeme v novinách žádný článek.

6. ZÁVĚR

Perzekuce a politické procesy se staly nelichotivou a nedílnou součástí československých dějin dvacátého století. Jejich rozsah a „tvrdost" se sice s vývojovými etapami komunistického režimu měnily, nikdy však po jeho dobu zcela nezmizely. Určitým způsobem tak pomáhají dokreslit obraz společnosti, která byla tohoto bezpráví svědkem a zároveň určit politické, morální a etické směřování lidí, kteří v této době žili.

Jedním z cílů předložené práce bylo stručně nastínit procesy, které se v Jihlavském kraji na počátku padesátých let dvacátého století v tzv. zakladatelském období odehrály. A zároveň ukázat, že soudní přelíčení, která tu byla projednávána, se týkala osob patřícím ke stejným skupinám jako tomu bylo v procesech celorepublikového významu. Z dalšího bádání by zajisté vyplynulo i to, že shodné rysy mají tyto procesy i s dalšími soudními přelíčeními odehrávajícími se v jiných regionech.

Největší část práce byla věnovaná procesům „Karel Veselý a spol.", „František Hecht a spol." a „František Hašek a spol.". Tato tři soudní přelíčení byla svým rozsahem, mírou perzekucí a výší rozsudků prvními tohoto typu v kraji. Komunistický režim v nich označil činnost obviněných za nepřátelskou a je samotné za osoby neštítící se žádných skutků. Pravdou sice je, že kromě Sylvy Tučkové, které se podařilo před zatčením uprchnout, se zbývajících šedesát pět mužů k činům, které jim byly ve výslechových protokolech předkládány, doznali. Není však pochyb o tom, že tak učinili pod psychickým i fyzickým nátlakem. Obžalovaní tak byli usvědčeni na základě vynuceného doznání, nebo usvědčením některého z dalších obviněných.

Soudní přelíčení byla zakončena vysokými, nepřiměřenými tresty, u Veselého, Roda a Tučka dokonce těmi nejvyššími. Několik dní po jejich

vykonání byla 27. června 1950 na nádvoří věznice Státního soudu v Praze popravena i Milada Horáková (společně se Z. Kalandrou, O. Peclem a J. Buchalem). V následujícím období proběhla řada podobných procesů. Režim se v nich zbavoval nežádoucích osob, vysokými tresty, které byly v závěru procesů vyneseny, zastrašoval a umlčoval spoluobčany a upevňoval si svoji pozici.

Zajímavé je, si v rámci těchto tří procesů povšimnou toho, k jakým politickým stranám se obvinění hlásili. Pokud tak učiníme, zjistíme, že mnozí z nich byli členy KSČ, nebo měli přinejmenším v době svého zatčení do této strany podanou přihlášku. I přesto však byli obviněni, souzeni a odsouzeni za protistátní činy k vysokým trestům nepodmíněně. V tomto bodě se tedy rozcházím s Karlem Kaplanem, který tvrdí, že k pronásledování a obviňování členů KSČ docházelo až později. Tyto tři případy jsou důkazem toho, že se nejednalo o pravidlo. Zároveň je však nutné položit si otázku, z jakých důvodů a za jakým účelem tyto osoby do KSČ vstupovaly. Nabízí se totiž možnost, že někteří tak učinili z toho důvodu, aby se pokusili KSČ rozložit zevnitř. To je však otázka dalšího bádání a zkoumání archivních materiálů.

Práce sama nabízí několik dalších možností výzkumu a směřování, jednou z nich je např. zpracování činnosti Krajského soudu v Jihlavě. Detailnější zmapování by si však zasloužily i osudy jednotlivých obviněných, ale i pachatelé, mezi něž řadíme soudce, prokurátory a vyšetřovatele. Zajímavé by rovněž bylo tyto tři procesy, kterými jsem se v práci zabývala obšírněji, porovnat s podobnými procesy z ostatních regionů.

Komunistickému režimu se v prvních letech vlády podařilo zastrašit společnost do té míry, že se po několik následujících desetiletí stala takřka ochromenou. Perzekucí byla postižena téměř každá rodina. Nikdo si nemohl být jist tím, zda právě on nebude představiteli režimu zařazen do dalšího vykonstruovaného procesu a neskončí na šibenici.

Dnes se, a to především o případech „František Hecht a spol." a „František Hašek a spol.", příliš nepíše. Nijak se nepřipomínají osudy lidí v nich odsouzených či životní úděly jejich rodin, které si nesly nesmazatelný otisk, který mohl být smyt až po pádu komunistického režimu. I poté tu však zůstalo jisté vědomí toho, že právě jejich rodiny se staly oběťmi bezpráví a komunistického teroru.

7. POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA

PRAMENY

Archivní prameny

AMV Praha:

- Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

- Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

- Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

- Podsvazek vyšetřovacího svazku č. 4, Bartoš Vojtěch a spol., č. V – 1416 Brno.

- Operativní materiál 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

- Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

- Operativní materiál 3, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

- Operativní materiál 4, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

- Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno.

- Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 2, č. V – 1416 Brno.

- Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

MZA Brno:

Fond Krajský soud Jihlava (1920 – 1948), 1949 – 1960, prozatímní inventář C 137.

- B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1949 – 1950, č. 93.

- B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1951, č. 94.
- B spisy, Správní oddělení, Tajné spisy 1952 – 1953, č. 95.
- B spisy, Správní oddělení, Důvěrné spisy 1949 – 1952, č. 105.

SOkA Havlíčkův Brod (regionální tisk)

SOkA Jihlava (regionální tisk)

Okresní soud Havlíčkův Brod:

- Trestný rejstřík T 1949.
- Trestný rejstřík T 1950.
- Trestný rejstřík T 1951.
- Trestný rejstřík T 1952.
- Trestný rejstřík T 1953.

Regionální tisk

Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1949, č. 1 – 52.

Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1950, č. 1 – 52.

Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1951, č. 1 – 52.

Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1952, č. 1 – 52.

Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. 1953, č. 1 – 52.

Kraj Českomoravské Vysočiny. Věstník krajského národního výboru v Jihlavě. V Jihlavě 1. října 1950. r. II., č. 15 – 16.

Rudé právo. Do podzimních prací – do společných osevů. Vydává redakce Rudého práva pro okres Havlíčkův Brod. Havlíčkův Brod, r. 1950, č. 1 – 13.

Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou, r. I., 1952, č. 1 – 22.

Vesnické noviny okresu Ledeč nad Sázavou, r. II., 1953, č. 1 – 41.

Vesnické noviny Chotěbořska, r. I., 1951, č. 9, 18, 20.

Vesnické noviny Chotěbořska, r. II., 1952, č. 1 – 37.

Vesnické noviny Chotěbořska, r. III., 1953, č. 1 – 44.

Orální historie

Rozhovor s **Josefem Kočím,** 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

Rozhovor s **Eugenií Točíkovou,** 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

Filmové dokumenty

Běda tomu, skrze něhož pokušení přichází, 1950.

In nomine patris, režie J. Polišenský, 97 min, 2004.

Vrah se skrývá v poli. Třicet případů majora Zemana, režie J. Sequens, 1h 3 min, 1975.

Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera, režie P. Palovčík, 2006.

Rozhlasové dokumenty

Český rozhlas Rádio Česko, Příběhy 20. století: **Příběh Václava Vaška,** 15. října 2006. **Borské povstání,** 22. října 2006. **„Nic jsme tenkrát nevěděli,"** 29. října 2006. **Příběh řeholních sester boromejek,** 5. listopadu 2006. **Příběh důstojníka Miroslava Káchy,** 12. listopadu 2006. **Příběh Jaroslava Čermáka,** 19. listopadu 2006. **Příběh Františka Krause,** 26. listopadu 2006. **Příběh Oty Rambouska,** 3. prosince 2006. **Příběh manželů Citterbergových,** 17. prosince 2006. **Vánoční příběhy 20. století,** 24. prosince 2006. **Příběh Luboše Jednorožce – 1. díl,** 21. ledna 2007. **Příběh Luboše Jednorožce – 2. díl,** 28. ledna 2007. **Příběh Petra Rádla,** 11. února 2007. **Příběh Anny Magdaleny neboli Niny Schwarzové,** 18. února 2007. **Příběh L. Armbrustera, J. S. Hroznaty a**

F. Kohlíčka, 11. března 2007. **Útěk z Horního Slavkova – příběh Zdeňka Šticha a Karla Kukala,** 1. dubna 2007. **Osudy řeckokatolických kněží Ivana Ljavinece a Jána Eugena Košiče,** 22. dubna 2007. **Příběh Jana Romana, osamělého muže na útěku,** 29. dubna 2007. **Život v komunistických lágrech – 1. díl,** 6. května 2007. **Život v komunistických lágrech, příběh Václava Růžičky - 2. díl,** 13. května 2007. **Příběh politického vězně Miloslava Nerada,** 20. května 2007. **Příběh Tomáše Sedláčka – 1. díl,** 1. července 2007. **Příběh Tomáš Sedláčka – 2. díl – Konfrontace,** 8. července 2007. **Kulaci a kolektivizace aneb Soumrak selského stavu,** 15. července 2007. **Příběhy členů Církve adventistů sedmého dne – 1. díl,** 29. července 2007. **Příběhy členů Církve adventistů sedmého dne – 2. díl,** 5. srpna 2007. **Příběh Juliána Slepeckého,** 12. srpna 2007. **Příběh politického vězně Otto Neumanna, napůl Čecha a napůl Němce,** 26. srpna 2007. **Kandidát KSČ, který neprošel prověrkou … Josef Janczik,** 2. září 2007. **Jak vypadalo zatýkání v minulém století?** 9. září 2007. **Jak Státní bezpečnost v 50. letech vyšetřovala politické vězně,** 16. září 2007. **Cesty domů,** 7. října 2007. **Příběh dozorce z plzeňského kriminálu Bory Josefa Klesy,** 21. října 2007. **Příběh plukovníka a ve výslužbě Jiřího Zenáhlíka,** 28. října 2007. **Příběh leteckého akrobata Miloslava Komínka,** 18. listopadu 2007.

ONLINE DOKUMENTY

www.hrdinove.cz

www.kpv-cr.cz

www.totalita.cz

Tištěné prameny

Tajovský, V. B., Vít Tajovský opat želivského kláštera. Havlíčkův Brod 1990.

Tajovský, V. B. – Koubek, K., Želivské elegie. Pelhřimov. 1999.

LITERATURA

Arnot, M., Politické procesy v 50. letech na Havlíčkobrodsku. Metody Státní bezpečnosti a příprava kolektivizace na Vysočině. In: Sborník Havlíčkobrodské společnosti pro povznesení regionálně historického povědomí, č. 1, 2001, s. 13 – 20.

Balík, S. – Hloušek, V. – Holzer, J. – Šedo, J., Politický systém českých zemí 1848 – 1989. Brno 2004.

Bartoš, K., Zpráva o putování v komunistických archivech. Praha – Paříž (1948-1968). Praha – Litomyšl 2000.

Bohuňovská, M., Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera. Jihlava 2006.

Bouček, J., 27. 6. 1950 poprava Záviše Kalandry. Česká kulturní avantgarda a KSČ. Praha 2006.

Brandes, D., Češi pod německým protektorátem. Okupační politika, kolaborace a odboj 1939 – 1945. Praha 1999.

Bystrov, V., Únosy československých občanů do Sovětského svazu v letech 1945 – 1955. Praha 2003 – ÚDV.

Cílek, R., Čas triumfu, čas pomsty. Třebíč 1997.

Čelovský, B., Strana světí prostředky. Martyrium faráře Josefa Toufara. Šenov u Ostravy 2001.

Doležal, M., Dějiny státu a práva v Československu 1938 – 1960. Praha 1986.

Dvořáková, Z., Navzdory nenávisti a mstě. Z politických procesů 1952 – 1953. Třebíč 2002.

Dvořáková, Z., Z letopisů třetího odboje. Praha 1992.

Dvořáková, Z., Politikové na útěku. Osudy změněné 25. únorem 1948. Praha 2004.

Drašner, F., Číhošťský zázrak. Ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů. Havlíčkův Brod 1990.

Gebhart, J., - Kuklík, J., Dramatické i všední dny protektorátu. Praha 1996.

Hahnová, E., Sudetoněmecký problém: obtížné loučení s minulostí. Praha 1996.

Hahnová, E. – Hahn, H. H., Sudetoněmecká vzpomínání a zapomínání. Praha 2002.

Hanuš, J. – Stříbrný, J., Stát a církev v roce 1950. Brno 2000.

Hejl, V., Zpráva o organizovaném násilí. Praha 1990.

Honzíková, M., Politické procesy padesátých let – Krajský soud v Ústí nad Labem 1953 – 1954. Diplomová práce. Liberec 2006.

Ivanov, M., Justiční vražda aneb smrt Milady Horákové. Praha 1991.

Jech, K., Soumrak selského stavu 1945 – 1960. Praha 2001.

Jelínek, Z., Operace Silver A. Praha 1992.

Kalous, J., Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Číhošť. Praha ÚDV 2001.

Kaplan, K., Nebezpečná bezpečnost. Státní bezpečnost 1948 – 1956. Brno 1999.

Kaplan, K., Největší politický proces: „M. Horáková a spol.", Praha 1995.

Kaplan, K., Nekrvavá revoluce. Praha 1993.

Kaplan, K., Pět kapitol o únoru. Brno 1997.

Kaplan, K., Poslední rok prezidenta. Edvard Beneš v roce 1948. Praha 1993.

Kaplan, K., Pravda o Československu 1945 – 1948. Praha 1990.

Kaplan, K., Zpráva o zavraždění generálního tajemníka. Praha 1992.

Kaplan, K., Těžká cesta. Spor Československa s Vatikánem 1963 – 1973. Brno 2001.

Kaplan, K., StB o sobě. Výpověď vyšetřovatele Bohumila Doubka. Praha 2002.

Kaplan, K., Sovětští poradci v Československu 1949 – 1956. Praha 1993.

Kaplan, K., Stát a církev v Československu 1948 – 1953, Brno 1993.

Kaplan, K. – Paleček, P., Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno 2001.

Kaplan, K. – Pacl, V., Tajný prostor Jáchymov. České Budějovice 1993.

Kaplan, K. – Kosatík, P., Gottwaldovi muži. Praha – Litomyšl 2004.

Kaplan, K. – Tomášek, D., O cenzuře v Československu v letech 1945 – 1956. Praha 1994.

Kocian, J., Československá strana národně socialistická v letech 1945 – 1948. Organizace, program, politika. Brno 2002.

Kuklík, J., Mýty a realita tzv. „Benešových dekretů". Praha 2002.

Kural, V., Vlastenci proti okupaci: ústřední vedení odboje domácího 1940 – 1943. Praha 1997.

Kratochvíl, A., Žaluji 1. Stalinská justice v Československu. Praha 1990.

Kratochvíl, A., Žaluji 2. Vrátit slovo umlčeným. Praha 1990.

Kratochvíl, A., Žaluji 3. Cesta k Sionu. Praha 1990.

Kvasil, B., Partyzánské hnutí na Havlíčkobrodsku. Havlíčkův Brod 1976.

Liška, O. a kol., Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918 – 1989. Praha ÚDV 2006.

Mastný, V., Protektorát a osud českého odboje. Praha 2003.

Míčová, K., Politické procesy v 50. letech 20. století na Havlíčkobrodsku – procesy se zemědělci v okolí Chotěboře. Diplomová práce. Pardubice 2005.

Mládková, B., Politické procesy 50. let – Krajský soud v Liberci 1953 – 1954. Diplomová práce. Liberec 2005.

Moulis, M., Průvodce po nacistických koncentračních táborech. Praha 1999.

Pasák, T., JUDr. Emil Hácha (1938 – 1945). Praha 1997.

Pernes, J., Dějiny Československa očima Dikobrazu 1945 – 1990. Brno 2003.

Pisková, R. a kol., Komunismus na Vysočině. Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti III. Jihlava 2001.

Rázek, A., StB + justice. Nástroje třídního boje v akci BABICE. Praha ÚDV 2002.

Růžička, M., Osudy politických vězňů Havlíčkobrodska 1948 – 1989. Havlíčkův Brod 1999.

Slanina, J. – Vališ Z., Generál Karel Kutlvašr. Praha 1993.

Staněk, T., Vysídlení Němců z Československa. Předpoklady, průběh a důsledky vysídlení Němců z Československa (1918 – 1948). Ostrava 1992.

Ströbinger, R. – Nešvera, K., Stalo se v adventu. Číhošťský zázrak. Praha 1991.

Štěpánek, A. – Klukanová, L., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti. Vydáno k odhalení památníku obětem popraveným v Jihlavě v létech 1950 – 1952. Jihlava. (nedatováno)

Štěpánek, A. – Laštovička, Z. a kol., Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti II. Publikace k odhalení památníku zničené sochy T. G. Masaryka v Jihlavě. Jihlava. (nedatováno)

Tomek, P., Dvě studie o československém vězeňství 1948 – 1989. Praha ÚDV 2000.

Utitz, B., Neuzavřená kapitola. Politické procesy padesátých let. Praha 1990.

Vaněk, M. a kol., Orální historie. Metodické a „technické" postupy. Olomouc 2003.

Vorel, J. – Šimánková, A. a kol., Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech I., Praha ÚDV 2003.

Vorel, J. – Šimánková, A. – Babka, L., Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech II., III., Praha ÚDV 2004.

Zejda, R., Babice 1951. Věnováno 50. výročí všech obětí. Třebíč 2001.

ELEKTRONICKÁ PUBLIKACE

ASPI. Automatizovaný systém právních informací. [CD-ROM]. Verze 7 pro Windows, ASPI Publishing, s.r.o., 2000-2001. Program pro vyhledávání v databázi právnických informací.

8. SEZNAM ZKRATEK

AMV	Archiv Ministerstva vnitra
CIC	Counter Intelligence Corps – Protišpionážní sbory; americká zpravodajská služba; předchůdce CIA
č.	číslo
ČSA	Československá armáda
ČSD	České státní dráhy (do roku 1950)
ČSL	Československá strana lidová
ČSNS	Československá strana národně socialistická
ČSSD	Československá sociální demokracie
ČSSS	Československé státní statky
dr.	doktor
JNV	jednotný národní výbor
JSČZ	Jednotný svaz českých zemědělců
KAV	krajský akční výbor
KNV	krajský národní výbor
kpt.	kapitán
KPV	Konfederace politických vězňů
KSČ	Komunistická strana Československa
lit.	litera
ml.	mladší
MNO	Ministerstvo národní obrany
MZA	Moravský zemský archiv
nar.	narozen/a
nov.	novela
odst.	odstavec

ONV	okresní národní výbor
okr.	okres
ROH	Revoluční odborové hnutí
Sb.	Sbírka zákonů
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SOkA	Státní okresní archiv
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
StB	Státní bezpečnost
st.	starší
SVS	Sbor vězeňské stráže
škpt.	štábní kapitán
t. č.	toho času
TNP	tábor nucené práce
t. r.	téhož roku
ÚDV	Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu
z. č.	zákon číslo

9. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. VI., č. 1., 7. ledna 1950, s. 5.

Příloha č. 2: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. VI., č. 21., 27. května 1950, s. 5.

Příloha č. 3: Vesnické noviny Chotěbořska, r. I., č. 20., 6. října 1951, s. 4.

Příloha č. 4: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. VI., č. 6., 11. února 1950, s. 2.

Příloha č. 5: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. VI., č. 7., 18. února 1950, s. 5.

Příloha č. 6: Jiskra. Orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, r. VI., č. 8., 25. února 1950, s. 9.

Příloha č. 7: Kopie trestního oznámení v případu „Veselý a spol." v Jihlavě roku 1949, AMV Praha, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V - 1416 Brno.

Příloha č. 8: Kopie velkého orientačního plánu v případu „Karel Veselý a spol.", AMV Praha, Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

Příloha č. 9: Kopie malého orientačního plánu v případu „Karel Veselý a spol.", AMV Praha, Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

Příloha č. 10: Kopie rozsudku v případu „Veselý a spol." v Jihlavě v roce 1950, AMV Praha, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

Příloha č. 11: Seznam odsouzených (podle výše trestu) s obviněními a vynesenými rozsudky v případu „Karel Veselý a spol."

Příloha č. 12: Fotografie Karla Veselého, Františka Roda, Jana Tučka, Jaroslava Šlezingera a Josefa Kočího, AMV Praha, Skupinový vyšetřovací podsvazek č. 1, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

Příloha č. 13: Budova bývalého Krajského soudu a vazební věznice v Jihlavě.

Příloha č. 14: Památník popravených v procesu „Veselý a spol." a v tzv. babickém procesu.

Příloha č. 15: Pamětní deska před jihlavským gymnáziem připomíná, že právě v těchto místech stála socha T.G. Masaryka, jejímž tvůrcem byl akademický sochař Jaroslav Šlezinger.

Příloha č. 16: Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou, 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

Příloha č. 18: Kopie trestního oznámení v případu „Hecht a spol." v Jihlavě roku 1949, AMV Praha, Skupinový vyšetřovací svazek proti Veselý a spol. (Hecht František) 1, č. V – 1416 Brno.

Příloha č. 19: Seznam odsouzených (podle výše trestu) s obviněními a vynesenými rozsudky v případu „František Hecht a spol."

Příloha č. 20: Kopie trestního oznámení v případu „Hašek a spol." v Jihlavě roku 1950, AMV Praha, Skupinový vyšetřovací svazek č. 3 proti Veselý a spol. (Hašek Frant. a spol.), č. V – 1416 Brno.

Příloha č. 21: Kopie orientačního plánu v případu „František Hašek a spol.", AMV Praha, Operativní materiál 2, Veselý Karel a spol., č. V – 1416 Brno.

Příloha č. 22: Seznam odsouzených (podle výše trestu) s obviněními a vynesenými rozsudky v případu „František Hašek a spol."

Příloha č. 23: Výběr zákonů z trestního zákoníku č. 231/ 1948 Sb., ASPI. Automatizovaný systém právních informací. [CD-ROM]. Verze 7 pro Windows, ASPI Publishing, s. r. o., 2000 - 2001. Program pro vyhledávání v databázi právnických informací.

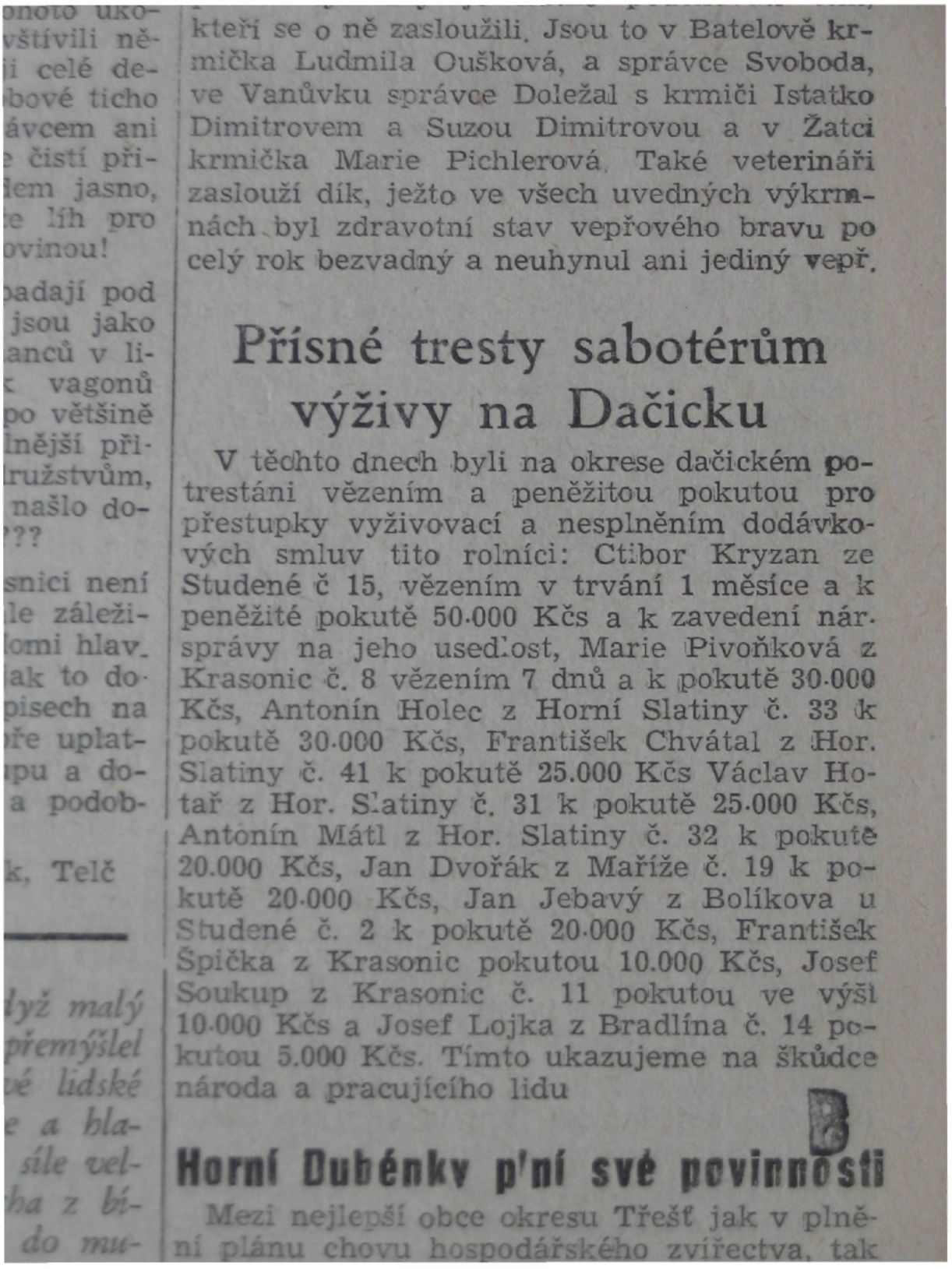

kteří se o ně zasloužili. Jsou to v Batelově krmička Ludmila Oušková, a správce Svoboda, ve Vanůvku správce Doležal s krmiči Istatko Dimitrovem a Suzou Dimitrovou a v Žatci krmička Marie Pichlerová. Také veterináři zaslouží dík, ježto ve všech uvedných výkrmnách byl zdravotní stav vepřového bravu po celý rok bezvadný a neuhynul ani jediný vepř.

Přísné tresty sabotérům výživy na Dačicku

V těchto dnech byli na okrese dačickém potrestáni vězením a peněžitou pokutou pro přestupky vyživovací a nesplněním dodávkových smluv tito rolníci: Ctibor Kryzan ze Studené č 15, vězením v trvání 1 měsíce a k peněžité pokutě 50.000 Kčs a k zavedení nár. správy na jeho usedlost, Marie Pivoňková z Krasonic č. 8 vězením 7 dnů a k pokutě 30.000 Kčs, Antonín Holec z Horní Slatiny č. 33 k pokutě 30.000 Kčs, František Chvátal z Hor. Slatiny č. 41 k pokutě 25.000 Kčs Václav Hotař z Hor. Slatiny č. 31 k pokutě 25.000 Kčs, Antonín Mátl z Hor. Slatiny č. 32 k pokutě 20.000 Kčs, Jan Dvořák z Maříže č. 19 k pokutě 20.000 Kčs, Jan Jebavý z Bolíkova u Studené č. 2 k pokutě 20.000 Kčs, František Špička z Krasonic pokutou 10.000 Kčs, Josef Soukup z Krasonic č. 11 pokutou ve výši 10.000 Kčs a Josef Lojka z Bradlína č. 14 pokutou 5.000 Kčs. Tímto ukazujeme na škůdce národa a pracujícího lidu

Horní Dubénky plní své povinnosti

Mezi nejlepší obce okresu Třešť jak v plnění plánu chovu hospodářského zvířectva, tak

Příloha č. 1: Novinový článek *Přísné tresty sabotérům výživy na Dačicku* je mimo jiné příkladem toho, jak tisk informoval o trestech uložených zemědělcům. Článek byl otištěn v Jiskře 7. ledna 1950.

Představitelé předmnichovské reakce Zadina a Honsl před soudem pro čachrování s penězi malých a středních rolníků

Minulý týden byl zahájen v Havlíčkově Brodě proces s předáky býv. agrární strany dr. Zadinou, Honslem, dále pak s dr. Savon a ing. Zajícem, kteří byli obžalováni, že machinacemi připravili malé a střední rolníky na Havlíčkobrodsku o několik miliónů Kčs. Zadina, bývalý ministr zemědělství je znám svým reakčním postojem za první republiky. Předseda ČSNV v Jihlavě soudruh Václav Pašek, který byl soudu přítomen jako svědek, odhalil minulost Zadinovu velmi důkladně. Zadina v době, kdy měli přijít nacisticti okupanti, položil na stůl 1000 Kčs a řekl, že když přijde Hitler, tisícikoruna mu zůstane, v případě příchodu Stalinova, že mu bude tisícikoruna vzata. Zadina byl velkým přítelem Velkoněmecké říše, což všude dokazoval.

Jak ve skutečnosti Zadinova politika vypadala, svědčí případ mlynáře Hrubého z Lučice. Zadina mu slíbil subvenci na postavení stáje. Tuto subvenci však nedodržel a mlynář Hrubý spáchal ze zoufalství sebevraždu. Taková byla politika dřívějších agrárních vůdců, kteří viděli svoji hlavní úlohu v tom, že mohli vykořisťovat malé a střední rolníky, vyssávat poslední kapku krve z lidí, kteří na ně dřeli.

Agrárníci dávali ze jmění Svazu pěstitelů zemáků statisíce na volby, půjčovali si obrovské částky mezi sebou, aby lépe mohli rozhšovat své majetky. Sám Zadina měl vybráno přes čtvrt miliónu korun. Takovýmto způsobem rozčachrovali 7 mil. korun, které byly nabyty jedině z těžce vydřených peněz malých a středních rolníků.

V Moravské bance v Havlíčkově Brodě byly vedeny t. zv. tajné fondy agrárních činitelů, které vedl především bývalý poslanec agrární strany Honsl z Lípy. Nic nevadilo pánům statkářům a kapitalistům, že drobný dělný rolnický lid trpí, že často nemají děti co na nohy obout, že rodiny zmírají hladem a tátové jsou nezaměstnaní. Pro svoje sobecké cíle dali se plně do služeb reakce a hlavní jejich touhou byl nejvyšší zisk a mamon.

V protokolech Svazu bylo vždy velké povídání o tom, byla-li věnována desetikoruna ve prospěch hasičů nebo jiných spolků, ale kam zmizely statisíce, o tom nebylo ani řádky.

Také při dvoudenním přelíčení nemohli Zadina, Honsl ani ing. Zajíc vysvětlit, kam peníze přišly.

Zadina se úporně brání každému sebemenšímu nařčení. Vychloubavě říká, že jedinou jejich snahou bylo pomáhat malým a středním rolníkům. O tom, však, že byl nejlepším přítelem reakčního zrádce Berana a nár. soc. Feierabenda se nezmiňuje. Zatím co statisíce našich občanů v roce 1945 při nové měně odevzdávalo své staré peníze a každý obdržel jen 500 Kčs, vložil Zadina a jeho manželka, předem o situaci dobře zpraveni od Feierabenda, peníze do podniku Amylon v Polné, kde byl národním správcem ing. Zajíc. Zadina si pak pohodlně vybíral peníze a mohl i po okupaci žít nadále bezpracným způsobem. Teprve později byly mu peníze zastaveny, ačkoliv ing. Zajíc, úspěšný představitel úřednictva, znalý světa a agrárních metod byl plně proto, vyplatit Zadinovi, svému bývalému chlebodárci všechny peníze zpět. Částka nebyla malá. Společně s manželkou vložil Zadina do Amylonu přes 300.000 Kčs. Při přelíčení prohlásil, že jeho manželka vložením peněz do Amylonu udělala velmi dobrý skutek pro stát. Dnes prý se cítí věřitelem státu a jednou prý je „stejně dostane zpět."

Celé vystupování Zadinovo, stejně tak jako vystupování Honslovo bylo manévrem, vyjít ze soudní budovy bez patřičného trestu. Když mluvil Zadina o tom, jakým způsobem nabyl Svaz pěstitelů zemáků za první republiky peníze, řekl, že vzniklo ze základního jmění. Kde se ovšem vzalo ono základní jmění, o tom Zadina nemluvil. Velmi dobře však charakterisoval sám sebe jako bývalého ministra zemědělství. „Za mého úřadování", řekl, „povolovalo ministerstvo zemědělství jen velmi málo subvencí. Všechny peníze jsme tehdy dávali na zbrojení." Ano, to byla pravá tvář typu Zadinova. Na válce chtěli páni kapitalisté a statkáři ještě více zbohatnout. Proto také mnozí z nich drželi za okupace palce Hitlerovi a jeho přisluhovačům.

Starý buržoazní politik se nezapřel ani před soudem. „Pánové, já chrám svoji čest. Vždycky jsme chtěli dobro malých a středních rolníků." Člověk, který to poslouchá by až zaplakal nad ubohostí obhajoby pána Zadinovy.

Styky Zadinovy a Honsla byly více než přesvědčující. Nejlepšími přáteli obou obžalovaných byli ing. Hořčička, statkář Zelenka z Koumic, ing. Kraus z Lípy, Max Turnovský, statkář z Pohledu a jiní. Všichni víme, jak se zachoval inž. Hořčička, ředitel Sativy za okupace. Přihlásil se za nacistu, že prý se mu zprotivilo být již Čechem. V roce 1947 se stal však obdivovatelem Drtinovy justice, která jej přes všechny nepřátelské činy nestihala. Až na zásah komunistických poslanců Paška, Pešáka a Davida měl být postaven před soud národa, ale zbabělec uprchl.

S takovými lidmi byli ve styku Zadina i Honsl. Honsl disponoval s penězi tak, že dnes sám neví, kam se poděly ony obrovské částky, zaznamenané v tajných fondech písmeny A, Z, S a pod. Všichni obžalovaní říkají, že nikdy si nevzali ani jedinou korunu, dokázat to však nikterak nemohou. Kam se tedy podělo oněch 7 miliónů Kčs, velké jmění, počítáme-li měnu za první republiky? Zřejmě je páni dobře dovedli rozdělit. Známý reakční redaktor Halík, dostával vydatné příspěvky za štvavé články proti komunistům, vydávaly se obrovské částky pro agrární stranu. Ať se jen zamyslí malí a střední rolníci, co často museli vynaložit potu a dřiny, než si mohla manželka rolníka koupit pár nových bot. Co však takováto částečka znamenala pro Zadinu a jeho kumpány. 300 — 500 — 600.000 Kčs se vydávalo na nejrůznější akce a dnes nikdo neví jak, kdy a komu.

Obnosy, určené na pěstění a šlechtění mízely do neznámých propadlišť. Soudruh Václav Pašek, který byl před soudem svědkem, nanesl proti obžalovaným další průkazný materiál, takže muselo být přelíčení odročeno na pozdější dobu. Jedno je však jisté již dnes. Reakční vůdcové agrární strany z první republiky musí být tvrdě potrestání. To proto, že čachrovali z těžce vydřenými penězi malých a středních rolníků, kteří jejich jednání jasně prohlédli.

JOP.

Příloha č. 2: *Představitelé předmnichovské reakce Zadina a Honsl před soudem pro čachrování s penězi malých a středních rolníků.* Článek otištěný 27. května 1950 v Jiskře čtenářům přinesl zprávu o procesu, ve kterém byli souzeni bývalí členové agrární strany, kteří měli machinacemi připravit rolníky o miliony korun.

Spravedlivé tresty zrádcům národa

Před Státním soudem zodpovídalo se minulý týden 8 zločinců: Karel Hořínek, Rudolf Mentlík, Josef Koudelka, Alois Bláha, Vladimír Krška, Mareček, Jiří Vlach a Jan Štědrý. Spikli se proti pracujícímu lidu, shromažďovali zbraně, psali výhružné dopisy občanům, konajícím poctivě své občanské povinnosti, připravovali sabotáže a vraždy a nakonec občanskou válku. Dali se do služeb amerického imperialismu. Karel Hořínek byl až do r. 1938 důstojníkem čs. armády. V dobách, kdy bylo národu nejhůře, v dobách nacistické okupace, se dal do služeb K. H. Franka. Zatím co vojáci Rudé armády si svými životy klestili cestu do naší ujařmené vlasti, aby nám přinesli svobodu, zatím co čeští vlastenci hynuli na popravištích pod ranami esesáků, zrádce Hořínek pomáhal nacistickým hrdlořezům prodloužit utrpení našeho lidu. Snažil se špinit čest lidu, který se nejvíce zasloužil o porážku hitlerovců, lidu Sovětského svazu. Hanobil jej na přednáškách, pořádaných smutně známou Ligou proti bolševismu. Již tato činnost jasně [illegible] Hořínka. Proč nebojoval proti fašismu? Protože fašismus, jako jedna z forem kapitalismu zaručoval vykořisťování pracujících a Hořínek byl obdivovatelem a obráncem tohoto způsobu života. Za svou zrádcovskou činnost si vysloužil stříbrnou svatováclavskou orlici, za níž tento odporný zrádce poděkoval K. H. Frankovi. V květnu 1945 jej osvobozený lid odsoudil k 14 letům vězení. Zrádce Hořínek se však nepolepšil. V roce 1949 uprchl z vězení a vydal se na cestu za svými esesáckými chlebodárci do západního Německa. Chtěl se dostat k Američanům, ochráncům fašistických zrůd. Cestou však změnil svůj původní úmysl. Dostal se totiž do styku s domácí reakcí, která mu poskytla úkryt a tak se na základě informací, takto získaných, rozhodl zůstat na území republiky a pokračovat v zrádcovské činnosti proti lidu. Psal výhružné dopisy funkcionářům lidové správy, organisoval nepřátele republiky, shromažďoval za jejich pomoci zbraně, plánoval sabotáže na státních statcích, traktorových stanicích a v JZD. Plánoval také únos jednoho již dříve odsouzeného zrádce za pomoci amerického vyslanectví. Pro své zločinné dílo chtěl také rozhřešení od katolického kněze. Činnost jím organisovaná měla vyvrcholit krvavou občanskou válkou a nastolením kapitalismu v naší vlasti. Rudolf Mentlík byl bohatý zvěrokleštič. Byl majitelem domu, dvou osobních aut a měsíčně vydělával 8.000 - 10.000 Kčs. Nenáviděl náš lidově demokratický řád, protože zamezil jeho podvodnou činnost, protože mu nedovoloval vykořisťovat. V první republice uzavíral Mentlík podvodné pojišťovací smlouvy se zemědělci proti uhynutí dobytka. Tímto způsobem vylákal na zemědělcích velmi mnoho peněz. Stýskalo se mu po bezpracných ziscích a proto se dal na cestu dalšího zločinu. Postavu Mentlíka dokresluje fakt, že byl čekatelem řádu sv. Františka. Jeho náboženské přesvědčení, které jenom předstíral (před soudem prohlásil, že ustanovení řádu nezachovával a že to bral jen tak, z legrace) bylo falešné a za toto přesvědčení se snažil skrýt před pracujícími své zločinné záměry. Josef Koudelka byl zedník a malorolník. Opatřoval zbraně, přechovával Hořínka, podporoval zločince. Zradil dělnickou třídu, zradil svoje děti i své rodiče. Byl pro obnovení soukromého podnikání a pro jeho činnost máme jen jedno vysvětlení: obdivoval kapitalismus, protože se sám chtěl stát vykořisťovatelem. Alois Bláha byl synem 12 ha zemědělce. Také on opatřoval zbraně, zúčastnil se schůzí zločinců, obstarával informace a souhlasil se zločinným plánem. Bláhu můžeme nazvat typickým výhonkem agrární minulosti. Nenáviděl JZD, protože viděl v nich právem záruku šťastného života drobných a středních zemědělců, života bez možnosti vykořisťování poctivých rolníků. Chtěl obnovu časů, kdy bohatí sedláci mohli beztrestně vykořisťovat a vládnout na vesnici. Vladimír Krška se představil jako obchodní příručí, ve skutečnosti byl však spolumajitelem a dědicem výnosného železářského obchodu. Příčinou jeho nenávisti k lidově demokratickému řádu bylo znárodnění jeho obchodu. Proto pomáhal shromažďovat zbraně a připravovat sabotáže a občanskou válku. Krví svých spoluobčanů chtěl dosáhnout navrácení bezpracných zisků. Dalším zločincem na lavici obžalovaných byl Václav Mareček. Člověk, štítící se práce, zloděj a na konec zavilý nepřítel pracujícího lidu, zločinec, který rovněž připravoval vyvražďování svých spoluobčanů.

Jiřího Vlacha zná mnoho našich čtenářů. 12 ha zeměděl ec, nepřítel lidu, za první republiky předseda agrárního dorostu. Když po únoru 1948 viděl, že ztrácí možnost žít z práce jiných, dal se do služeb zrádce Hořínka. Vyráběl štěpinky (do dřeva vkládal výbušniny), byl přímo zainteresován na plánech zničení státních statků, opatřoval zbraně. O své činnosti řekl: „Měl být zmařen klidný průběh žní 1950, proto měly být sabotáže provedeny přede žněmi 1950." Zničit úrodu, vyvolat potíže v zásobování, ožebračit pracující lid - to byly plány zločince Vlacha. Podobné plány měl také Jan Štědrý syn 220 ha velkostatkáře a spolumajitele továrny. Tento zločinec zneužil důvěry pracujícího lidu a jako vedoucí úředník státních statků dal pro bandu Hořínka zhotovit plánky státních statků. Plánky měly sloužit sabotážím. Mimo to připravoval Štědrý vraždy. Shromažďoval zbraně a zatajoval je i v době zajišťovací vazby. Jen díky bdělosti našich bezpečnostních orgánů byly tyto zbraně nalezeny a tak znemožněno jejich použití proti lidu.

Tresty, jež vynesl státní soud nad bandou zločinců, jsou spravedlivé. Karel Hořínek byl odsouzen k trestu smrti, Al. Bláha odnětí svobody na 25 let, V. Mareček na 24 let, Jan Štědrý na 22 let, Vl. Krška na 21 let, Jiří Vlach na 20 let, Josef Koudelka na 20 let a R. Mentlík na 16 let. Kromě toho byli všichni odsouzeni ke ztrátě jmění a občanských práv.

Proces se zločinci Kořínkem a jeho pomocníky ukázal, že příčinou nelidské nenávisti poražené reakce je její ohavné sobectví, touha po vykořisťování. Trnem v oku jim jsou Jednotná zemědělská družstva, státní statky a traktorové stanice, protože přispívají k blahobytu drobných a středních zemědělců. Zločinné plány Hořínkovy bandy jsou zmařeny. Buďme bdělí a ostražití! Semkněme ještě více své síly při budování socialismu a v boji za světový mír!

V M

Příloha č. 3: Článek *Spravedlivé tresty zrádcům národa* vyšel ve Vesnických novinách Chotěbořska 6. října 1951. Informoval o procesu s údajnou protistátní skupinou, v jejímž čele stál Karel Hořínek.

Zvýšit bdělost a ostražitost v řadách pracujícího lidu

V Jihlavě byl zahájen proces s 23 členy protistátní skupiny

V úterý 7. února t. r. byl zahájen před senátem státního soudu v Jihlavě proces s 23 členy protistátní illegální skupiny. Všichni obžalovaní v Jihlavském kraji o zvrat z důvodů sobeckých a majetkových. Nejzávažnějším zjevem je ovšem zatažení několika příslušníků dělnické třídy do svých řad. Tito se podřizovali zájmům svých vedoucích, zvláště pak potom, když si je tito vybírali v případě nutnosti jako nástroje k provedení svých záměrů. Mimo jiné tedy zavedla zaslepence nenávist vůči lidově demokratickému režimu. Neštítili se ani krvavých vražd, aby se mstili pracujícímu lidu za to, že se osvobodil z kapitalistických pout, že pro něj konečně nadešla doba volného vydechnutí.

Z celého případu, o kterém informovat své čtenáře v čísle Jiskry, vyplývá velká pro všechen náš pracující lid poučná povinnost.

JZD nebylo d

Nedostatečná p
JZD. Proč se tak
výroční schůzi zú
musí být odstraněna chyba. Přáli na
okamžitému zásahu proti jakékoliv nepřátelské zvrhlosti i uvnitř
našeho řad.

Činnost, která zasluhuje uznání

Proces potrvá do soboty 11. a bude skutečnou politickou pro celou naši stranu a všechen pracující lid Vysočiny.

Po jihl

Tak jako v j
Humpolci s dodá
tiže. ONV spolu
věc důsledně a

do

Po okrese roz
znovu pojednali
přesvědčili o nut
směrech a v je
sousedské výpo
zřetelem na to, a
pis jak v obci,
těn.

Tato akce kr
nedodaného ovs
hati se splnění
ti u velkých ro
znovu, zda opra
svoji dodávku

Zde pak bylo

Dlák svým pánem« ve Stonařově

TOMÁŠ MAREK

Svoji činnost zaměřovali především na získávání zpráv ze závodů, podchycovali věci vojenské a navazovali spojení s různými illegálními skupinami na Moravě. Mimo jiné spolupracovali i se zahraničním agentem, odesílali mu novinové výstřižky a nejrůznější zprávy o událostech v hospodářském životě v Jihlavském kraji.

Nejzávažnějších činů dopustili se tím, že připravovali úkladné vraždy na funkcionářích komunistické strany a veřejné správy a sice nejsprostším, bestiálním způsobem.

Mimo jiné se snažili vyhodit do vzduchu některé veřejné budovy, shromažďovali zbraně, provádělí teroristickou činnost. Pokusili se plánovat přepad věznice a za pomoci cvičebního letadla rozšiřovali masově různé druhy letáků, které měly rozleptávat důvěru našeho pracujícího lidu v lidově demokratický režim a jeho vládu.

První den přelíčení přinesl již řadu usvědčujících důkazů o tom, jak vedoucí skupiny, ze zájmů čistě sobeckých připravovali se přivodit zvrat, odhalili záměrné připravování nelidských vražd a vnesl světlo na celou organisační práci illegální sku-

Většina národních a středních škol jihlavského okresu pokračuje v provádění sběru odpadových surovin. Nejúspěšnější si při tom vede 7. nár. škola v Jihlavě - Fibichova ul., která již po celý minulý školní rok v soutěži všech škol docilovala pozoruhodných výsledků.

Tato škola odevzdala v posledním měsíci 1 736 kg starého papíru, 93 kg hadrů, 283 kg kostí, 248 kg kovů a 55 kg plechu, t. j. 2 370 kg cenných surovin, což značí 7,50 průměrně na každého žáka za měsíc.

Přáli bychom si, aby se nad výsledkem zamysliły i ostatní v naší republice. Kdyby si na nich stanovila jako jeden ze závazků pravidelný sběr odpadů hmot, podařilo by se obstarat náš průmysl hodnotné surovin

Těšilo by nás proto, kdyby s školy tohoto upozornění nejen všimly, ale pokusily se docílit lepších výsledků. Nepochybujeme tom, že o dosažených úspěších bude náš tisk ochotně inform

Příloha č. 4: Novinový článek *V Jihlavě byl zahájen proces s 23 členy protistátní skupiny* otištěný 11. února 1950 v Jiskře. Veřejnost informoval o procesu, který byl veden proti Karlu Veselému a jeho společníkům a jenž byl zahájen před brněnským státním soudem zasedajícím u Krajského soudu v Jihlavě 7. února 1950.

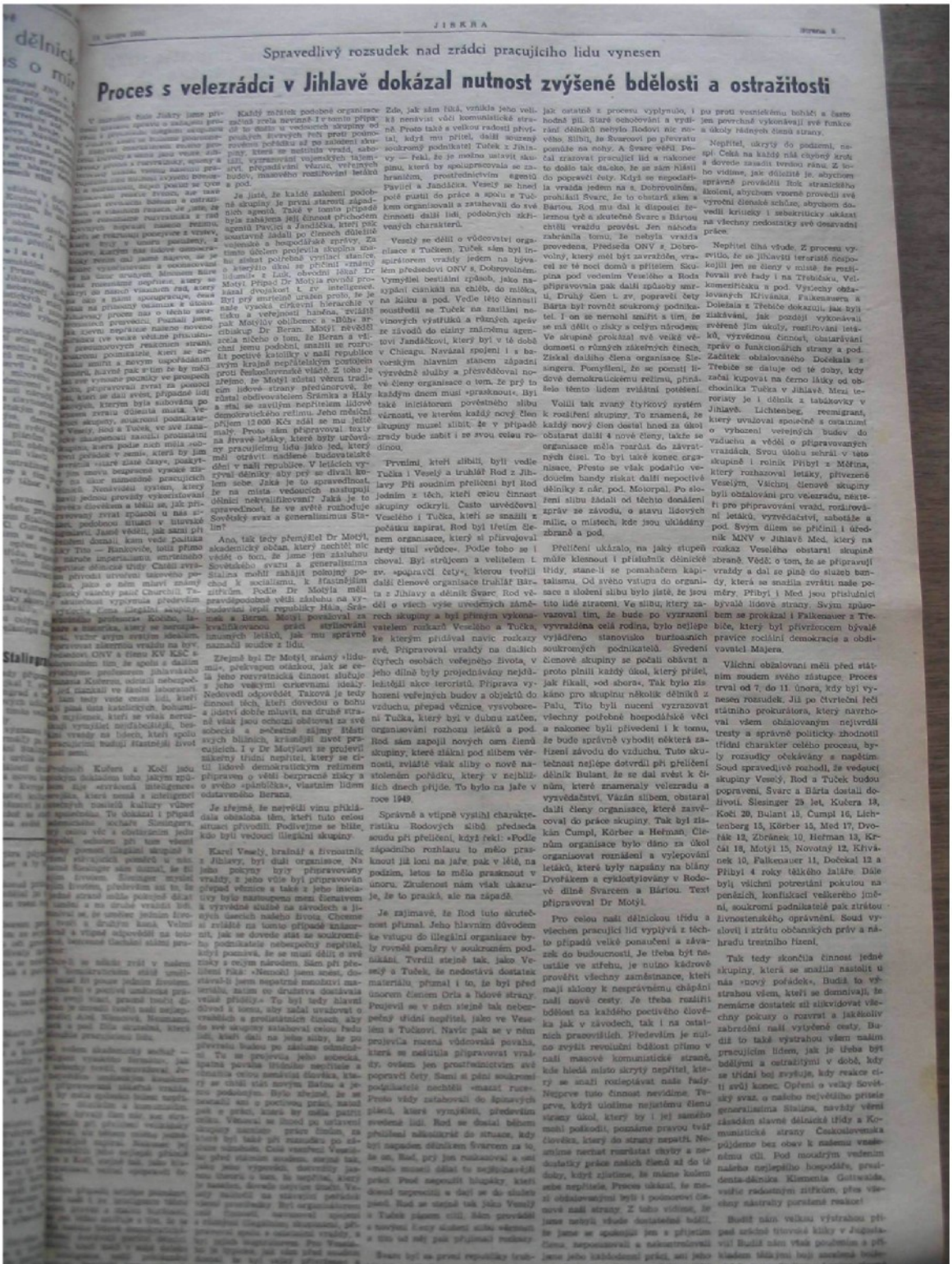

JISKRA

Spravedlivý rozsudek nad zrádci pracujícího lidu vynesen

Proces s velezrádci v Jihlavě dokázal nutnost zvýšené bdělosti a ostražitosti

Příloha č. 5: Druhý článek zabývající se procesem „Veselý a spol.“, *Spravedlivý rozsudek nad zrádci pracujícího lidu vynesen. Proces s velezrádci v Jihlavě dokázal nutnost zvýšené bdělosti a ostražitosti,* byl v Jiskře otištěn jeden den po vynesení rozsudku. Veřejnost informoval o procesu, o obžalovaných a také o výši rozsudků.

Mládež si rozvracet nedáme!

Příloha č. 6: Novinový článek *Mládež si rozvracet nedáme!* otištěný 25. února 1950 se k procesu vedenému proti „Veselému a spol.“ vrátil v souvislosti s tím, že v něm byli odsouzeni i dva středoškolští profesoři (Josef Kočí a Vlastimil Kučera).

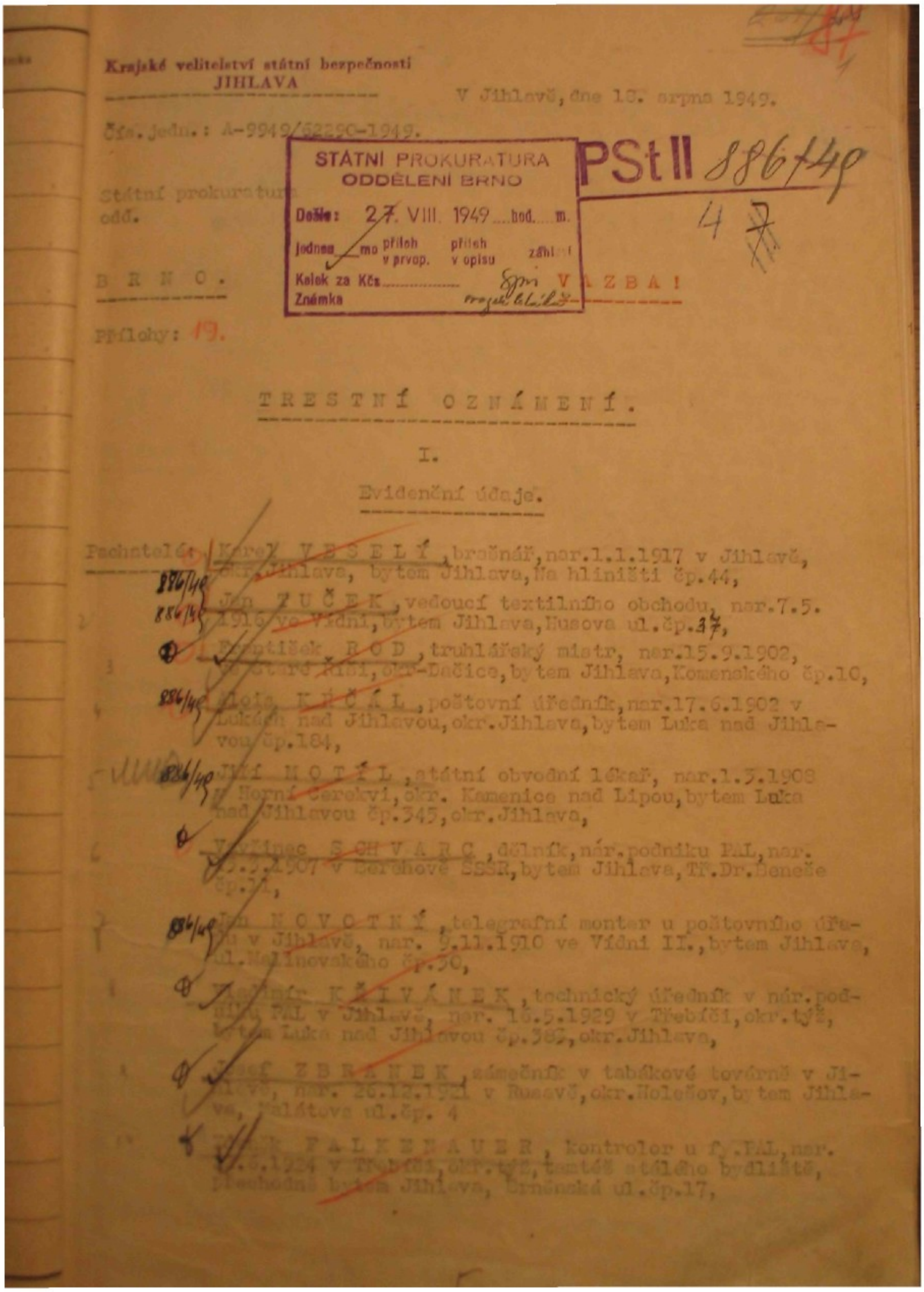

Krajské velitelství státní bezpečnosti
JIHLAVA

V Jihlavě, dne 18. srpna 1949.

Čís. jedn.: A-9949/52290-1949.

STÁTNÍ PROKURATURA
ODDĚLENÍ BRNO
Došlo: 27. VIII. 1949

PStII 886/49

Státní prokuratura
odd.

B R N O.

V A Z B A !

Přílohy: 19.

TRESTNÍ OZNÁMENÍ.

I.

Evidenční údaje.

Pachatelé: Karel V E S E L Ý, brašnář, nar. 1.1.1917 v Jihlavě, okr. Jihlava, bytem Jihlava, Na hliništi čp. 44,

Jan Z U Č E K, vedoucí textilního obchodu, nar. 7.5. 1916 ve Vídni, bytem Jihlava, Husova ul. čp. 37,

František R O D, truhlářský mistr, nar. 15.9.1902, ve Staré Říši, okr. Dačice, bytem Jihlava, Komenského čp. 10,

Alois K Ř Č Á L, poštovní úředník, nar. 17.6.1902 v Lukách nad Jihlavou, okr. Jihlava, bytem Luka nad Jihlavou čp. 184,

Jiří M O T Ý L, státní obvodní lékař, nar. 1.3.1908 v Horní Cerekvi, okr. Kamenice nad Lipou, bytem Luka nad Jihlavou čp. 345, okr. Jihlava,

Vavřinec S C H V A R C, dělník, nár. podniku PAL, nar. 19.9.1907 v Beregově SSSR, bytem Jihlava, Tř. Dr. Beneše čp. 31,

Jan N O V O T N Ý, telegrafní montér u poštovního úřadu v Jihlavě, nar. 9.11.1910 ve Vídni II., bytem Jihlava, ul. Malinovského čp. 30,

Kazimír K Ř I V Á N E K, technický úředník v nár. podniku PAL v Jihlavě, nar. 16.5.1929 v Třebíči, okr. týž, bytem Luka nad Jihlavou čp. 382, okr. Jihlava,

Josef Z B R A N E K, námečník v tabákové továrně v Jihlavě, nar. 26.12.1921 v Rusavě, okr. Holešov, bytem Jihlava, Palátova ul. čp. 4

Karel F A L K E N A U E R, kontrolor u f. PAL, nar. 1.5.1924 v Třebíči, okr. týž, tamtéž stálého bydliště, přechodně bytem Jihlava, Brněnská ul. čp. 17,

Příloha č. 7: Kopie trestního oznámení v případu „Veselý a spol.“ z roku 1949, s. 1.

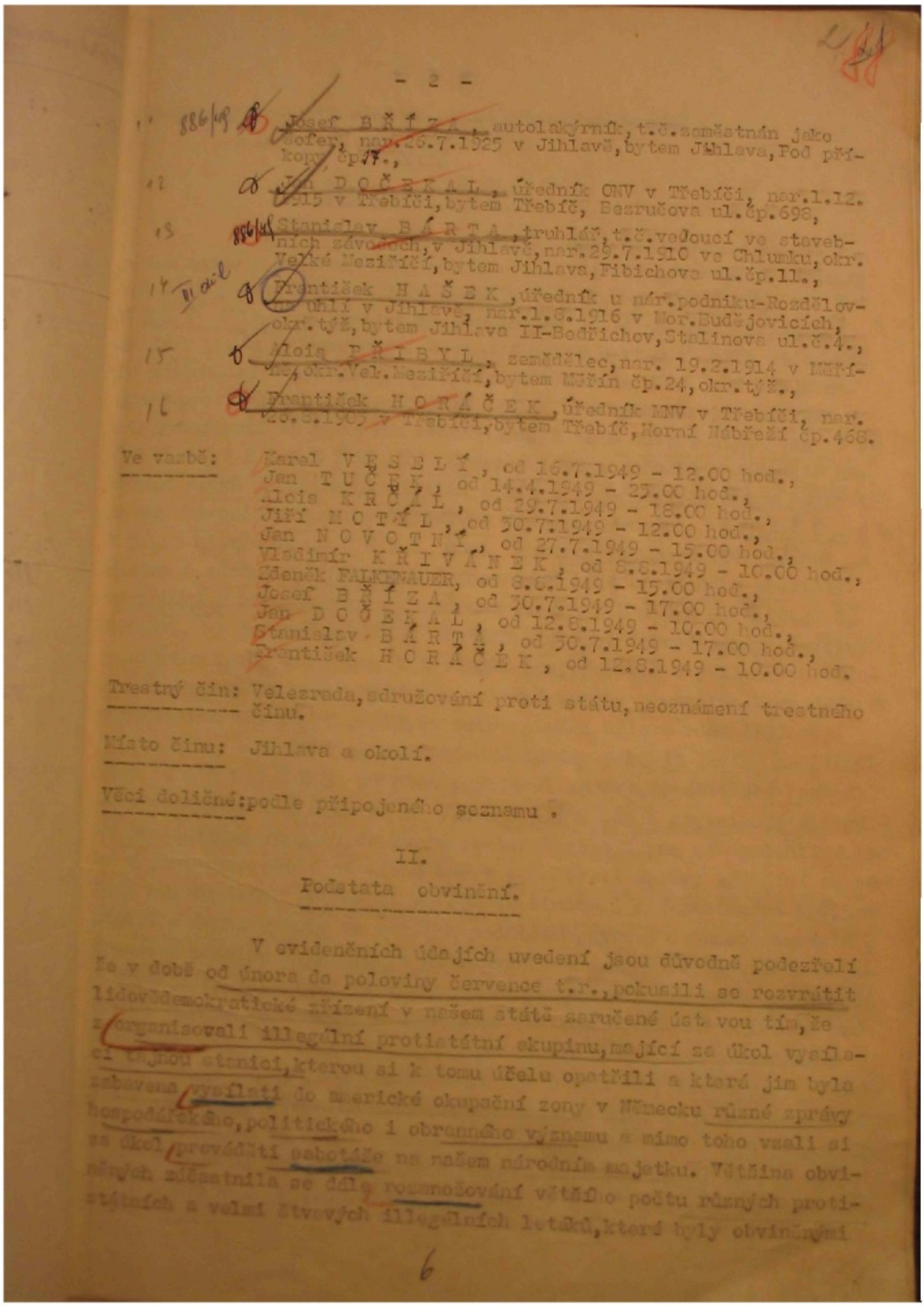

- 2 -

886/49 Josef B Ř Í Z A , autolakýrník, t.č. zaměstnán jako šofer, nar. 26.7.1925 v Jihlavě, bytem Jihlava, Pod příkopy čp. 17.,

Jan D O Č E K A L , úředník ONV v Třebíči, nar. 1.12.1915 v Třebíči, bytem Třebíč, Bezručova ul. čp. 698,

886/49 Stanislav B Á R T A , truhlář, t.č. vedoucí ve stavebních závodech, v Jihlavě, nar. 29.7.1910 ve Chlumku, okr. Velké Meziříčí, bytem Jihlava, Fibichova ul. čp. 11.,

II. díl František H A Š E K , úředník u nár. podniku-Rozdělovny uhlí v Jihlavě, nar. 1.8.1916 v Nor. Budějovicích, okr. týž, bytem Jihlava II-Bedřichov, Stalinova ul. č. 4.,

Alois K R Á L , zemědělec, nar. 19.2.1914 v Měřínku, okr. Vel. Meziříčí, bytem Měřín čp. 24, okr. týž.,

František H O R Á Č E K , úředník MNV v Třebíči, nar. 26.8.1905 v Třebíči, bytem Třebíč, Horní Nábřeží čp. 468.

Ve vazbě: Karel V E S E L Ý , od 16.7.1949 - 12.00 hod.,
Jan T U Č N Ý , od 14.4.1949 - 23.00 hod.,
Alois K R Á L , od 29.7.1949 - 18.00 hod.,
Jiří M O T Ý L , od 30.7.1949 - 12.00 hod.,
Jan N O V O T N Ý , od 27.7.1949 - 15.00 hod.,
Vladimír K R I V Á N E K , od 8.8.1949 - 10.00 hod.,
Zdeněk FALKENBAUER, od 8.8.1949 - 15.00 hod.,
Josef B Ř Í Z A , od 30.7.1949 - 17.00 hod.,
Jan D O Č E K A L , od 12.8.1949 - 10.00 hod.,
Stanislav B Á R T A , od 30.7.1949 - 17.00 hod.,
František H O R Á Č E K , od 12.8.1949 - 10.00 hod.

Trestný čin: Velezrada, sdružování proti státu, neoznámení trestného činu.

Místo činu: Jihlava a okolí.

Věcí doličné: podle připojeného seznamu.

II.

Podstata obvinění.

V evidenčních údajích uvedení jsou důvodně podezřelí že v době od února do poloviny července t.r., pokusili se rozvrátit lidovědemokratické zřízení v našem státě zaručené ústavou tím, že zorganisovali illegální protistátní skupinu, mající za úkol vyvíjet činnost touto stanicí, kterou si k tomu účelu opatřili a která jim byla zabavena, vysílati do americké okupační zony v Německu různé zprávy hospodářského, politického i obranného významu a mimo toho vzali si za úkol provádět sabotáže na našem národním majetku. Většina obviněných zúčastnila se dále roznášování většího počtu různých protistátních a velmi štvavých illegálních letáků, které byly obviněnými

6

Příloha č. 7: Kopie trestního oznámení v případu „Veselý a spol.“ z roku 1949, s. 2.

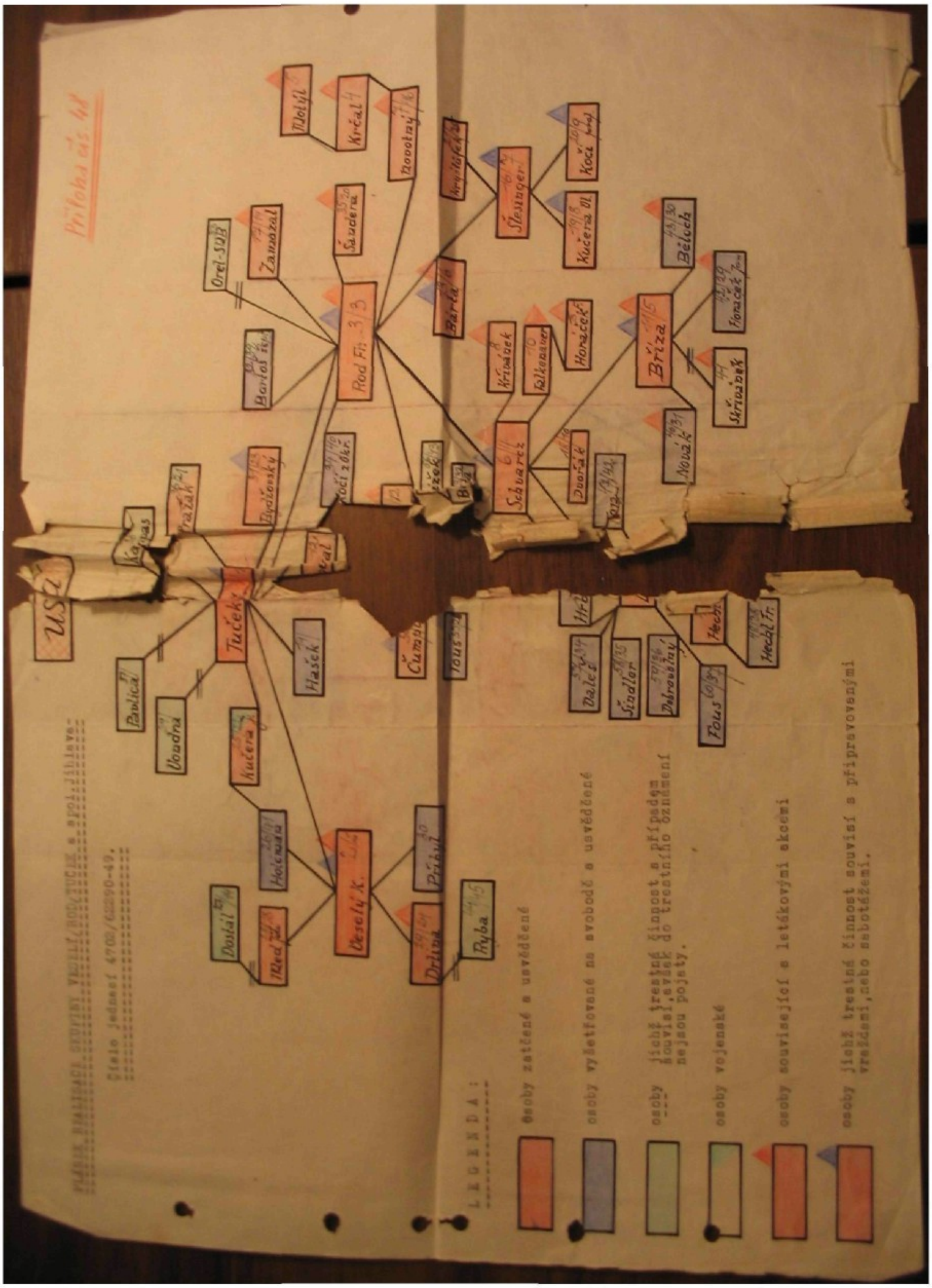

Příloha č. 8: Kopie velkého orientačního plánu, který si vyšetřovatelé u případu „Veselý a spol.“ zhotovili pro přehlednost.

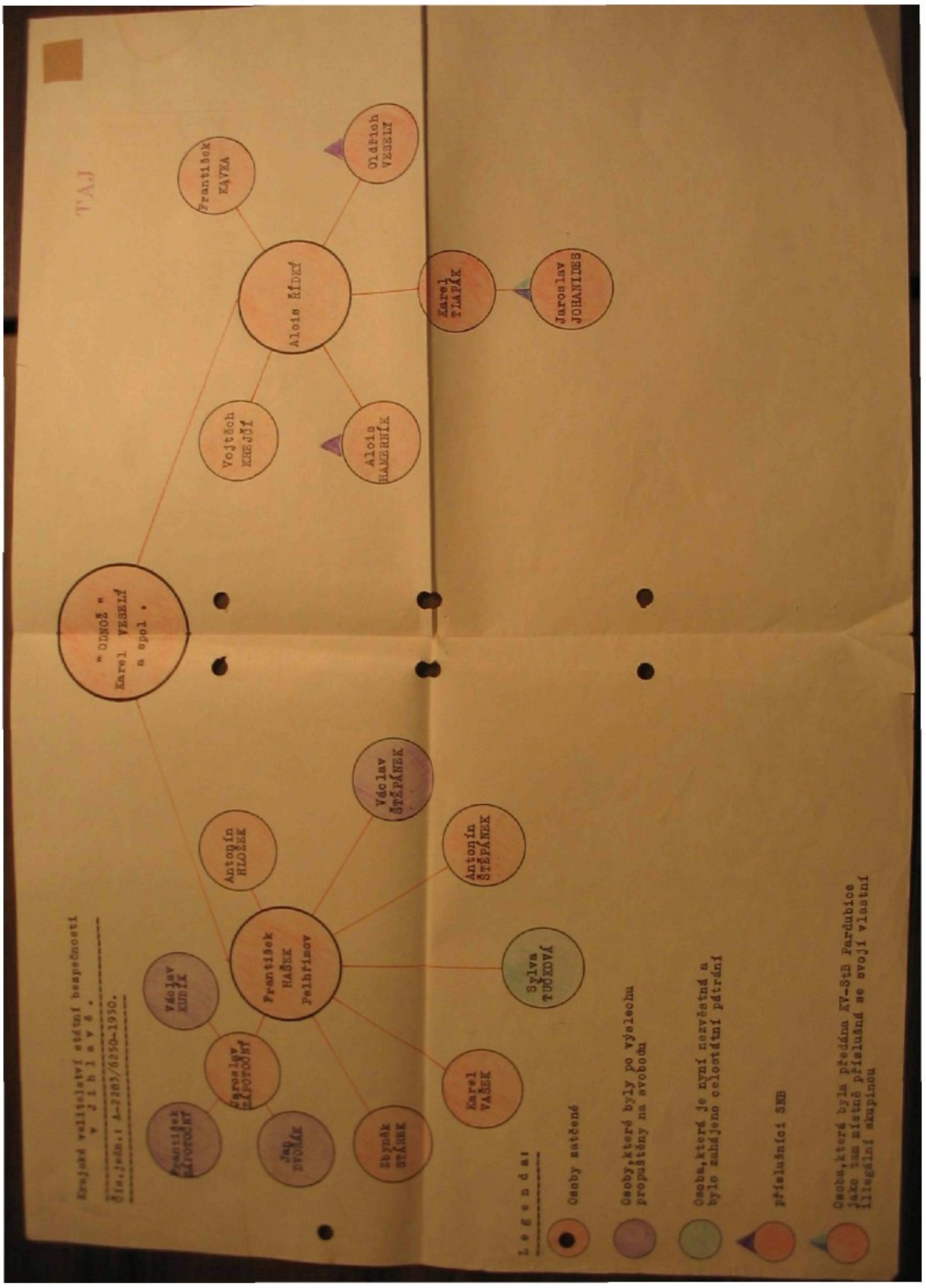

Příloha č. 9: Kopie malého orientačního plánu, který byl vyšetřovateli zhotoven u případu „Karel Veselý a spol.“

podle § 29 odst.1 lit.b/ zák.č. 231/48 Sb.
ad VIII/ Alois Přibyl zločin sdružování proti státu podle § 2 odst.3 zák.č. 231/48 Sb.

a o d s u z u j í s e

ze to :

1/ Karel V e s e l ý ,

2/ Jan T u č e k ,

3/ František R o d podle § 1 odst.3 zák.č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr.z. u Karla V e s e l é h o též k § 35 tr.z.

k t r e s t u s m r t i,

4/ Vavřinec S c h w a r z,

5/ Stanislav B á r t a podle § 1 odst.3 zák.č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr.z.za použití § 113 odst.1 zák.č. 319/48 Sb. k trestu

doživotního těžkého žaláře

6/ Jaroslav Š l e z i n g r podle § 1 odst.3 zák.č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr.z. za použití § 113 zák.č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání

25 / dvacetpěti / let,

zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,

7/ Vlastimil K u č e r a podle § 1 odst.3 zák.č. 231/48 Sb.se zřetelem k § 34 tr.z. za použití § 113 odst.1 zák.č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání

18 / osmnácti / roků,

zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,

8/ Josef K ř í podle § 1 odst.3 zák.č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr.z. za použití § 113 zák.č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání

20 / dvaceti / roků,

zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,

9/ Ladislav B u l a n t podle § 1 odst. 3 zák.č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr.z. a za použití § 113 odst.1 zák.č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání

15 / patnácti / roků,

zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,

10/ Karel Č u m p l podle § 1 odst.3 zák.č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr.z. za použití § 113 zák.č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání

16 / šestnácti / roků,

31

Příloha č. 10: Kopie rozsudku v případu „Veselý a spol." z roku 1950, s. 7.

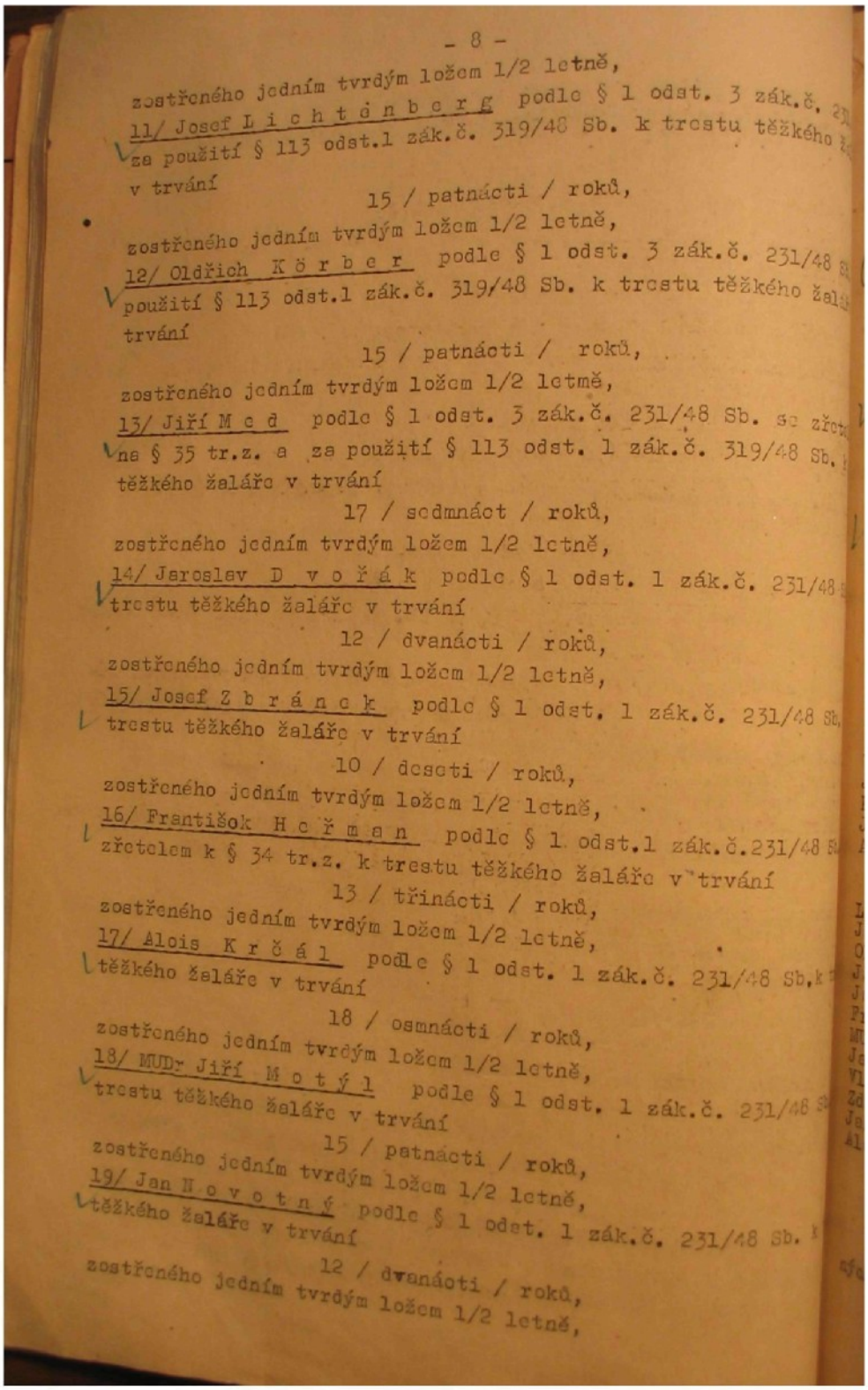

- 8 -

zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
11/ Josef L i c h t e n b e r g podle § 1 odst. 3 zák.č. 23
za použití § 113 odst.1 zák.č. 319/48 Sb. k trestu těžkého ž
v trvání
15 / patnácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
12/ Oldřich K ö r b e r podle § 1 odst. 3 zák.č. 231/48 S
použití § 113 odst.1 zák.č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žal
trvání
15 / patnácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
13/ Jiří M e d podle § 1 odst. 3 zák.č. 231/48 Sb. se zřet
ne § 35 tr.z. a za použití § 113 odst. 1 zák.č. 319/48 Sb.
těžkého žalářo v trvání
17 / sedmnáct / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
14/ Jaroslav D v o ř á k podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48
trestu těžkého žalářo v trvání
12 / dvanácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
15/ Josef Z b r á n e k podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48 Sb.
trestu těžkého žalářo v trvání
10 / deseti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
16/ František H o ř m a n podle § 1 odst.1 zák.č.231/48 S
zřetelem k § 34 tr.z. k trestu těžkého žalářo v trvání
13 / třinácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
17/ Alois K r č á l podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48 Sb.k
těžkého žalářo v trvání
18 / osmnácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
18/ MUDr Jiří M o t ý l podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48 S
trestu těžkého žalářo v trvání
15 / patnácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
19/ Jan N o v o t n ý podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48 Sb.
těžkého žalářo v trvání
12 / dvanácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,

Příloha č. 10: Kopie rozsudku v případu „Veselý a spol.“ z roku 1950, s. 8.

20/ Vladimír K ř i v á n e k podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48 Sb.
k trestu těžkého žalářc v trvání
10 / desctí / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
21/ Zdeněk F a l k e n a u e r podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48 Sb.
k trestu těžkého žalářc v trvání
11 / jedenácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
22/ Jan D o č e k a l podle § 1 odst. 1 zák.č. 231/48 Sb. k tres
těžkého žalářc v trvání
12 / dvanácti / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně,
23/ Alois P ř i b y l podle § 2 odst. 3 zák.č. 231/48 Sb. k
trestu těžkého žalářc v trvání
4 / čtyř / roků,
zostřeného jedním tvrdým ložem 1/2 letně.

Podle § 47 zák.č. 231/48 Sb. ukládá se všem obžalovaným vedlejší peněžitý trest a to :

Jaroslavu Šlezingerovi 30.000.-Kčs,v případě nedobytnosti náhradní trest těž.žal. v trvání 3 měsíců,

Vlastimilu Kučerovi,
Josefu Kočímu,
Karlu Čumplovi,
Jiřímu Medovi,
Aloisu Krčálovi po 20.000.-Kčs,v případě nedobytnosti k náhradnímu trestu 2 měsíců těžkého žalářc,

Ladislavu Bulantovi,
Josefu Lichtenbergovi,
Oldřichu Köberovi,
Jaroslavu Dvořákovi,
Josefu Zbránkovi,
Františku Heřmanovi,
MUDru Jiřímu Motýlovi,
Janu Novotnému,
Vladimíru Křivánkovi,
Zdeňku Falkenauerovi,
Janu Dočekalovi,
Aloisu Přibylovi po 10.000.-Kčs , v případě nedobytnosti k náhradnímu trestu 1 měsíc těžkého žalářc.

Podle § 48 zák.č. 231/48 Sb. vyslovuje se u všech obžalovaných výjma Aloise Přibyla, konfiskace veškerého jmění.

Podle § 50 cit.zák. propadají všechny předměty jichž bylo

Příloha č. 10: Kopie rozsudku v případu „Veselý a spol.“ z roku 1950, s. 9.

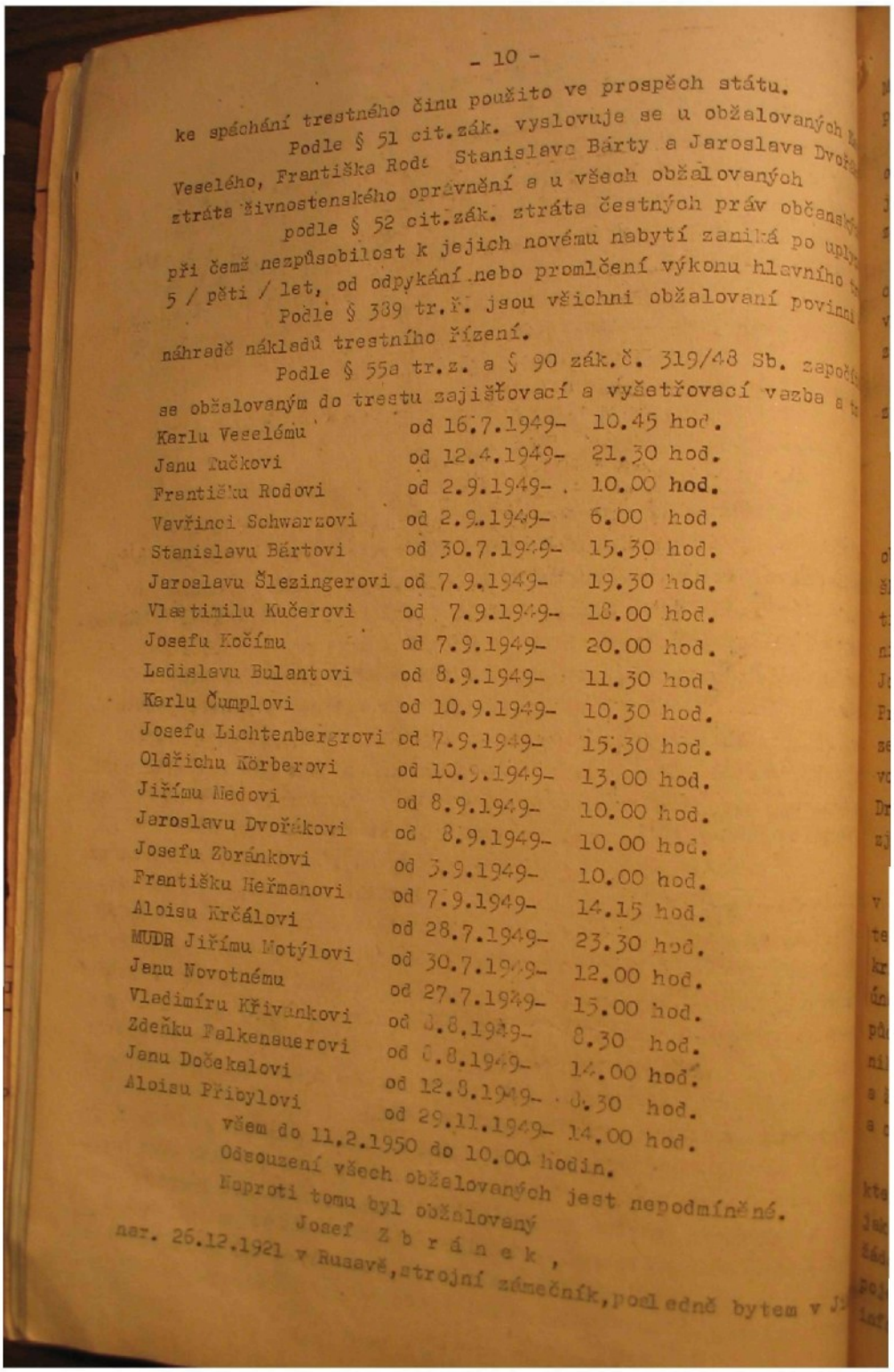

- 10 -

ke spáchání trestného činu použito ve prospěch státu.

Podle § 51 cit.zák. vyslovuje se u obžalovaných [illegible]
Veselého, Františka Rod[illegible] Stanislava Bárty a Jaroslava Dvoř[illegible]
ztráta živnostenského oprávnění a u všech obžalovaných
podle § 52 cit.zák. ztráta čestných práv občanských
při čemž nezpůsobilost k jejich novému nabytí zaniká po uplyn[illegible]
5 / pěti / let, od odpykání nebo promlčení výkonu hlavního t[illegible]

Podle § 389 tr.ř. jsou všichni obžalovaní povinni
náhradě nákladů trestního řízení.

Podle § 55a tr.z. a § 90 zák.č. 319/48 Sb. započ[illegible]
se obžalovaným do trestu zajišťovací a vyšetřovací vazba a t[illegible]

Karlu Veselému	od 16.7.1949-	10.45 hod.
Janu Tučkovi	od 12.4.1949-	21.30 hod.
Františku Rodovi	od 2.9.1949-	10.00 hod.
Vavřinci Schwarzovi	od 2.9.1949-	6.00 hod.
Stanislavu Bártovi	od 30.7.1949-	15.30 hod.
Jaroslavu Šlezingerovi	od 7.9.1949-	19.30 hod.
Vlastimilu Kučerovi	od 7.9.1949-	18.00 hod.
Josefu Kočímu	od 7.9.1949-	20.00 hod.
Ladislavu Bulantovi	od 8.9.1949-	11.30 hod.
Karlu Čumplovi	od 10.9.1949-	10.30 hod.
Josefu Lichtenbergrovi	od 7.9.1949-	15.30 hod.
Oldřichu Körberovi	od 10.9.1949-	13.00 hod.
Jiřímu Nedovi	od 8.9.1949-	10.00 hod.
Jaroslavu Dvořákovi	od 8.9.1949-	10.00 hod.
Josefu Zbránkovi	od 3.9.1949-	10.00 hod.
Františku Heřmanovi	od 7.9.1949-	14.15 hod.
Aloisu Krčálovi	od 28.7.1949-	23.30 hod.
MUDR Jiřímu Motýlovi	od 30.7.1949-	12.00 hod.
Janu Novotnému	od 27.7.1949-	15.00 hod.
Vladimíru Křivánkovi	od 3.8.1949-	8.30 hod.
Zdeňku Falkensuerovi	od 6.8.1949-	14.00 hod.
Janu Dočekalovi	od 12.8.1949-	8.30 hod.
Aloisu Přibylovi	od 29.11.1949-	14.00 hod.

všem do 11.2.1950 do 10.00 hodin.

Odsouzení všech obžalovaných jest nepodmíněné.

Koproti tomu byl obžalovaný

Josef Z b r á n e k ,

nar. 26.12.1921 v Rusavě, strojní zámečník, posledně bytem v J[illegible]

Příloha č. 10: Kopie rozsudku v případu „Veselý a spol.“ z roku 1950, s. 10.

Malátova ul.č. 4, t.č. ve vazbě státního soudu
podle § 259/2 tr.ř.

o s v o b o z e n

od obžaloby, že prý v téže době a na témže místě spolčil se vzájemně s obžalovanými shora ad II/ uvedenými za účelem získávání zpráv o stavu a síle závodních milic velkých jihlavských národních podniků o uložení jejich zbraní, o různých skutečnostech týkajících se některých vojenských jednotek, tím se tedy měl spolčiti s výše uvedenými obžalovanými vzájemně v úmyslu státní tajemství vyzvídati, event. je vyzvídal za účelem jeho vyzrazení cizí moci,

čímž by spáchal

zločin vyzvědačství podle § 5 odst.1 zák.č. 231/48 Sb.

D ů v o d y :

Na základě trestního oznámení, protokolárních výpovědí obžalovaných, protokolárních výpovědí Josefa Břízy, Julia Zamazala, škpt. Jiřího Pražáka, Františka Kružíka, Josefa Ložinského, Františka Křivky, Rudolfa Slámy, letáků " Občané", " Dělníci ", " Důstojníci ", výměru JNV, ref. práce a sociální péče ze dne 9.9.1949, Josefa Lichtenbergovi, potvrzení ministerstva národní obrany v Praze ze dne 28.4.1947 adresovaného MUDr Jiřímu Motýlovi, potvrzení JNV v Jihlavě o odpracovaných brigádách Jiřího Meda, posudku vojenských znalců, nálezu a posudku znalce z oboru toxikologie prof. Dr Švagra, osobních průkazů a vlastního zodpovídání se obžalovaných zjistil státní soud a vzal za prokázaný tento skutkový děj:

Obžalovaný Karel V e s e l ý, majitel brašnářského závodu v Jihlavě a Jan T u č e k, majitel textilního obchodu v Jihlavě, tedy oba soukromí podnikatelé se stýkali od léta 1948 a nepříznivě kritisovali politické a hospodářské poměry, jak se u nás vyvinuly po únorových událostech 1948, domnívaje se, že není u nás nyní příhodná půda pro soukromé podnikání a dospěli k názoru, že by měli něco podniknout proti KSČ, kterou pokládali za iniciátorku takového vývoje a že by měli nějak přispěti ke zvratu lidově demokratického zřízení a obnovení kapitalistického systemu v ČSR.

Obžalovaný Jan Tuček se znal s jistým Josefem Jandáčkem, který po únorových událostech odešel do Ameriky a pracuje v Chicagu jako dopisovatel nějaké redakce. Před svým odjezdem do Ameriky žádal Jandáček Tučka, aby mu zasílal občas výstřižky z čsl. novin, pojednávající o hospodářských a politických otázkách. Tuček o tom informoval Veselého a dohodli se, že Jandáčkovi výstřižky z novin

Příloha č. 10: Kopie rozsudku v případu „Veselý a spol.“ z roku 1950, s. 11.

Příloha č. 11: Seznam odsouzených (podle výše trestu) s obviněními a vynesenými rozsudky v případu „Karel Veselý a spol.“, s. 1 – 5.

„KAREL VESELÝ A SPOL.“

JMÉNO	OSOBNÍ ÚDAJE	OBVINĚNÍ	ROZSUDEK
KAREL VESELÝ	nar. 1. 1. 1917 (Jihlava) brašnář	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/, § 1 odst. 3 lit. c/ z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství § 5 odst. 1 z. č. 231/48 zločin spoluviny na zločinu vraždy § 5, 134, 135 č. 3 tr. zák. přečin nedovoleného ozbrojování § 29 odst. 1 lit. b/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34, 35 tr. zák. k **trestu smrti**
JAN TUČEK	nar. 7. 5. 1916 (Vídeň) vedoucí textilního obchodu	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství § 5 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. zločin spoluviny na zločinu vraždy, § 5, 134, 135 čís. 3 tr. z. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin nedokonaného svádění k zločinu vraždy § 9, 134, 135 č. 1 tr. zák.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. k **trestu smrti**
FRANTIŠEK ROD	nar. 13. 9. 1902 (Stará Říše, okr. Dačice) truhlářský mistr	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství § 5 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. zločin spoluviny na zločinu vraždy § 5, 134, 135 čís. 3 tr. z. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. k **trestu smrti**

		231/48 Sb. **zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	
VAVŘINEC SCHWARZ	nar. 13. 3. 1907 (Beranov, okr. býv. Podkarpats. Rus) dělník	**zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. **zločin** vyzvědačství § 5 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. **zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb. **zločin** nedokonané vraždy úkladné § 8, 134, 135 č. 3 tr. zák.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. za použití § 113 z. č. 319/48 Sb. k trestu **doživotního těžkého žaláře**
STANISLAV BÁRTA	nar. 29. 7. 1910 (Chlumek, okr. Velké Meziříčí) truhlář, t. č. vedoucí stavebních závodů	**zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. **zločin** nedokonané vraždy úkladné § 8, 134. 135 č. 3 tr. zák. **zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. za použití § 113 z. č. 319/48 Sb. k trestu **doživotního těžkého žaláře**
JAROSLAV ŠLEZINGER	nar. 29. 4. 1911 (Jemnice, okr. Dačice) akademický sochař	**zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. **zločin** spoluviny nedokonané vraždy § 5, 8, 134, 135 č. 3 tr. zák.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. za použití § 113 z. č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **25 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JOSEF KOČÍ	nar. 18. 3. 1918 (Slavětín, okr. Litovel) středoškolský profesor	**zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. **zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb. **zločin** spoluviny nedokonané vraždy § 5, 8, 134, 135 č. 3 tr. zák.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. za použití § 113 z. č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **20 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
ALOIS KRČÁL	nar. 17. 6. 1902 (Luky nad Jihlavou, okr. Jihlava) poštovní úředník	**zločin** velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **18 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně

VLASTIMIL KUČERA	nar. 18. 4. 1915 (Nížkovice, Slavkov) středoškolský profesor	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin spoluviny nedokonané vraždy § 5, 8, 134, 135 č. 3 tr. zák.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. za použití § 113 z. č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **18 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JIŘÍ MED	nar. 7. 4. 1919 (Jihlava) úředník JNV	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit c/ z. č. 231/48 Sb. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin nedovoleného ozbrojování podle § 29 odst. 1 lit. b/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 35 tr. zák. za použití § 113 odst. 1 z. č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **17 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
KAREL ČUMPL	nar. 13. 8. 1923 (Šimanov, okr. Humpolec) pomocný dělník	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství § 5 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. za použití § 113 z. č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **16 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
LADISLAV BULANT	nar. 29. 4. 1923 (Větrný Jeníkov, okr. Humpolec) dělník ČSD	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství § 5 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. a za použití § 113 odst. 1 z. č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **15 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
OLDŘICH KŐRBEL	nar. 25. 1. 1926 (Třešť) strojní zámečník	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § odst. 3 z. č. 231/48 Sb. za použití § 113 odst. 1 z. č. 319/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **15 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JOSEF LICHTENBERGER	nar. 22. 12. 1902 (Čičov, okr. Rychnov nad Kněžnou) úředník	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2, § 1 odst. 3 lit. e/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. za použití § 113 odst. 1 z. č. 319/48 Sb. k trestu

			těžkého žaláře v trvání **15 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
MUDr. JIŘÍ MOTÝL	nar. 1. 3. 1908 (Horní Cerekev, okr. Pelhřimov) obvodní lékař	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **15 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
FRANTIŠEK HEŘMAN	nar. 6. 2. 1922 (Jihlava) obchodní příručí	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství § 5 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem k § 34 tr. zák. k trestu těžkého žaláře v trvání **13 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAN DOČEKAL	nar. 1. 12. 1915 (Třebíč) úředník ONV	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **12 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAROSLAV DVOŘÁK	nar. 3. 4. 1901 (Třešť) obchodník	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **12 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAN NOVOTNÝ	nar. 9. 11. 1910 (Vídeň) telegrafní montér poštovního úřadu	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **12 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
ZDENĚK FALKENAUER	nar. 22. 6. 1924 (Třebíč) kontrolor fy Pall	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **11 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
VLADIMÍR KŘIVÁNEK	nar. 16. 5. 1925 (Třebíč) úředník	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání **10 let,** zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně

JOSEF ZBRÁNEK	nar. 26. 12. 1921 (Rusava, okr. Kroměříž) strojní zámečník	zločin velezrady § 1 odst. 1 lit. c/ odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. k trestu těžkého žaláře v trvání 10 let, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
ALOIS PŘIBYL	nar. 19. 2. 1914 (Měřín, okr. Žďár nad Sázavou) zemědělec	zločin sdružování proti státu podle § 2 odst. 3 z. č. 231/48 Sb.	podle § 2 odst. 3 z. č. 231/48 k trestu těžkého žaláře v trvání 4 let, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně

Karel Veselý

František Rod

Příloha č. 12: Fotografie odsouzených Karla Veselého, Františka Roda, Jana Tučka, Jaroslava Šlezingera a Josefa Kočího, s. 1.

Jan Tuček

Jaroslav Šlezinger

Příloha č. 12: Fotografie odsouzených Karla Veselého, Františka Roda, Jana Tučka, Jaroslava Šlezingera a Josefa Kočího, s. 2.

Josef Kočí

Příloha č. 12: Fotografie odsouzených Karla Veselého, Františka Roda, Jana Tučka, Jaroslava Šlezingera a Josefa Kočího, s. 3.

Příloha č. 13: Budova bývalého Krajského soudu a vazební věznice v Jihlavě.

STALO SE V DOBĚ NESVOBODY A TŘÍDNÍ NENÁVISTI

JMÉNO	NAROZEN	POVOLÁNÍ	POPRAVEN
ROD FRANTIŠEK	15.9.1902	STOLAŘ	17.6.1950
TUČEK JAN	7.5.1916	OBCHODNÍK	17.6.1950
VESELÝ KAREL	1.1.1917	BRAŠNÁŘ	17.6.1950
DRBOLA VÁCLAV	16.10.1912	Ř.K.DUCHOVNÍ	3.8.1951
KOPULETÝ FRANTIŠEK	6.4.1913	LESNÍ HAJNÝ	3.8.1951
MITYSKA ANTONÍN	4.5.1927	ZEMĚDĚLEC	3.8.1951
NĚMEC DRAHOSLAV	2.5.1931	DĚLNÍK	3.8.1951
PÁRIL FRANTIŠEK	27.1.1911	Ř.K.DUCHOVNÍ	3.8.1951
PLICHTA ANTONÍN	3.1.1894	ZEMĚDĚLEC	3.8.1951
ŠKRDLA ANTONÍN	25.5.1917	VEDOUCÍ POLESÍ	3.8.1951
BULA JAN	24.6.1920	Ř.K.DUCHOVNÍ	20.5.1952

Ó PANE, PŘIJMI MÉ SRDCE UTÝRANÉ

Příloha č. 14: Památník popravených v procesu „Veselý a spol.“ a v tzv. babickém procesu.

Příloha č. 15: Pamětní deska nalézající se před jihlavským gymnáziem připomíná, že právě v těchto místech stála v letech 1948 – 1961 socha T. G. Masaryka, jejímž autorem byl akademický sochař Jaroslav Šlezinger.

ROZHOVOR S JOSEFEM KOČÍM

uskutečněný 10. prosince 2006 v Domě pokojného stáří v Bohuslavicích u Konic.

Josef Kočí, který se narodil 18. března 1918 ve Slavětíně u Litovle, pochází z devítičlenné zemědělské rodiny. Spolu se svými rodiči a sourozenci se vždy hlásil k Československé straně lidové, jejím aktivním členem nepřestával být ani po událostech Února 1948. Před svým zatčením pracoval jako středoškolský profesor v Litovli, v Jihlavě a velmi krátkou dobu také v Humpolci.

V září roku 1949 byl zatčen a následně obviněn z velezrady a ze spoluviny na nedokonané vraždě. O několik měsíců později byl v soudním procesu „Veselý a spol." odsouzen k dvaceti letům těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně, rovněž mu byl zkonfiskován majetek a odebrána občanská práva.

1) Po studiu latiny a dějepisu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně jste v září roku 1945 přijal místo suplujícího profesora na reálném gymnáziu v Litovli, kde jste působil tři roky. Poté jste nastoupil místo profesora na gymnáziu v Jihlavě. Jaké důvody Vás vedli k tomu, že jste přestoupil právě sem?

Já jsem byl do Jihlavy přeložen, stejně jako později do Humpolce.

2) Na Vyšší sociální školu v Humpolci jste nastoupil o rok později 1. září 1949 a to jako zatímní správce. Ale ještě téhož měsíce jste byl zatčen, vyslýchán a obviněn. Vzpomenete si, kdy a kde jste byl zatčen a jak bylo toto zatčení odůvodněno?

Zatkli mě 7. září 1949 v Humpolci, ale všechno to byly vymyšlený věci.

Příloha č. 16.: Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

3) Vyslýchán jste byl o dva dny později 9. září 1949. Vybavíte si, zda pak následovaly ještě nějaké další výslechy, nebo konfrontace se spoluobviněnými?

Ne, myslím, že výslech byl jenom jeden.

4) Předtím, než jste byl zatčen, věděl, nebo slyšel jste o tom, že by se v Jihlavě a v jeho okolí nalézaly nějaké ilegální organizace?

Ne.

5) Ústřední postavu v celém Vašem případu sehrál Jaroslav Šlezinger. To právě on Vás měl o organizaci informovat a přivést Vás do ní.

Stýkal jsem se s Jaroslavem Šlezingerem, ale o žádné organizaci jsem nic nevěděl.

6) Šlezinger Vám a Vašemu kolegovi z gymnázia Vlastimilu Kučerovi ve svém bytě a to i podle Vaší výpovědi, kterou jste učinil 9. září 1949 na Krajském velitelství Státní bezpečnosti v Jihlavě, sdělil, že se v Jihlavě nalézají jakési podzemní skupiny a rovněž Vás měl seznámit s Karlem Veselým a Janem Tučkem.

Já jsem Jaroslavovi věřil, dělal sochu Tomáše Garrigua Masaryka před gymnáziem. S Kučerou jsme se u něho asi jednou nebo dvakrát stavili. Nevěděl jsem, že zná nějaké další lidi, nebo že patří do nějaké skupiny, nic neříkal.

7) Znal jste ještě před svým zatčením osoby, které spolu s Vámi byly v procesu „Veselý a spol." obviněny?

Vůbec ne. Neznal jsem je. Až na Šlezingera a samozřejmě Kučeru. Nikdy předtím jsem je neviděl.

Příloha č. 16: Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

8) Po celou dobu od doby zatčení až po konání soudu jste byl ve vazbě?

Ano. Nebyl jsem propuštěn.

9) Jak jste se připravoval na soud? Byl Vám přidělen advokát?

Ne nebyl. Každý z nás měl svého advokáta, kterého platila rodina.

10) Vy a Váš kolega z gymnázia Vlastimil Kučera jste byli obviněni z toho, že jste na jihlavském gymnáziu z učebny chemie odcizili jed cyankali a to za tím účelem, abyste jej předali ilegální skupině, která jím údajně chtěla otrávit předsedu ONV Dobrovolného. Skutečně jste jed odcizili? A z jakého důvodu?

To jsou nesmysly. Já jsem učil na gymnáziu a nikoho jsem neznal. Nikdo mě ani Kučeru o nic takového nepožádal.

11) V roce 1945 jste vstoupil do Československé strany lidové, měla na Váš vstup do strany vliv ta skutečnost, že v ní byli i Vaši rodiče?

To samozřejmě ano. Byli v ní nejenom rodiče, ale i všichni mí sourozenci. Tatínek byl dokonce 25 let starostou ve Slavětíně za lidovou stranu.

12) Ve straně jste patřil mezi aktivní členy. Často jste veřejně vystupoval a jak jsem se dočetla i z Vaší výpovědi z 9. září 1949 uskutečněné na Krajském velitelství StB v Jihlavě, po únoru 1948 jste měl mít i několik politických přednášek. Uvědomoval jste si, že byste kvůli tomu mohl mít potíže, že by Vám hrozilo nějaké nebezpečí?

Samozřejmě mě to napadlo. Komunisté byli proti straně i proti jejím členům. Taky to při soudu byla přitěžující okolnost.

Příloha č. 16: Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

13) Před soudem jste byl obviněn ze zločinu velezrady a ze zločinu spoluviny nedokonané vraždy. Byl jste připraven na tak vysoký trest v trvání 20 let?

Nebyl, vždyť to byly výmysly. Přitěžující bylo to, že jsem byl křesťanský demokrat. Rodina musela zaplatit 50 000 jako výlohu na soud. Odvolal jsem se, ale to nepomohlo.

14) Očekával jste, že padnou i tresty absolutní?

Ne. To jsem vůbec nečekal.

15) Byla Vaše rodina v důsledku Vašeho zatčení a následného odsouzení nějakým způsobem pronásledována, perzekuována?

Byla, ale já jsem o tom tehdy nevěděl. Hospodářství jim bylo odebráno. To taky bylo u soudu bráno jako přitěžující okolnost, tedy to, že jsme měli hospodářství.

16) Vaše rodina vlastnila zemědělskou usedlost ve Slavětíně o výměře 11 ha?

20 ha.

17) Strávil jste ve vězení celých 20 let, nebo jste byl z vězení propuštěn dříve na základě amnestie nebo Vaší žádosti o přehodnocení procesu?

Ve vězení jsem byl 14 let a 3 měsíce, propustili mě 5. 12. 1963. Devět let jsem strávil v Jáchymově a na Příbramsku. Z Jihlavy mě převezli na Slovensko, poté na Příbramsko. Nejhorší to bylo na Borech. Tam to bylo hnusný, byl jsem tam na začátku 50. let. Během věznění jsem žádal několikrát o amnestii, ale zbytečně, jako křesťanský demokrat jsem neměl šanci.

18) Setkal jste se během svého věznění s některými spoluodsouzenými?

Jenom s Kučerou.

Příloha č. 16: Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

19) Co jste dělal po propuštění?

Vrátil jsem se do Slavětína. Čtyři roky jsem byl průvodcem na Bohuslavě. V roce 1969 jsem se vrátil do školství. Učil jsem v Uničově na gymnáziu latinu a dějepis, ale jenom starověk. Taky jsem se oženil s profesorkou Marií Vydrákovou. Učila češtinu a francouzštinu. Pocházela z velkostatku, a tak byla také pronásledována.

20) Podával jste v pozdějších letech, po svém propuštění, žádost o přezkoumání případu?

Oni sami to po mém propuštění přezkoumávali. Oni přezkoumávali všechny. Rehabilitaci po roce 1989 prováděl Krajský soud v Brně. Byl jsem rehabilitován a odškodněn stejně jako ostatní.

Příloha č. 16: Rozhovor s Josefem Kočím, 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

ROZHOVOR S EUGENIÍ TOČÍKOVOU

uskutečněný 12. října 2007 v Jihlavě

Eugenie Točíková byla v době konání procesu se skupinou „Veselý a spol." snoubenkou Vlastimila Kučery,[1] který byl v soudním líčení obviněn a následně odsouzen ze zločinu velezrady a ze spoluviny na nedokonané vraždě. Vyměřen mu byl trest v trvání 18 let těžkého žaláře nepodmíněně zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně.

Eugenie Točíková je důležitým svědkem především událostí týkajících se doby, kdy obvinění byli ve vazbě, kdy se připravoval proces a kdy probíhalo soudní líčení.

1) Vlastimil Kučera byl zatčen ve svém bytě 6. září 1949 v pět hodin odpoledne, kdy jste se o jeho zadržení dozvěděla Vy?

Já jsem toho dne byla zrovna u rodičů v Dačicích, večer někdo přijel, myslím, že nějaký příslušník a řekl mi, co se stalo, že byl Vlastík zatčen. Nechápala jsem z jakého důvodu. Chtěli, abych se s ním druhý den setkala a naznačili, že bych měla zrušit naše zasnoubení. My jsme totiž měli dva týdny před svatbou. Takže jsem hned odjela do Jihlavy, abych zjistila, co se stalo. Druhý den mě k němu pak pustili, byl zbitý a několik zubů měl vyražených. Prosil mě, abych mu pomohla a sehnala advokáta.

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

---

[1] Vlastimil Kučera pocházející z pětičlenné rodiny se narodil 18. dubna 1915 v Nížkovicích. V Brně vystudoval přírodovědeckou fakultu, v roce 1943 byl pověřen funkcí tělovýchovného instruktora Kuratoria v Brně, od té doby byl činný v odboji československé mládeže. Jako středoškolský učitel působil v Prostějově, v Brně a v Jihlavě. Od roku 1946 byl členem Československé strany národně socialistické, v březnu 1948 se však přihlásil do KSČ. Rovněž byl členem Sokola.

2) Jak dlouho trvala vaše návštěva?

Měla jsem povolených patnáct minut. Potom jsem ho před začátkem soudu viděla už jenom jednou, bylo to před Vánoci, mohla jsem s ním být za dozoru dvou bachařů deset minut. No a potom až u soudu. Jinak jednou za dva,tři měsíce jsem mu mohla poslat dopis. Jinak se Vlastovi podařilo poslat mi z vazby několik motáků napsaných většinou na toaletním papíru.

3) Účastnila jste se přímo soudního líčení? Vím, že se procesu mohl zúčastnit pouze ten, kdo měl řádnou vstupenkou. Jak jste ji získala Vy?

Došla jsem si za Kepákem, to byl jejich hlavní žalobce. Já už s ním předtím jednou mluvila, tedy ještě než začalo všechno to zatýkání. Sháněli jsme s Vlastíkem nějaký byt, kde bychom po svatbě žili a představte si, že tenhle člověk, který znal Vlastu ze Sokola, nám jeden byt ukazoval. Samozřejmě jsme se do něho nikdy nenastěhovali, protože už nebyla možnost, ale jaká ironie, představte si, že už řadu let žiji se svým manželem v bytě, který se nalézá ve stejném domě, jako ten byt, do kterého nás tehdy zavedl.

4) Vzpomněla byste si, jak se pan Kepák jmenoval celým jménem?

Byl to Dr. Jiří Kepák, byla to ta největší svině. Když jsem k němu přišla s tím, že bych chtěla být při procesu, řekl mi, že mu je mě líto. Pak mi dal vstupenky na „představení", jak on tomu říkal. Rozumíte? Na „přestavení"! Dal mi je na celý týden. Potom jsem ho viděla až u soudu. Nejhorší byl právě na Vlastíka, a to se s ním znal ze Sokola..

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

5) Říkala jste, že pan Kučera chtěl vlastního advokáta, ne advokáta ex-offo.[2] Podařilo se Vám nějakého, který by byl ochotný dělat v tomto procesu obhájce, sehnat?

Ano. Vlastíka obhajoval Dr. Moravec a ještě že ho obhajoval. Kdyby měl advokáta ex-offo asi by dostal vyšší trest. Před Vánoci se začalo mluvit o státních soudech. Víte, že v tu dobu se mluvilo o tom, že bude asi pět až šest návrhů na trest smrti? Samozřejmě se jednalo o Veselého, Roda a Tučka a pak také o Šlezingera, Kučeru a myslím že i o Kočího. Prostě už v tu chvíli se mluvilo o rozsudcích, aniž by začal soud. Ty tresty pak nakonec byly mírnější. Dva dny před ukončením soudu za mnou přišel Dr. Moravec s tím, že je to dobré, že dostane osmnáct let. Takže už ve čtvrtek byly rozsudky jasné. Asi kdybychom neměli vlastního advokáta, dostal by vyšší trest, protože Kočí, obžalovaný a odsouzený za stejné činy, dostal dvacet let. Rozsudky byly vyhlášeny v sobotu dopoledne. Celý proces se po celou dobu také vysílal místním rozhlasem.

6) Mohla jste se po skončení procesu s Vlastimilem Kučerou rozloučit?

Mohli, tedy jak se to vezme. Byla mezi námi taková zvláštní velká mříž, ale díky Šlezingerovi, to byl úžasný člověk, jsme se mohli políbit. Vlastík si mu vylezl na záda, a tak jsme se mohli políbit. No a potom je už odvezli.

7) Předpokládám, že jste se kvůli rozsudku odvolali.

Samozřejmě, podávalo se hned po procesu k nejvyššímu soudu do Prahy. Když jsme tam potom jeli, tak samozřejmě rozsudky nechali, ale bylo to poprvé, kdy jsem Vlastíka po zatčení mohla vidět „osobně", myslím tím, že jsme si mohli podat ruce, trvalo to sice pouze deset minut, ale alespoň to. Bylo

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

[2] Ex offo = obhájce ustanovený soudem.

to tenkrát na Pankráci. Odvolání jsme potom podali ještě několikrát, ale nebylo to k ničemu. Propuštěn byl až po třinácti a půl letech na amnestii, stejně jako Kočí a ostatní.

8) Jezdila jste za panem Kučerou do vězení?

Měla jsem povoleno ho jednou za čas navštívit. Nejprve byl na Borech, tam byl na samotce. Když jsem tam poprvé přijela, no to bylo něco hrozného. To bylo asi to nejhorší za celou tu dobu, nedá se to ani popsat. Chtěl, abychom mu vyjednali přeřazení do Jáchymova. Nakonec se tam skutečně dostal, byl tam třináct let. Mohla jsem ho jednou za čas vidět a to na deset minut. Nemohli jsme si ani pořádně popovídat, byli jsme pořád hlídáni. Když jsem však v Lokti, kam je vždy z Jáchymova přivezli na nákladácích, byla naposledy, podmínky se trochu zlepšily. Jednou za čas byly povolené také dopisy. Jednou mě doma navštívil taky bachař či kdo z Jáchymova s tím, že zná Vlastu a že by mu mohl propašovat balíčky, kdybych je přes něj posílala. Samozřejmě jsem byla ráda a balíčky posílala, jak jsem ale potom, co Vlastíka propustili, zjistila, tak z nich dostal jenom jeden. S největší pravděpodobností si ty ostatní ten člověk nechal.

9) Do Jáchymova jste jezdila celých třináct let?

Do Jáchymova jsem jezdila pravidelně šest let, potom jsem se ale zamilovala do svého současného manžela a Vlastíka jsem dále nedokázala navštěvovat. Víte, to bych nemohla. Ale nelituji toho. I Vlasta se po propuštění oženil, sice to byl domluvený sňatek, ale jednalo se o šťastné manželství. My jsme se potom, tedy myslím obě rodiny, stýkaly. Stali se z nás dobří přátelé.

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

10) Mohl se Vlastimil Kučera po svém propuštění věnovat učitelské profesi?

Jako učitel už nikdy nepracoval, odstěhoval se do Brna a pracoval jako dělník.

11) Vlastimil Kučera strávil třináct let v jáchymovských dolech, neměl po svém návratu nějaké zdravotní problémy?

Nějaké vážnější zdravotní problémy naštěstí neměl, pouze revmatismus. Myslím, že mu v tomto ohledu pomohlo, že byl sportovec a byl na tom fyzicky dobře.

12) Měla jste Vy osobně s tím, že byl Váš snoubenec zatčen a odsouzen nějaké problémy?

No to víte, že měla. Ale nejenom kvůli Vlastíkovi. Tatínek byl živnostník, takže už to bylo zlé. No a samozřejmě situace ohledně procesu to bylo další. Já jsem zrovna ukončila střední zdravotnickou školu, ale v nemocnici jsem pracovat nesměla, k lidem by mě nepustili. Takže jsem nastoupila jako dělnice v jednom jihlavském podniku. No ale to víte, našli se lidé, kteří vás pomlouvali a ukazovali si na vás, a pak tu byli tací, kteří se vám snažili i pomoct. Ještě vám povím něco, co jsem neřekla ani paní Bohuňovské.[3] Několik dní poté, co zatkli Vlastíka, ke mně do podnájmu přišel člověk, že se mnou potřebuje mluvit. Ať s ním jdu ven. Musím přiznat, že jsem se bála, neboť jsem každý den čekala, že si pro mne také přijdou a zatknout mě, ale to se nestalo. Ten pán mi prozradil, že zítra bude Vlastík u zubaře, kvůli těm vyraženým zubům a že Dr. Pauzer mu bude muset dělat rentgen. Nejdřív jsem nerozuměla, co mi tím chce říct, ale potom jsem pochopila, co mi naznačuje. Následující den jsem se v uvedenou dobu dostavila do zubní ordinace, Dr. Pauzer mě zavedl do

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

[3] Marie Bohuňovská – autorka knihy: Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera. Jihlava 2006.

místnosti, kde se dělaly rentgeny. Vlastík se strážnými, kteří čekali na chodbě, ale každou chvíli nahlíželi do ordinace, přišli chvíli poté. Naše setkání sice trvalo pouze pět minut, ale i tak jsem za to byla vděčná. Dr. Pauzer mě potom pustil zadním vchodem. Nesměla jsem o tom ale nikomu říct, to by zavřeli jak mě, tak samozřejmě i Dr. Pauzera, byl vězeňským zubařem a něco takového si prostě nemohl dovolit. Nikdy mu nezapomenu, co pro nás udělal. Prostě se našli i lidé, kteří vám pomáhali.

ROZHOVOR S EUGENIÍ TOČÍKOVOU

uskutečněný 30. listopadu 2007 v Jihlavě

---

1) V obžalovacím spisu u Vlastimila Kučery a Josefa Kočího je uvedeno, že měli z chemického kabinetu na jihlavském gymnáziu, kde oba učili, odcizit jed, který měl být následně použit k odstranění některých komunistických funkcionářů. Svěřil se Vám Vlastimil Kučera, že se k tomuto kroku chystají?

Já jsem se o tom dozvěděla až později, s tímhle se Vlastík nesvěřil. Chtěl mě chránit. Ten jed vzali na požádání Tučka, který byl v té době už dlouho ve vazbě a chtěl ho pro sebe, protože ho dost mlátili a bál se, že by mohl vyzradit ostatní. Kočí s Vlastíkem ho proto vzali, ale nakonec se rozhodli, že ho vrátí, báli se, že na to někdo přijde.[4] *A tak se také bohužel stalo, neboť asi dva nebo tři dny poté, co jed vzali, ho potřeboval pro nějaký pokus profesor chemie pan Procházka. Zjistil však, že jed chybí, ohlásil to, no a tím se dalo všechno do běhu. Jednou, když jsem ho potom potkala, tak mi řekl, že kdyby věděl, co se kvůli tomu přihodí, že zatknout Vlastíka a Kočího, neohlásil by to.*

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

---

[4] Josef Kočí, narozdíl od Eugenie Točíkové, ve svých vzpomínkách tvrdí, že o odcizení jedu z chemického kabinetu nic nevěděl a že jej o to nikdo ani nepožádal. Více příloha č. 16: Rozhovor s Josefem Kočím uskutečněný 10. prosince 2006 v Bohuslavicích u Konic.

2) V rozhovoru z 12. října jste uvedla, že se Vlastimil Kučera po svém propuštění z vězení odstěhoval do Brna. Měl nějaký konkrétní důvod či důvody, proč chtěl natrvalo opustit Jihlavu?

On se do Jihlavy už vrátit nechtěl. Víte, já jsem dvakrát žádala o milost prezidenta republiky a pokaždé jsem předtím ještě musela na gymnázium, kde učil, aby napsali své stanovisko. A oni vždy napsali, že jeho návrat na gymnázium není žádoucí. To byla jedna z věcí, která ho musela ranit.

3) Mezi obžalovanými byl v procesu „Veselý, Rod a Tuček" odsouzen také lékař Jiří Motýl. Znala jste ho?

To byl lidumil, léčil i zadarmo. V Jihlavě ale nikdy nepůsobil, vím, že jako lékař pracoval i ve vězení.

4) Pokud se ještě vrátím k výkonu nejvyšších trestů, tedy k popravám Veselého, Roda a Tučka. Překvapilo mě v souvislosti s touto věcí, že narozdíl od soudního přelíčení, které mělo velkou publicitu, se o vykonaných popravách lidé dozvěděli až zpětně, a to bez přispění novin či rozhlasu. Vybavíte si, jak lidé na tuto informaci reagovali?

Víte, ono se potom hlavně mluvilo o tom, jak to při popravách probíhalo. Sice při nich mohli být přítomni jen někteří lidé, ale časem se to stejně všechno rozkřiklo. Tuček šel hrdě, Veselý to však psychicky neunesl, ale co je nejhorší, Rod se jim utrhl, a tak ho museli znovu pověsit. A taky jihlavský kat, ten je odmítl popravit, nechtěl popravovat Čechy. Nakonec se však přihlásil jako dobrovolník jistý Podolák, snad člen ruské armády, a ten je popravil. Přítomny u toho byly i ženy, vím o Lankmajerové, ta se velmi angažovala i v případu Horáková, za soudružky z Jihlavy žádala její smrt.

Příloha č. 17: Rozhovor s Eugenií Točíkovou uskutečněný 12. října a 30. listopadu 2007 v Jihlavě.

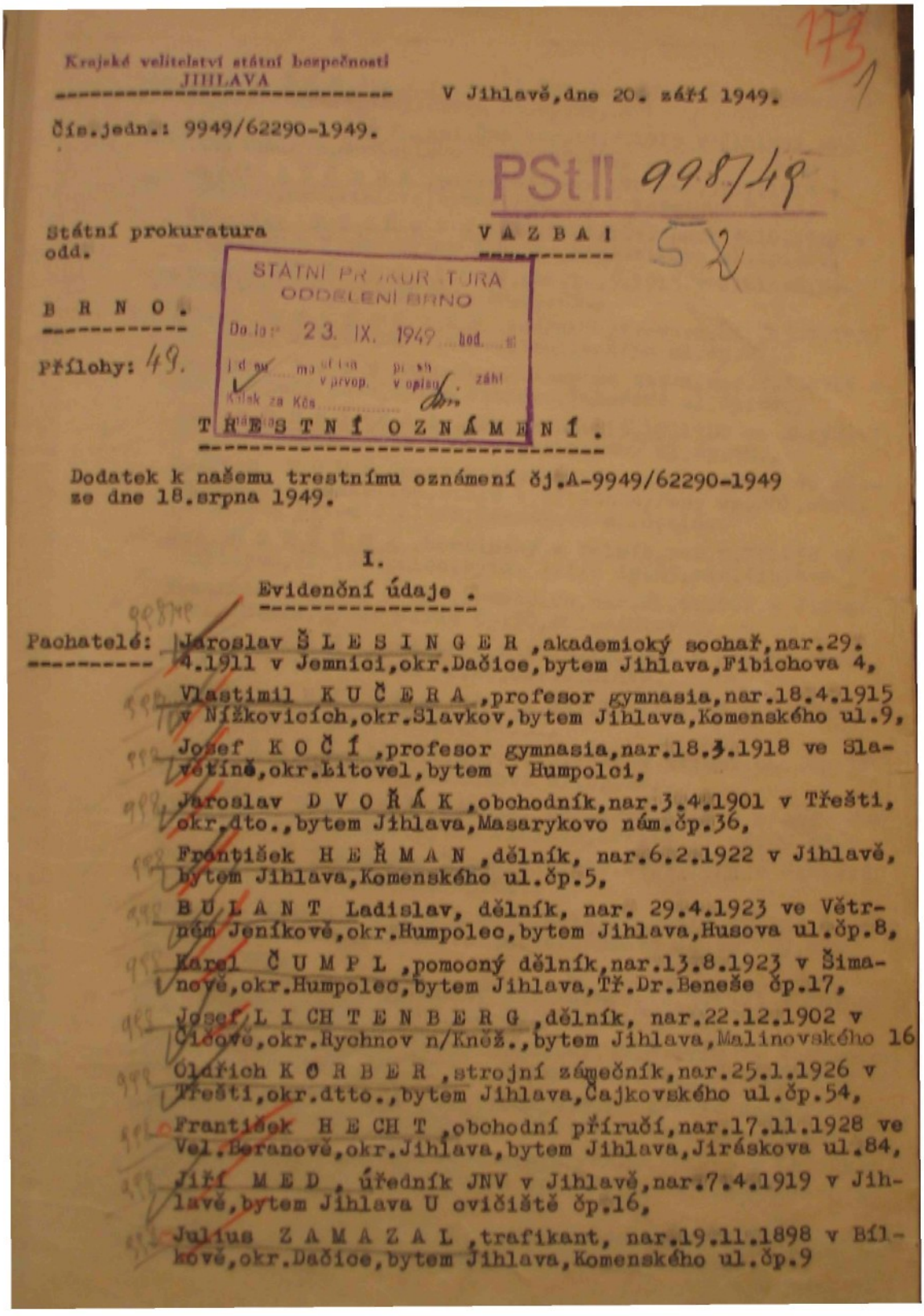

Krajské velitelství státní bezpečnosti
JIHLAVA

V Jihlavě, dne 20. září 1949.

Čís.jedn.: 9949/62290-1949.

PStII 9987/49

Státní prokuratura
odd.

V Á Z B A !

B R N O.

STÁTNÍ PROKURATURA
ODDĚLENÍ BRNO
Došlo: 23. IX. 1949 hod.
jed. ma. ofic. pis. sh.
v přvop. v opisu záht.
Kolek za Kčs

Přílohy: 49.

T Ř E S T N Í O Z N Á M E N Í .

Dodatek k našemu trestnímu oznámení čj.A-9949/62290-1949 ze dne 18.srpna 1949.

I.

Evidenční údaje .

Pachatelé: Jaroslav Š L E S I N G E R ,akademický sochař,nar.29.4.1911 v Jemnici,okr.Dačice,bytem Jihlava,Fibichova 4,

Vlastimil K U Č E R A ,profesor gymnasia,nar.18.4.1915 v Nížkovicích,okr.Slavkov,bytem Jihlava,Komenského ul.9,

Josef K O Č Í ,profesor gymnasia,nar.18.3.1918 ve Slavětíně,okr.Litovel,bytem v Humpolci,

Jaroslav D V O Ř Á K ,obchodník,nar.3.4.1901 v Třešti, okr.dto.,bytem Jihlava,Masarykovo nám.čp.36,

František H E Ř M A N ,dělník, nar.6.2.1922 v Jihlavě, bytem Jihlava,Komenského ul.čp.5,

B U L A N T Ladislav, dělník, nar. 29.4.1923 ve Větrném Jeníkově,okr.Humpolec,bytem Jihlava,Husova ul.čp.8,

Karel Č U M P L ,pomocný dělník,nar.13.8.1923 v Šimanově,okr.Humpolec,bytem Jihlava,Tř.Dr.Beneše čp.17,

Josef L I C H T E N B E R G ,dělník, nar.22.12.1902 v Cícově,okr.Rychnov n/Kněž.,bytem Jihlava,Malinovského 16

Oldřich K O R B E R ,strojní zámečník,nar.25.1.1926 v Třešti,okr.dtto.,bytem Jihlava,Čajkovského ul.čp.54,

František H E C H T ,obchodní příručí,nar.17.11.1928 ve Vel.Beranově,okr.Jihlava,bytem Jihlava,Jiráskova ul.84,

Jiří M E D , úředník JNV v Jihlavě,nar.7.4.1919 v Jihlavě,bytem Jihlava U cvičiště čp.16,

Julius Z A M A Z A L ,trafikant, nar.19.11.1898 v Bílkově,okr.Dačice,bytem Jihlava,Komenského ul.čp.9

Příloha č. 18: Kopie trestního oznámení v případu „Hecht a spol." z roku 1949, s. 1.

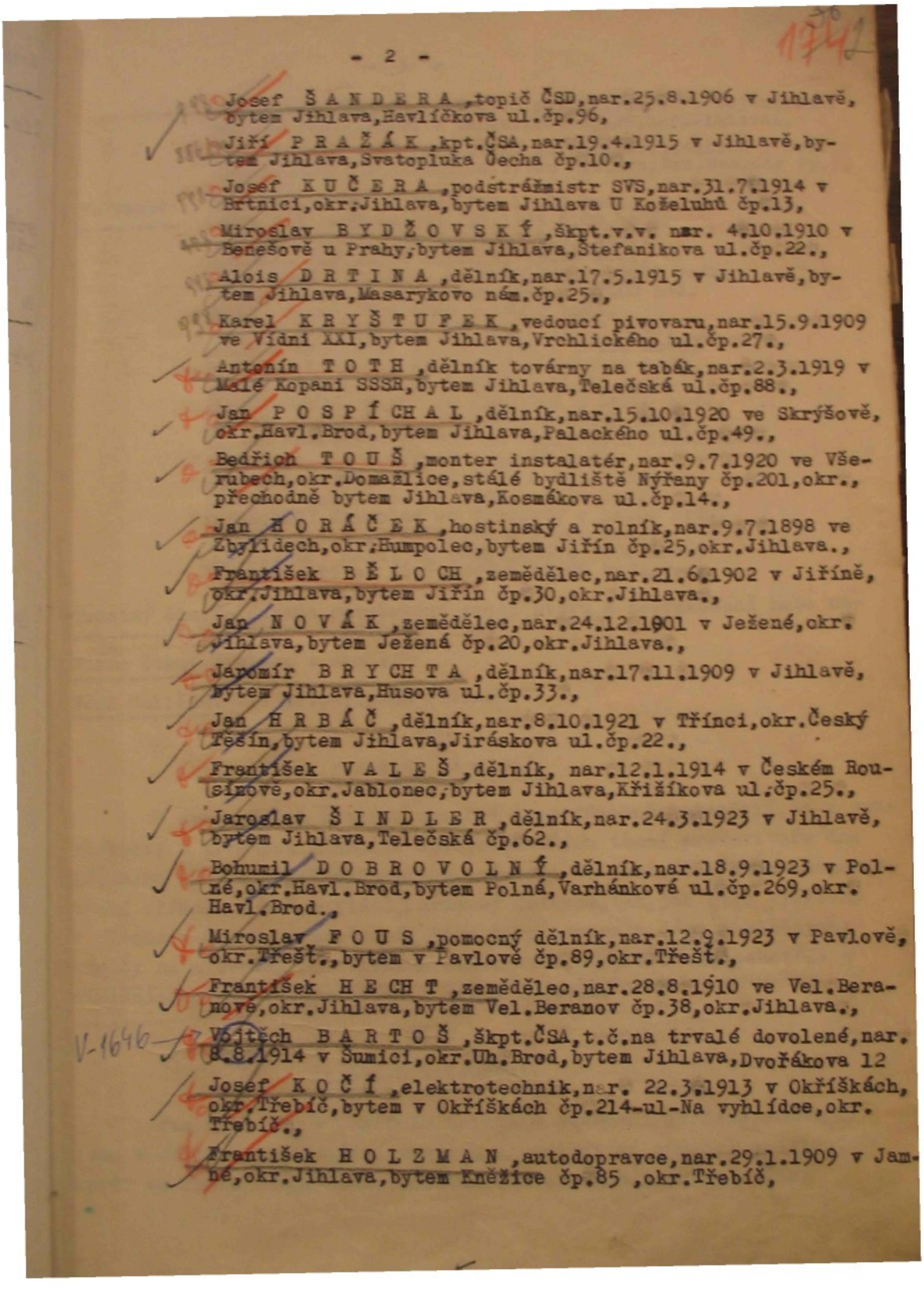

Josef Š A N D E R A ,topič ČSD,nar.25.8.1906 v Jihlavě, bytem Jihlava,Havlíčkova ul.čp.96,

Jiří P R A Ž Á K ,kpt.ČSA,nar.19.4.1915 v Jihlavě,bytem Jihlava,Svatopluka Čecha čp.10.,

Josef K U Č E R A ,podstrážmistr SVS,nar.31.7.1914 v Brtnici,okr.Jihlava,bytem Jihlava U Koželuhů čp.13,

Miroslav B Y D Ž O V S K Ý ,škpt.v.v. nar. 4.10.1910 v Benešově u Prahy,bytem Jihlava,Štefanikova ul.čp.22.,

Alois D R T I N A ,dělník,nar.17.5.1915 v Jihlavě,bytem Jihlava,Masarykovo nám.čp.25.,

Karel K R Y Š T U F E K ,vedoucí pivovaru,nar.15.9.1909 ve Vídni XXI,bytem Jihlava,Vrchlického ul.čp.27.,

Antonín T O T H ,dělník továrny na tabák,nar.2.3.1919 v Malé Kopani SSSR,bytem Jihlava,Telečská ul.čp.88.,

Jan P O S P Í C H A L ,dělník,nar.15.10.1920 ve Skryšově, okr.Havl.Brod,bytem Jihlava,Palackého ul.čp.49.,

Bedřich T O U Š ,monter instalatér,nar.9.7.1920 ve Všerubech,okr.Domažlice,stálé bydliště Nýřany čp.201,okr., přechodně bytem Jihlava,Kosmákova ul.čp.14.,

Jan H O R Á Č E K ,hostinský a rolník,nar.9.7.1898 ve Zbylidech,okr.Humpolec,bytem Jiřín čp.25,okr.Jihlava.,

František B Ě L O CH ,zemědělec,nar.21.6.1902 v Jiříně, okr.Jihlava,bytem Jiřín čp.30,okr.Jihlava.,

Jan N O V Á K ,zemědělec,nar.24.12.1901 v Ježené,okr. Jihlava,bytem Ježená čp.20,okr.Jihlava.,

Jaromír B R Y CH T A ,dělník,nar.17.11.1909 v Jihlavě, bytem Jihlava,Husova ul.čp.33.,

Jan H R B Á Č ,dělník,nar.8.10.1921 v Třínci,okr.Český Těšín,bytem Jihlava,Jiráskova ul.čp.22.,

František V A L E Š ,dělník, nar.12.1.1914 v Českém Rousínově,okr.Jablonec,bytem Jihlava,Křižíkova ul.čp.25.,

Jaroslav Š I N D L E R ,dělník,nar.24.3.1923 v Jihlavě, bytem Jihlava,Telečská čp.62.,

Bohumil D O B R O V O L N Ý ,dělník,nar.18.9.1923 v Polné,okr.Havl.Brod,bytem Polná,Varhánková ul.čp.269,okr. Havl.Brod.,

Miroslav F O U S ,pomocný dělník,nar.12.9.1923 v Pavlově, okr.Třešt.,bytem v Pavlově čp.89,okr.Třešt.,

František H E CH T ,zemědělec,nar.28.8.1910 ve Vel.Beranově,okr.Jihlava,bytem Vel.Beranov čp.38,okr.Jihlava.,

V-1646 Vojtěch B A R T O Š ,škpt.ČSA,t.č.na trvalé dovolené,nar. 8.8.1914 v Šumici,okr.Uh.Brod,bytem Jihlava,Dvořákova 12

Josef K O Č Í ,elektrotechnik,nar. 22.3.1913 v Okříškách, okr.Třebíč,bytem v Okříškách čp.214-ul-Na vyhlídce,okr. Třebíč.,

František H O L Z M A N ,autodopravce,nar.29.1.1909 v Jamné,okr.Jihlava,bytem Kněžice čp.85 ,okr.Třebíč,

Příloha č. 18: Kopie trestního oznámení v případu „Hecht a spol.“ z roku 1949, s. 2.

František T O N ,zemědělec,nar.31.7.1908 v Bojenicích, okr.Milevsko,bytem v Cerekvičce čp.29,okr.Jihlava.,

Jan K Ř Í Ž E K ,pletařský dělník,nar.5.4.1906 v Hor. Heřkovicích,okr.Humpolec,bytem Jihlava,Gen.Svobody čp.3,

Ve vazbě: ROD František od 2.9.1949 11.00 hod.,
SCHWARCZ Vavřinec,od 2.9.1949 6.00 hod.,
ZBRANEK Josef, od 3.9.1949 9.45 hod.,
ZAMAZAL Julius,od 2.9.1949 15.00 hod.,
ŠLESINGER Jaroslav, od 6.9.1949 o 19.00 hod.,
KUČERA Vlastimil, od 6.9.1949 o 17.00 hod.
KOČÍ Josef, 8.9.1949 o 18.00 hod.,
DVOŘÁK Jaroslav, od 8.9.1949 11.00 hod.,
HEŘMAN František od 7.9.1949 o 14.00 hod.,
BULANT Ladislav od 8.9.1949 o 11.30 hod.,
ČUMPL Karel, od 10.9.1949 o 11.30 hod.,
LICHTENBERG Josef od 6.9.1949 o 16.00 hod.,
KERBER Oldřich od 10.9.1949 o 10.00 hod.,
HECHT František /1928/ od 8.9.1949 o 15.00 hod.,
MED Jiří, od 8.9.1949 o 10.30 hod.,
ŠANDERA Josef, od 8.9.1949 o 14.15 hod.,
KUČERA Josef od 8.9.1949 o 9.30 hod.,
BYDŽOVSKÝ Miroslav od 8.9.1949 o 14.00 hod.,
DRTINA Alois od 8.9.1949 o 16.00 hod.,
KRYŠTUFEK Karel od 10.9.1949 o 9.00 hod.,
PRAŽÁK Jiří od 28.7.1949 o 15.00 hod.,

Trestný čin: Velezrada,sdružování proti státu a nepřekažení nebo neoznámení trestného činu.

Místo činu: Jihlava a okolí.

Věci doličné: Dle připojeného seznamu.

II.

Podstata obvinění.

V evidenčních údajích uvedení jsou důvodně podezřelí,že v souvislosti s trestnou činností osob,oznámených tamní prokuratuře dne 18.srpna 1949,čj.9949/62290-1949,pokusili se rozvrátit lidovědemokratické zřízení v našem státě,zaručené ústavou,tak,jak bylo vylíčeno v původním trestním oznámení. Mimo toho osnovala část obviněných vraždy na místních politických činitelích,připravovala sabotáže v národních podnicích,budovách a jiném majetku.

III.

Zpráva o vyšetření.

Jak bylo již v původním trestním oznámení uvedeno,odhalili jsme v Jihlavě protistátní skupinu organisující původně posílání zpráv do USA o hospodářské,politické a obranné situaci v ČSR.

Příloha č. 18: Kopie trestního oznámení v případu „Hecht a spol.“ z roku 1949, s. 3.

Příloha č. 19: Seznam odsouzených (podle výše trestu) s obviněními a vynesenými rozsudky v případu „František Hecht a spol.“, s. 1 – 4.

„FRATIŠEK HECHT A SPOL.“

JMÉNO	OSOBNÍ ÚDAJE	OBVINĚNÍ	ROZSUDEK
JIŘÍ PRAŽÁK	nar. 19. 4. 1915 (Jihlava) kpt. ČSA	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství podle § 5 odst. 1?2 b/z. č. 231/48 Sb.	podle § 5 odst. 2 z. č. 231/48 Sb. se zřetelem ku § 34 tr. z. a za použití § 113 odst. 1 z. č. 319/48 Sb. na **25 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JULIUS ZAMAZAL	nar. 19. 11. 1898 (Bílkov, okr. Dačice) trafikant	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na **20 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
MIROSLAV BYDŽOVSKÝ	nar. 4. 10. 1910 (Benešov u Prahy) škpt. ve výslužbě	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na **15 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
FRANTIŠEK HECHT st.	nar. 28. 8. 1910 (Velký Beranov, okr. Jihlava) zemědělec	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na **12 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
FRANTIŠEK HECHT ml.	nar. 17. 11. 1928 (Velký Beranov, okr. Jihlava) obchodní příručí	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na **10 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
BEDŘICH TOUŠ	nar. 9. 7. 1920 (Všeruby, okr. Domažlice) montér, instalatér	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na **10 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně

JOSEF KUČERA	nar. 31. 7. 1914 (Brtnice, okr. Jihlava) podstrážmistr SVS	zločin sabotáže podle § 37 z. č. 231/48 Sb.	podle § 37 z. č. 231/48 Sb. na **8 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAROMÍR BRYCHTA	nar. 17. 11. 1909 (Jihlava) dělník	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na za použití § 54 tr. z. **7 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
ALOIS DRTINA	nar. 17. 5. 1915 (Jihlava) dělník	zločin velezrady podle § 1, odst. 1, 2 lit. c/ z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. na za použití § 54 tr. z. **6 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
FRANTIŠEK HOLZMAN	nar. 29. 1. 1909 (Jamná, okr. Jihlava) autodopravce	zločin podle § 5 tr. z. a § 37 z. č. 231/48 Sb.	podle § 37 z. č. 231/48 Sb. na **6 let** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
VOJTĚCH BARTOŠ	nar. 8. 8. 1914 (Šumice, okr. Uherský Brod) škpt. ČSA	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **4 roky** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
FRANTIŠEK HORÁČEK	_____	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **3 roky** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAN NOVÁK	nar. 24. 12. 1901 (Ježená, okr. Jihlava) zemědělec	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **2,5 roku** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAN HORÁČEK	nar. 9. 7. 1898 (Zbylidy, okr. Humpolec) hostinský a rolník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **2 roky** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně

FRANTIŠEK BĚLOCH	nar. 21. 6. 1902 (Jiřín, okr. Jihlava) zemědělec	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1,5 roku** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JOSEF KOČÍ	nar. 22. 3. 1913 (Okříšky, okr. Třebíč) elektrotechnik	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1,5 roku** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
KAREL KRYŠTŮFEK	nar. 15. 9. 1909 (Vídeň) vedoucí pivovaru	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1,5 roku** těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
BOHUMIL DOBROVOLNÝ	nar. 18. 9. 1923 (Polná, okr. Havlíčkův Brod) dělník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1 rok** těžkého žaláře, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
MIROSLAV FOUS	nar. 12. 9. 1923 (Pavlov, okr. Třešť) pomocný dělník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1 rok** těžkého žaláře, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletě
JAN HRBÁČ	nar. 8. 10. 1921 (Třinec, okr. Český Těšín) dělník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1 rok** těžkého žaláře, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAN POSPÍCHAL	nar. 15. 10. 1920 (Skrýšov, okr. Havlíčkův Brod) dělník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1 rok** těžkého žaláře, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
ANTONÍN TOTH	nar. 2. 3. 1919 (Malá Kopaň, v býv. SSSR) dělník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na **1 rok** těžkého žaláře, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně

FRANTIŠEK VALEŠ	nar. 12. 1. 1914 (Rousínov, okr. Jablonec n. Nisou) dělník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na 1 rok těžkého žaláře, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JOSEF ŠANDERA	nar. 25. 8. 1906 (Jihlava) topič ČSD	zločin sdružování proti státu podle § 2 odst. 3 z. č. 231/48 Sb.	podle § 2 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na 1 rok těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
JAROSLV ŠINDLER	nar. 24. 3. 1923 (Jihlava) dělník	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 55 tr. z. na 1 rok těžkého žaláře, zostřeného jedním tvrdým ložem půlletně
FRANTIŠEK TON	nar. 31. 7. 1908 (Bojenice, okr. Milevsko) zemědělec	zločin podle § 35 odst. 1 a 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 odst. 1 I. sazby z. č. 231/48 Sb. za použití § 54, 55 tr. z. na 8 měsíců těžkého žaláře, zostřeného 2 tvrdými loži

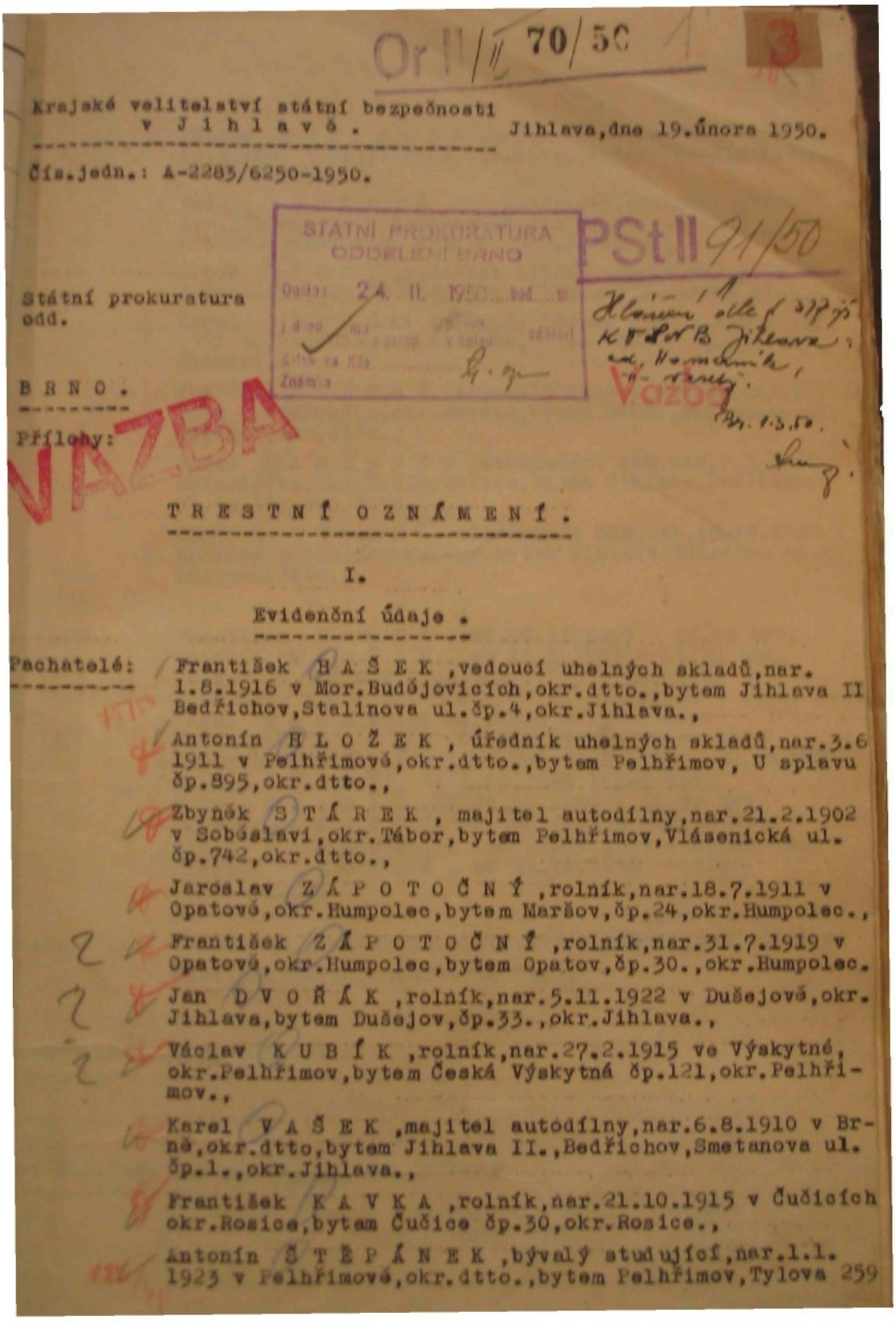

Or II/II 70/50 1 3

Krajské velitelství státní bezpečnosti
v J i h l a v ě .

Jihlava, dne 19. února 1950.

Čís. jedn.: A-2283/6250-1950.

STÁTNÍ PROKURATURA
ODDĚLENÍ BRNO
Došlo: 24. II. 1950 hod. ...
Kolek za Kčs
Známka

PSt II 91/50

Státní prokuratura
odd.

B R N O .

Přílohy:

VAZBA

Vazba

T R E S T N Í O Z N Á M E N Í .

I.

Evidenční údaje .

Pachatelé:

František H A Š E K , vedoucí uhelných skladů, nar. 1.8.1916 v Mor. Budějovicích, okr. dtto., bytem Jihlava II Bedřichov, Stalinova ul. čp. 4, okr. Jihlava.,

Antonín H L O Ž E K , úředník uhelných skladů, nar. 3.6 1911 v Pelhřimově, okr. dtto., bytem Pelhřimov, U splavu čp. 895, okr. dtto.,

Zbyněk S T Á R E K , majitel autodílny, nar. 21.2.1902 v Soběslavi, okr. Tábor, bytem Pelhřimov, Vlásenická ul. čp. 742, okr. dtto.,

Jaroslav Z Á P O T O Č N Ý , rolník, nar. 18.7.1911 v Opatově, okr. Humpolec, bytem Maršov, čp. 24, okr. Humpolec.,

František Z Á P O T O Č N Ý , rolník, nar. 31.7.1919 v Opatově, okr. Humpolec, bytem Opatov, čp. 30., okr. Humpolec.

Jan D V O Ř Á K , rolník, nar. 5.11.1922 v Dušejově, okr. Jihlava, bytem Dušejov, čp. 33., okr. Jihlava.,

Václav K U B Í K , rolník, nar. 27.2.1915 ve Výskytné, okr. Pelhřimov, bytem Česká Výskytná čp. 121, okr. Pelhřimov.,

Karel V A Š E K , majitel autodílny, nar. 6.8.1910 v Brně, okr. dtto, bytem Jihlava II., Bedřichov, Smetanova ul. čp. 1., okr. Jihlava.,

František K A V K A , rolník, nar. 21.10.1915 v Čučicích okr. Rosice, bytem Čučice čp. 30, okr. Rosice.,

Antonín Š T Ě P Á N E K , bývalý studující, nar. 1.1. 1923 v Pelhřimově, okr. dtto., bytem Pelhřimov, Tylova 259

Příloha č. 20: Kopie trestního oznámení v případu „Hašek a spol.“ z roku 1950, s. 1.

Václav Š T Ě P Á N E K ,skladník uhelných dolů,nar. 10.9.1887 v Pelhřimově,okr.dtto.,bytem Pelhřimov,Tylova ul.čp.259.,

Sylva T U Č K O V Á ,roz.Zbořilová,obchodní příručí, nar.31.12.1920 v Koryčanech,okr.Kyjov,posledně bytem Jihlava,Třebízského čís.18.,okr.Jihlava.,

Alois Ř Í D K Ý ,redaktor LIDOVÉ OBRODY,nar.3.10.1925 v Mastníku,okr.Třebíč.,bytem Jihlava,Nerudova ul.č.28.,

Karel T L A P Á K ,tajemník lidové strany,nar.17.10. 1921 ve Vranově,okr.Hlinsko,bytem Vranov čp.13.,okr. Hlinsko.,

Vojtěch K R E J Č Í ,tajemník lidové strany,nar.31.5. 1899 v Zamachách,okr.Mělník,bytem Tábor,Wilsonova tř. čp.1587,okr.dtto.,

Alois H A M E R N Í K ,strážmistr SNB,nar.7.5.1924 v Holesicích,okr.Židlochovice,bytem Jihlava,Havlíčkova ul.čp.18.,okr.dtto.,

Oldřich V E S E L Ý ,strážmistr SNB,nar.15.10.1922 v Králově Dvoře,okr.Beroun,bytem Jihlava,Tolstého ul.č. 16.,okr.dtto.,

Ve vazbě:

František H A Š E K , od 30.11.1949 - 10.oo hod.
Antonín H L O Ž E K , od 11.1.1950 - 15.30 hod.
Zbyněk S T Á R E K od 5.1.1950 - 9.oo hod.
Jaroslav Z Á P O T O Č N Ý od 14.1.1950 - 10.oo hod.
Karel V A Š E K ,od 8.2.1950 - 13.oo hod.
František K A V K A ,od 3.2.1950 - 14.oo hod.
Antonín Š T Ě P Á N E K , od 20.1.1950 - 20.oo hod.
Alois Ř Í D K Ý , od 9.12.1949 16.oo hod.
Karel T L A P Á K ,od 29.12.1949 - 11.3o hod.
Vojtěch K R E J Č Í od 30.12.1949 - 7.3o hod.
Alois H A M E R N Í K ,od 22.12.1949 - 19.oo hod.
Oldřich V E S E L Ý , od 21.12.1949 - 16.oo.

Trestný čin:

Velezrada,sdružování proti státu,nedovolené ozbrojování,neoznámení trestných činů.

Místo činu:

Kraj Jihlava.

Věci doličné:

Podle připojeného seznamu.

Příloha č. 20: Kopie trestního oznámení v případu „Hašek a spol.“ z roku 1950, s. 2.

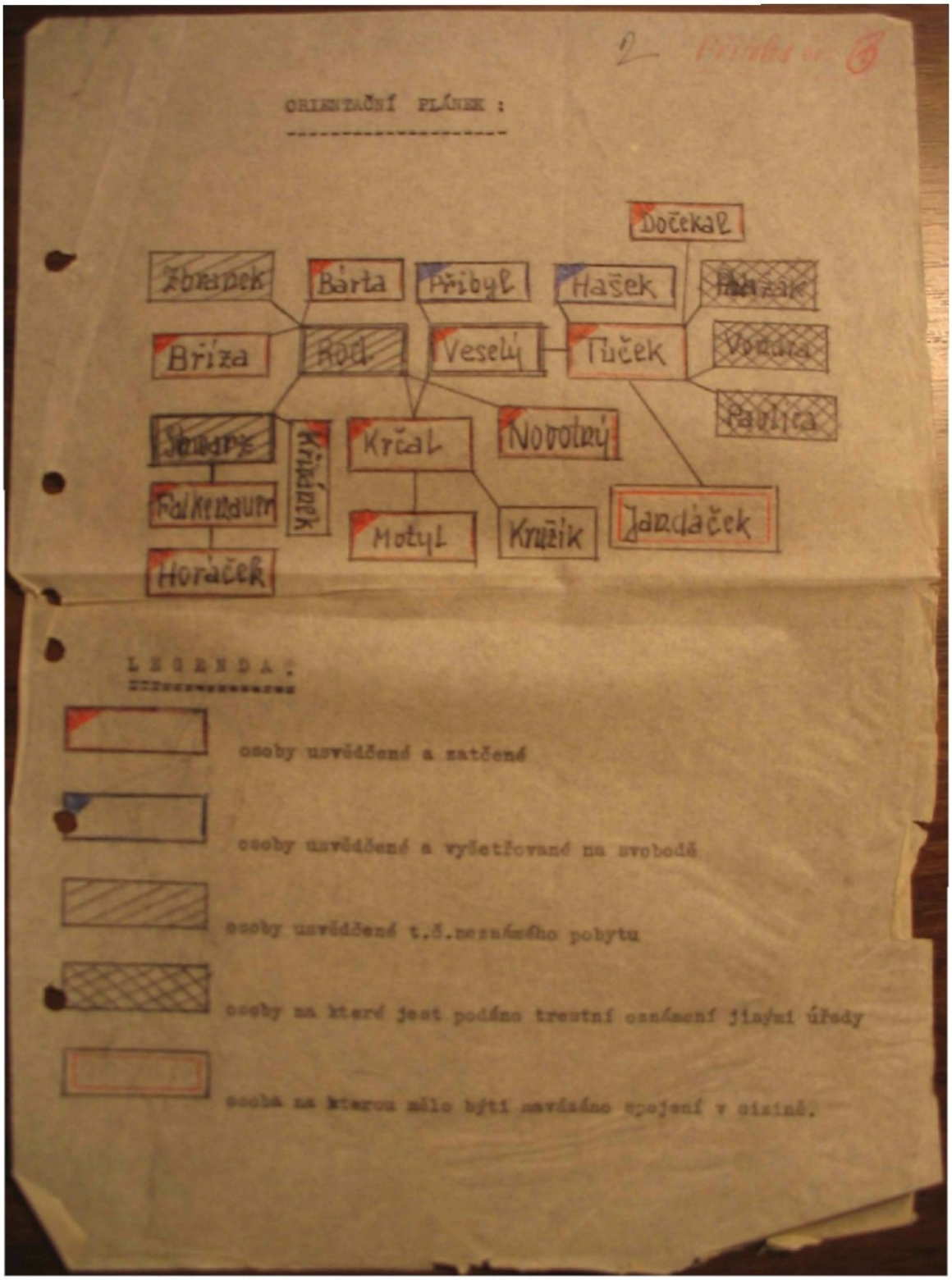

Příloha č. 21: Kopie orientačního plánu v případu „František Hašek a spol.“

Příloha č. 22: Seznam odsouzených (podle výše trestu) s obviněními a vynesenými rozsudky v případu „František Hašek a spol.“, s. 1 – 2.

„FRANTIŠEK HAŠEK A SPOL.“

JMÉNO	OSOBNÍ ÚDAJE	OBVINĚNÍ	ROZSUDEK
FRANTIŠEK HAŠEK	**nar. 1. 8. 1916** (Moravské Budějovice) **vedoucí uhelných** skladů	zločin velezrady podle § 1, odst. 1 lit. c/odst. 2, 3 z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství podle § 5 odst. 1 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. s použitím § 29 odst. 2 nového tr. z. s přihlédnutím k § 22 k trestu odnětí svobody na **doživotí**
FRANTIŠEK KAVKA	**nar. 21. 10. 1915** (Čučice, okr. Rosice) rolník	zločin velezrady podle § 1, odst. 1 lit. c/odst. 2, 3 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. s použitím § 29 odst. 2 nového tr. z. k trestu odnětí svobody na **22 let**
ALOIS ŘÍDKÝ	**nar. 3. 10. 1925** (Mostník, okr. Třebíč) redaktor Lidové obrody	zločin velezrady podle § 1, odst. 1 lit. c/odst. 2. z. č. 231/48 Sb. zločin vyzvědačství podle § 5, odst. 1 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím k § 18 lit. b/ nového tr. z. a k § 22 nového tr. z. k trestu odnětí svobody na **22 let**
JAROSLAV ZÁPOTOČNÝ	**nar. 18. 7. 1911** (Opatov, okr. Humpolec) rolník	zločin velezrady podle § 1, odst. 1 lit. c/odst. 2, 3 z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 3 z. č. 231/48 Sb. s použitím § 29 odst. 2 nového tr. z. k trestu odnětí svobody na **20 let**
ANTONÍN HLOŽEK	**nar. 3. 6. 1911** (Pelhřimov) úředník uhelných skladů	zločin velezrady podle § 1, odst. 1 lit. c/odst. 2. z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím § 18 lit. b/ nového tr. z. k trestu odnětí svobody na **15 let**
ANTONÍN ŠTĚPÁNEK	**nar. 1. 1. 1923** (Pelhřimov) bývalý student, dělník	zločin velezrady podle § 1, odst. 1 lit. c/odst. 2. z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím § 18 lit. b/ nového tr. z. k trestu odnětí svobody na **12 let**
KAREL TLAPÁK	**nar. 17. 10. 1921** (Vranov, okr. Hlinsko) tajemník lidové strany	zločin velezrady podle § 1, odst. 1 lit. c/odst. 2. z. č. 231/48 Sb.	podle § 1 odst. 1 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím § 18 lit. b/ nového tr. z. k trestu odnětí svobody na **10 let**

ALOIS HAMERNÍK	**nar.** 7. 5. 1924 (Halasice, okr. Židlochovice) strážmistr SNB	zločin ohrožení obrany republiky podle § 8 z. č. 231/48 Sb.	podle § 8 zák. II. sazby z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. z. k trestu odnětí svobody na **8 let**
OLDŘICH VESELÝ	**nar.** 15. 10. 1922 (Králův Dvůr, okr. Beroun) strážmistr SNB	zločin ohrožení obrany republiky podle § 8 z. č. 231/48 Sb.	podle § 8 zák. II. sazby č. 231/48 Sb. s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. z. k trestu odnětí svobody na **8 let**
JAN DVOŘÁK	**nar.** 5. 11. 1922 (Dušejov, okr. Jihlava) rolník	zločin sdružování proti sátu podle § 2 odst. 3 z. č. 231/48 sb.	podle § 2 odst. 3 vyšší sazby z. č. 231/48 Sb. a s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. k trestu odnětí svobody na **6 let**
VÁCLAV KUBÍK	**nar.** 27. 2. 1915 (Výskytná, okr. Pelhřimov) rolník	zločin sdružování proti státu podle § 2 odst. 3 z. č. 231/48 Sb.	podle § 2 odst. 3 vyšší sazby z. č. 231/48 Sb. a s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. k trestu odnětí svobody na **6 let**
FRANTIŠEK ZÁPOTOČNÝ	**nar.** 31. 7. 1919 (Opatov, okr. Humpolec) rolník	zločin sdružování proti státu podle § 2 odst. 3 z. č. 231/48 Sb.	podle § 2 odst. 3 vyšší sazby z. č. 231/48 Sb. a s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. k trestu odnětí svobody na **6 let**
ZBYNĚK STÁREK	**nar.** 21. 2. 1902 (Soběslav, okr. Tábor) majitel autodílny	zločin neoznámení trestného činu podle § 35 odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. z. k trestu odnětí svobody na **4,5 roku**
KAREL VAŠEK	**nar.** 6. 8. 1910 (Brno) majitel autodílny	zločin neoznámení trestného činu podle § 35 odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. z. k trestu odnětí svobody na **4 roky**
VOJTĚCH KREJČÍ	**nar.** 31. 5. 1899 (Zamachy, okr. Mělník) tajemník lidové strany	zločin neoznámení trestného činu podle § 35 odst. 2 z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. z. k trestu odnětí svobody na **2 roky**
VÁCLAV ŠTĚPÁNEK	**nar.** 10. 9. 1887 (Pelhřimov) skladník uhelných dolů	zločin neoznámení trestného činu podle § 35 odst. 2. z. č. 231/48 Sb.	podle § 35 z. č. 231/48 Sb. s přihlédnutím k § 18 lit. b/ tr. z. k trestu odnětí svobody na **1,5 roku**
SYLVA TUČKOVÁ **(rozená Zbořilová)**	**nar.** 31. 12. 1920 (Koryčany, okr. Kyjev) obchodní příručí	_____	_____

Příloha č. 23: Výběr zákonů z trestního zákoníku 231/48 Sb. s účinností od 24. října 1948 do 1. srpna 1950.

TRESTNÁ ČINNOST	PARAGRAF	SKUTKOVÁ PODSTATA
Velezrada	1/1	(1) Kdo se pokusí: a) zničit samostatnost nebo ústavní jednotnost republiky, b) odtrhnout od republiky část jejího území, c) zničit nebo rozvrátit lidově demokratické zřízení nebo společenskou nebo hospodářskou soustavu republiky, zaručené ústavou, nebo d) násilím znemožnit ústavní činnost presidenta republiky nebo jeho náměstka, zákonodárného sboru nebo vlády (sboru pověřenců), bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od deseti do pětadvaceti let, nebo doživotí.
	1/2	(2) Stejně bude potrestán, kdo se k činu uvedenému v odstavci 1 s někým spolčí nebo vejde v přímý nebo nepřímý styk s cizí mocí nebo s cizími činiteli.
	1/3	(3) Smrtí bude viník potrestán: a) dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 nebo 2 za branné pohotovosti státu nebo v době ozbrojeného napadení republiky, b) byla-li takovým činem zvláštní měrou ohrožena samostatnost, ústavní jednotnost nebo územní celistvost republiky, její lidově demokratické zřízení, společenská nebo hospodářská soustava, zaručené ústavou, nebo byla-li znemožněna ústavní činnost presidenta republiky nebo jeho náměstka, zákonodárného sboru nebo vlády (sboru pověřenců), c) bylo-li k takovému činu užito branné moci nebo ozbrojeného nebo na vojenský způsob organisovaného sboru nebo byly-li k takovému činu sbírány nebo organizovány branné nebo pomocné síly nebo hromaděny zbraně nebo střelivo, d) byl-li při takovém činu kladen násilný odpor branné moci nebo ozbrojenému sboru, nebo e) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.
Sdružování proti státu	2/1	(1) Kdo se s někým spolčí v úmyslu podvraceti samostatnost, ústavní jednotnost nebo územní celistvost republiky anebo její lidově demokratické zřízení, její společenskou nebo hospodářskou soustavu anebo její národní povahu, zaručené ústavou, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do tří let.
	2/2	(2) Kdo se dopustí činu uvedeného v odstavci 1 za branné pohotovosti státu nebo v době ozbrojeného

		napadení republiky, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let.
	2/3	(3) Kdo založí organizaci v úmyslu podvraceti samostatnost, ústavní jednotnost nebo územní celistvost republiky anebo její lidově demokratické zřízení, její společenskou nebo hospodářskou soustavu nebo její národní povahu, zaručené ústavou, nebo kdo k takové organizaci přistoupí nebo se účastní její činnosti anebo ji neb její členy podporuje v podvratných snahách, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let, a je-li tu zvláště přitěžující okolnost, od pěti do deseti let.
Vyzvědačství	5/1	(1) Kdo vyzvídá státní tajemství v úmyslu vyzraditi je cizí moci, nebo kdo je cizí moci přímo nebo nepřímo vyzradí, nebo kdo se k takovému činu s někým spolčí nebo vejde v přímý nebo nepřímý styk s cizí mocí nebo s cizími činiteli, nebo kdo vejde ve styk s organizací, jejímž účelem je vyzvídati státní tajemství, v úmyslu její snahy podporovati, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od deseti do pětadvaceti let nebo na doživotí.
	5/2	(2) Smrtí bude viník potrestán: a) dopustíli-li se činu uvedeného v odstavci 1 za branné pohotovosti státu nebo v době ozbrojeného napadení republiky, b) dopustí-li se takového činu, ač mu povinnost uchovávati státní tajemství byla výslovně uložena, c) dopustí-li se takového činu jako člen organizace, jejímž účelem je vyzvídati státní tajemství, d) týká-li se takový čin státního tajemství zvlášť důležitého, e) dopustí-li se takového činu po výdělečném způsobu nebo páchal-li takový čin po delší dobu nebo ve značném rozsahu nebo způsobem zvlášť nebezpečným, nebo f) je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.
	5/3	(3) Státním tajemstvím se rozumí skutečnost, opatření nebo předmět, jež vláda tají v důležitém zájmu republiky, zejména v zájmu politickém, vojenském nebo hospodářském nebo jež v takovém zájmu mají zůstati utajeny před cizí mocí nebo před cizími činiteli.
Ohrožení obrany republiky	8	Kdo vyzvídá státní tajemství v úmyslu vyzraditi je nepovolené osobě nebo je takové osobě vyzradí, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let, a je-li tu zvláště přitěžující okolnost, od pěti do deseti let.

Nedovolené ozbrojování	29/1	(1) Kdo bez povolení příslušného úřadu: a) opatří, přechovává nebo někomu přenechá dělo, kulomet, samopal, ruční granát, minomet, plamenomet, bojové plyny nebo látky nebo zbraň (látku) podobné účinnosti anebo součásti, jichž je nezbytně zapotřebí k užití takové zbraně, b) hromadí nebo rozděluje ruční nebo střelné zbraně, střelivo, třaskaviny, nebo c) tvoří ozbrojený nebo na vojenský způsob organisovaný sbor, spolek nebo skupinu, anebo je organizuje nebo cvičí vojensky nebo v zacházení se zbraní, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do tří let.
	29/2	(2) Kdo se činu uvedeného v odstavci 1 dopustí v úmyslu podporovati vzbouření, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let.
	29/3	(3) Dopustí-li se viník činu uvedeného v odstavci 2 za branné pohotovosti státu nebo v době ozbrojeného napadení republiky anebo je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let.
Nepřekažení nebo neoznámení trestného činu	35/1	(1) Kdo nepřekazí některý zločin nebo přečin uvedený v §§ 1, 2, 5, 6, 11, 14 až 16, 18, 29 a 31, bude potrestán, jde-li o nepřekažení zločinu, pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let, a jde-li o nepřekažení přečinu, pro přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.
	35/2	(2) Tresty stanovenými v odstavci 1 bude potrestán, kdo se doví hodnověrným způsobem, že se chystá některý zločin nebo přečin tam uvedený nebo že byl spáchán některý zločin nebo přečin uvedený v §§ 5 až 8, 10, 11 a neoznámí to neodkladně hodnověrným způsobem bezpečnostnímu úřadu (orgánu).
	35/3	(3) Není trestný podle odstavců 1 a 2, kdo povinnosti tam uvedené nemohl vyhovět snadno a bez nebezpečí pro sebe nebo pro osoby sobě blízké.
Sabotáž	37	Kdo neplní nebo poruší povinnost vyplývající z jeho veřejné funkce, úřadu, služby, povolání nebo zaměstnání v úmyslu ohrozit tím důležitý zájem republiky, bude potrestán, nejde-li o čin přesněji trestný, pro zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let.